

2023-01-25

Sammanträde	Arbetsmarknads- och integrationsutskottet
Plats och tid	Sammanträdesrum Utsikten, våning 6 Junogatan 2 kl. 09:30 tisdagen den 07 februari 2023 Fika serveras från 9:00
Ordförande	David Sahlsten
Sekreterare	Annika Thorström

Föredragningslista

Föredragande

- 1. Upprop samt val av justerande**
Dnr KS 283886
- 2. Övergripande information av arbetsmarknadsavdelningens uppdrag samt genomgång av utskottets bestämmelser**
Dnr KS 324167 Pia Strömsholm
- 3. Överenskommelse om samverkan mellan Uddevalla kommun och Arbetsförmedlingen**
Dnr KS 2022/00695 Anna Berneland
- 4. Antagande av vägledande bestämmelser för ekonomiskt bistånd 2023**
Dnr KS 2022/00642 Christian León
Lundberg
Linus Lindblad
- 5. Utvärdering av verksamheten NIKE, uppdrag nr 2 i uppdragsbilaga till Plan integration 2030**
Dnr KS 2022/00592 Said Osman
- 6. Arbetsmarknads- och integrationsutskottets övriga informationsärenden 2023**
Dnr KS 2023/00017 Pia Strömsholm
- 7. Arbete med arbetsmarknads- och integrationsutskottets årshjul 2023**
Dnr KS 2023/00018 Pia Strömsholm
Björn Wärnberg

Ledamot som är hindrad att delta i sammanträdet ska meddela detta till sekreteraren.

Tänk på att visa hänsyn vid mötet och använd inte parfym, rakvatten eller andra starkt doftande hygienartiklar.

BESTÄMMELSER FÖR ARBETSMARKNADS- OCH INTEGRATIONSUTSKOTTET

Antagna av kommunstyrelsen den 28 januari 2015, med ändring den 16 december 2015 § 381, 30 januari 2019 § 17 och 26 augusti 2020 § 240.

1. Arbetsmarknads- och integrationsutskottet består av nio ledamöter varav en ordförande, en vice ordförande och en andre vice ordförande som utses av kommunstyrelsen bland dess ledamöter och ersättare.
2. Ifråga om jäv, protokollföring, protokollets innehåll och justering ska vad kommunallagen och kommunstyrelsens reglemente föreskriver för kommunstyrelsen, äga motsvarande tillämpning för utskottet.
3. Arbetsmarknads- och integrationsutskottets uppdrag är samordning och utveckling av verksamheter som berör arbetsmarknad, försörjningsstöd, vuxenutbildning och integrationsverksamhet. Utskottet ska inte ta över beslutsfunktionen från respektive linjeorganisation.

2023-01-16

Dnr KS 2022/00695

Handläggare

Utredare Linus Lindblad

Telefon 0522-69 63 51

linus.lindblad@uddevalla.se

Överenskommelse om samverkan mellan Uddevalla kommun och Arbetsförmedlingen

Sammanfattning

Uddevalla kommun har tecknat en ny överenskommelse med Arbetsförmedlingen som började gälla 1 januari 2023 och som gäller tills vidare. Syftet med överenskommelsen är att påskynda individers etablering på arbetsmarknaden och stärka kompetensförsörjningen i Uddevalla.

Överenskommelsen har fått namnet ”*Överenskommelse om samverkan mellan Uddevalla kommun och Arbetsförmedlingen för att påskynda individers etablering i arbetslivet och förbättra kompetensförsörjningen*”

Parter i överenskommelsen är Arbetsförmedlingen och Uddevalla kommun som representeras av Enheterna för försörjningsstöd, Arbetsmarknadsenheten Vuxenutbildningen och Gymnasieskolan.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse 2023-01-16

Bilaga: Överenskommelse om samverkan mellan Uddevalla kommun och Arbetsförmedlingen

Förslag till beslut

Arbetsmarknads- och integrationsutskottet beslutar

att notera informationen till protokollet

Ärendebeskrivning

Arbetsförmedling och kommunen behöver tillsammans med arbetsgivare höja medvetenheten och gemensamt hitta nya vägar och lösningar för att sammanföra arbetsgivare med arbetstagare. Med detta som utgångspunkt utvecklades den nya överenskommelsen mellan kommunen och Arbetsförmedlingen ”*Överenskommelse om samverkan mellan Uddevalla kommun och Arbetsförmedlingen för att påskynda individers etablering i arbetslivet och förbättra kompetensförsörjningen*”

Överenskommelsen gäller från 1 januari 2023 och tills vidare.

2023-01-16

Dnr KS 2022/00695

Parter i överenskommelsen är Arbetsförmedlingen och Uddevalla kommun som representeras av Enheterna för försörjningsstöd, Arbetsmarknadsenheten, Vuxenutbildningen och Gymnasieskola.

För att matcha arbetstagares behov och förutsättningar med arbetsgivares behov kan till exempel jobbspår, nya skräddarsydda utbildningsinsatser och möjligheten att kombinera olika arbetsmarknadsinsatser med utbildning vara aktuellt.

Kopplade till överenskommelsen finns två arbetsgrupper:

1. Arbetsgrupp i samverkan kring individ

I Arbetsgrupp i samverkan kring individ sker samverkan på individnivå.

Till exempel genom gemensam handläggning och flerpartssamtal.

Syftet är att säkerställa en effektiv planering mot arbete, studier eller annan egen försörjning för individen.

2. Arbetsgrupp kompetensförsörjning

Arbetsgrupp kompetensförsörjning har i uppdrag

Att utveckla en samsyn och samordning kring kompetensförsörjningsfrågor.

Att hitta och matcha arbetssökande med arbetsgivarnas behov.

Att skapa förståelse hos arbetsgivarna om vikten av att bredda rekryteringsvägarna och gå utanför de traditionella ramarna.

Att skapa samsyn och samordning vid utveckling av insatser som finns inom de olika aktörernas verksamheter gällande utbildning, lärling, jobbspår, yrkesutbildning och arbetsmarknadsutbildning.

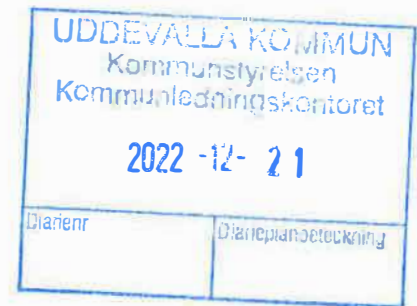
Syfte är att bättre matcha arbetssökandes förutsättningar med arbetsgivarens behov.

Helena Lennernäs

Linus Lindblad

Avdelningschef för juridik
och administration

Utredare

Överenskommelse om samverkan mellan Uddevalla kommun och Arbetsförmedlingen för att påskynda individers etablering i arbetslivet och förbättra kompetensförsörjningen

1. Parter

Parter i denna överenskommelse är Uddevalla kommun (organisationsnummer 212000-1397) och Arbetsförmedlingen (organisationsnummer 202100-2114).

2. Syfte

Att genom samverkan påskynda individers etablering i arbetslivet med utgångspunkt i regionala och lokala rekryteringsbehov för att främja kompetensförsörjning och tillväxt.

- Samverkan ska ske om de individer som för sin etablering i arbetslivet bedöms ha behov av stöd, insatser och samordnade processer från både kommun och Arbetsförmedlingen. Detta med utgångspunkt i parternas ansvarsområden och uppdrag.
- Samverkan ska ske om insatser och stöd till de arbetsgivare som bedöms ha svårt att rekrytera eller vill bredda sin rekryteringsbas.

3. Målgrupper

Målgrupper för samverkan är personer mellan 16 års ålder till allmän pensionsålder år och som är aktuell hos någon av samverkansparterna eller som står utanför välfärdssystemet. Målgruppen är individer som av parterna bedöms vara aktuella att samverka kring för att individerna ska komma vidare mot arbete, studier eller annan egen försörjning. De omfattar:

- Individer som uppbär försörjningsstöd
- Arbetssökande som är inskrivna på Arbetsförmedlingen i kombination med annan försörjning
- Arbetssökande som saknar fullföljd gymnasieutbildning
- Arbetssökande som är i behov av vidareutbildning för att etablera sig på arbetsmarknaden

- Sjukskrivna med eller utan sjukdomsgrundande inkomst
- Unga som har en funktionsvariation
- Deltagare i etableringsprogrammet
- Personer som är passiva i sitt jobbsökande, har kort skolbakgrund och har liten eller ingen förförståelse av arbetsmarknadens villkor

Målgrupp för samverkan är också arbetsgivare som har ett kommande anställningsbehov, arbetsgivare som bedöms ha svårt att rekrytera och arbetsgivare som vill bredda sin rekryteringsbas.

4. Målsättningar

Målsättning A

Genom samlokalisering och samverkan upprätta en effektiv planering för individer inom målgruppen. Den gemensamma handläggningen ska utgå ifrån ett jämställdhetsperspektiv där individer ska ha samma makt och möjlighet att påverka sin planering oavsett könsidentitet. Med effektiv planering avses att individer ska få rätt insats mot egen försörjning. Genom en gemensam handläggning av individens planering förutsätts att planeringen blir effektivare jämfört med om planering/handläggning sker i varje verksamhet för sig.

Indikator: Att samverkan sker samlokaliserat med närvaro från aktörerna (undantag för semesterperioder).

Hur: Statistik på antal samverkansmöten med gemensam handläggning. Statistik för antal ärenden som lyfts för gemensam handläggning/planering i Jobbcentrums arbetsgrupp i samverkan kring individ.

Målsättning B

Samsyn och samordning kring rustande insatser som jobbspår, lärlingsvux, yrkesvux, och motsvarande gymnasieutbildningar, arbetsmarknadsutbildningar, praktik, arbetsträning och arbetsplatsförlagda utbildningar. Utgångspunkten är att alla ska ges samma möjligheter och villkor när det gäller utbildning och studieval oavsett könsidentitet.

Effekten förväntas bli att aktörerna kan skapa och utveckla utbildningsinsatserna tillsammans vilket leder till ett bättre resursutnyttjande och möjlighet att nå fler inom den gemensamma målgruppen.

Indikator: Antal kompetenshöjande insatser som utvecklas inom samverkan. Redogörelse för aktiviteter och dialoger genomförts med syfte att skapa samsyn och samordning.

Hur: Statistik som visar antal utvecklade jobbspår, förberedande jobbspår, arbetsträning eller subventionerad anställning i kombination med utbildning och andra rustande insatser som utvecklas inom samverkan. Redogörelse för andra insatser som genom samverkan kring utbildning kunnat genomföras. Redogörelse för samsyn och samordning av till exempel praktikperioder och utbildningsinsatser.

Målsättning C

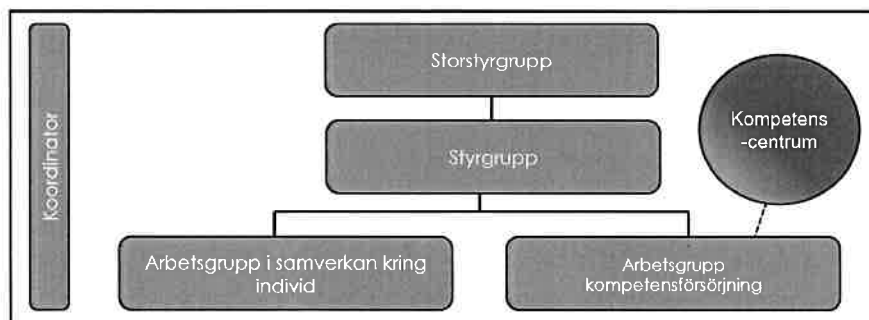
Genom samverkan ge stöd till de arbetsgivare som bedöms ha svårt att rekrytera och/eller vill bredda sin rekryteringsbas. Identifiera vilka branscher och arbetsgivare som är intressanta utifrån matchning mot aktuell målgrupp och knyta dessa kontakter för att skapa samarbete. Även identifiera vad som är framgångsfaktorer och vilka insatser som saknas för att kunna tillgodose behovet för arbetsgivare som bedöms ha svårt att rekrytera och/eller vill bredda sin rekryteringsbas. Arbetet ska utgå ifrån att alla ska ha samma makt och möjlighet att påverka sin planering samt samma möjligheter och villkor i fråga om betalt arbete oavsett könsidentitet.

Indikator: Antal utvecklade samarbeten med arbetsgivare/näringslivet som genom arbetsgruppen fått hjälp med rekrytering och/ eller bredda sin rekryteringsbas. Identifiera framgångsfaktorer samt identifiera vilka insatser som saknas för att kunna tillgodose arbetsgivares behov att rekrytera och/ eller bredda sin rekryteringsbas.

Hur: Statistik som visar antal utvecklade samarbeten med arbetsgivare/näringslivet som genom arbetsgruppen fått hjälp med rekrytering och/ eller bredda sin rekryteringsbas. En redogörelse av vad gruppen identifierar som framgångsfaktorer och vilka insatser som arbetsgruppen identifierar saknas.

5. Organisering av samverkan

För att inte skapa parallella strukturer byggs en samlad överenskommelse som till viss del tar hänsyn till redan befintlig samverkan. Respektive samverkanspart har en uppdragsgivare med förväntningar kring resultat man vill uppnå genom ett gemensamt arbete. Organiseringen syftar till att ge en tydlig och funktionell struktur för förankring, ansvarsfördelning, kontaktvägar och gemensamma rutiner/arbetssätt.

Storstyrgrupp

Storstyrgruppen träffas två gånger per år. Storstyrgruppen för överenskommelsen har sina möten i nära anslutning till storstyrgruppen för lärlingscentrum.

Storstyrgruppen består av arbetsförmedlingschef på Arbetsförmedlingen, avdelningschef på Arbetsmarknadsavdelningen, avdelningschef på Uddevalla Vuxenutbildning. Överenskommelsens koordinator är sammankallande för storstyrgruppens möte.

Storstyrgruppen ansvar för övergripande strategi och förankring på lednings- och politisk nivå.

Styrgrupp

Styrgruppen träffas minst sex gånger per år. Styrgruppen för överenskommelsen har årets första möte i nära anslutning till storstyrgruppens första möte för året. Överenskommelsens koordinator är sammankallande till styrgruppsmötena.

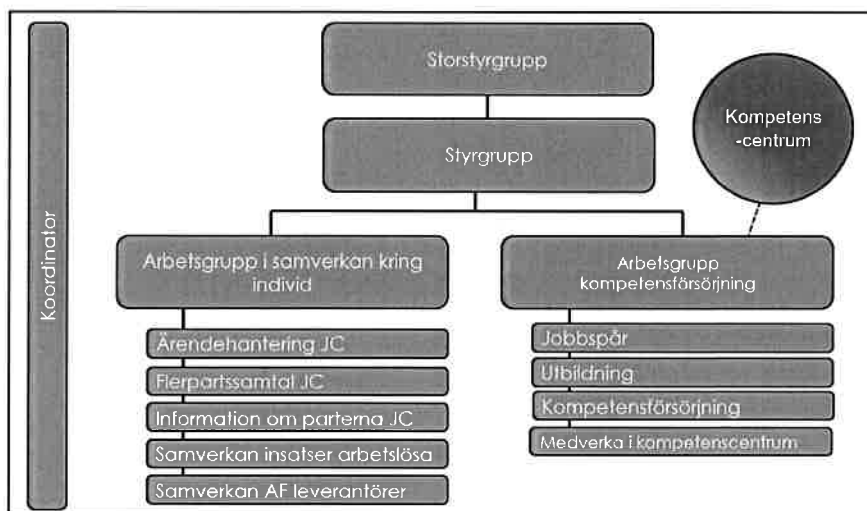
Styrgruppen består av enhets-/sektionschefer för respektive verksamhet. Gruppen utgörs av Arbetsmarknadsenhetens chef, en enhetschef från Försörjningsstöd, minst två rektorer från Uddevalla Vuxenutbildningen, minst två sektionschefer från Arbetsförmedlingen samt rektor från Uddevalla gymnasieskola som ansvarar för kommunens aktivitetsansvar. Andra aktörer kan bjudas in till styrgruppen för hantering av specifika frågor.

Styrgruppen ansvar för måluppfyllelse och att de organisatoriska förutsättningarna finns hos respektive samverkanspart. Gruppen hanterar verksamhetsnära frågor som kräver ett beslutsmandat samt säkerställer att nödvändiga resurser finns i det dagliga arbetet.

Styrgruppsmöten bokas med god framförhållning. Minnesanteckningar förs vid varje möte och skickas ut till styrgruppens representanter via mail.

Koordinator

Koordinatorns uppdrag är att driva, utveckla och säkerställa samverkan inom överenskommelsen. Koordinatören är sammankallande till möten på strategisk nivå. Koordinatören arbetar på uppdrag av storstyrgrupp och styrgrupp för överenskommelsen. Koordinatören ansvarar för sammanställning och presentation gällande uppföljning av överenskommelsens målsättningar till styrgrupperna.

Arbetsgrupp i samverkan kring individ

Arbetsgrupp i samverkan kring individ har möte för gemensam handläggning, flerpartssamtal och informationsförsörjning varje vecka (med undantag semesterperioder).

Arbetsgruppens storlek och sammansättning kan skilja sig i de olika målgrupperna, grunden utgörs av konsulent, arbetsförmedlare, socialsekreterare, studie och yrkesvägledare, kommunala aktivitetsansvaret samt samordningsförbundets rehabvägledare. Överenskommelsens koordinator sammankallar och samordnar arbetsgruppens arbete.

Arbetsgrupp i samverkan kring individ är den arbetsgrupp som bemannar jobbcentrums operativa verksamhet med en gemensam planering för individen. Det gemensamma arbetet bör i första hand fokusera på varje individs behov, snarare än vad som är enklast för de enskilda samverkande organisationerna.

Arbetsgruppen arbetar med underlag för informationsförsörjning till verksamheterna gällande målgruppen och insatser runt målgruppen. Överenskommelsens koordinator samordnar arbetet.

Arbetsgruppen är också ett forum för samverkan med arbetsförmedlingens leverantörer. Det sker till exempel genom regelbundna informations och dialogmöten där samtliga av leverantörerna inom rusta och matcha bjuds in.

Samverkan med andra externa aktörer som verkar runt överenskommelsens målgrupp kan också vara aktuellt för arbetsgruppen. Överenskommelsens koordinator sammankallar och samordnar samverkan med externa aktörer.

Arbetsgrupp kompetensförsörjning

Arbetsgruppen har samverkansmöten minst en gång per månad.

Arbetsgrupp kompetensförsörjning uppdrag är att genom samordning skapa en samsyn och samordning.

Arbetsgruppen har i uppgift att

- skapa en samsyn/samordning kring insatser som finns inom de olika aktörernas verksamheter gällande utbildning/ lärling/ jobbspår/ yrkesutbildning/arbetsmarknadsutbildning.
- genom samverkan hitta och utveckla utbildningsmöjligheter för målgruppen
- tillsammans med arbetsgivare utforma lokala jobbspår innehåll, ta fram lämpliga kandidater, följa upp och säkerställa kvalitet.
- utveckla andra rustande insatser för individer som står långt ifrån arbetsmarknaden
- genom samverkan hitta lösningar till de arbetsgivare som bedöms ha svårt att rekrytera och/eller vill bredda sin rekryteringsbas.
- identifiera vad som är framgångsfaktorer och vilka insatser som saknas för att kunna tillgodose behovet för arbetsgivare som bedöms ha svårt att rekrytera och/eller vill bredda sin rekryteringsbas.
- medverkar i kompetenscentrum vilket sker genom att Arbetsförmedlingens företagsrådgivare medverkar i kompetenscentrum.

Arbetsgruppen består av Arbetsförmedlingens företagsrådgivare, arbetsmarknadsenhetens företagskonsulent, koordinatör från lärlingscentrum, överenskommelsens koordinatör samt en representant för kommunens arbete mot näringslivet till exempel kommunens näringslivsutvecklare.

Arbetsgruppen kan vid behov bjuda in andra aktörer exempelvis Högskola, Folkhögskolan, Kommunala verksamheter, lokala arbetsgivare eller representanter för företagsföreningar.

6. Genomförande av operativ samverkan

Varje aktör ansvarar för att avsätta resurser för att kunna säkerställa samverkan enligt detta avtal.

Arbetsgrupp i samverkan kring individ

Genomförandet av den operativa samverkan inom Arbetsgrupp i samverkan kring individ sker samlokaliserat.

Samverkan sker kring genom:

- gemensam handläggning av individers planering och utveckling
- flerpartssamtal
- informationsförsörjning och sammanställning av insatser för målgruppen
- samverkan med arbetsförmedlingens externa aktörer

Gemensam handläggning av individers planering och utveckling

Alla verksamheter i samverkan kan lyfta aktuella ärenden till Arbetsgrupp i samverkan kring individ. Därefter görs en planering mot vilken riktning deltagaren ska gå. För att lyfta ett ärende för gemensam handläggning krävs samtycke från individen.

Arbetsgruppen har regelbundna möten med huvudfokus unga och regelbundna möten med huvudfokus nyanlända/ etablering. Huvudfokus unga innebär individer upp till 25 år och innefattar bland annat unga som saknar en fullföljd gymnasieutbildning och unga som har funktionsnedsättning. Huvudfokus nyanlända/ etablering innefattar bland annat deltagare i etableringsprogrammet som trots tillgång till rustande insatser inte bedöms kunna matchas mot jobb inom programtiden.

Flerpartssamtal

När ett ärende lyfts i jobbcentrum finns möjligheten att boka in flerpartssamtal. Samtal bokas när det finns behov av att träffa individen tillsammans med två eller fler aktörer inom jobbcentrum.

Informationsförsörjning och sammanställning av insatser för målgruppen

Genom att aktörerna inom handläggargruppen delger relevant information från sin verksamhet. Relevant information samt insatser kring målgruppen sammanställs regelbundet med syfte att kunna delges inom de samverkande aktörernas respektive verksamhet.

Koordinator ansvarar för sammanställning av externa aktörers insatser till målgruppen.

Samverkan med arbetsförmedlingens externa aktörer

Ta initiativet till och utveckla ett samverkansforum för parterna i denna överenskommelse och arbetsförmedlingens leverantörer med regelbundna mötestillfällen.

Arbetsgrupp kompetensförsörjning

Genomförandet av samverkan inom Arbetsgrupp kompetensförsörjning sker samlokaliserat genom regelbundna möten. Arbetsgruppens arbete sker med hänsyn och anpassning till lärlingscentrums organisation och uppdrag.

Genom att skapa en samsyn och samordning kring kompetensförsörjningsfrågor kunna stå starkare för att tillsammans kunna möta behovet hos arbetssökande såväl som arbetsgivare. Med en ökad kunskap om vilka möjligheter som finns på lokal nivå och en ökad kunskap om vad varje samverkanspart kan bidra med, så ser vi att det i förlängningen kommer att leda till effektivare arbetssätt och resultat för arbetssökande och arbetsgivare.

Arbetsförmedling och kommunen behöver tillsammans med arbetsgivare höja medvetenheten och gemensamt hitta nya vägar och lösningar för att sammanföra arbetsgivare med arbetstagare. Detta kan till exempel ske genom jobbspår, skraddarsy nya utbildningsinsatser eller kombinera olika arbetsmarknadsinsatser med utbildning.

Arbetsgruppens arbete innebär att utveckla samverkan för att hitta och matcha arbetssökande så att de uppfyller arbetsgivarnas kompetenskrav. Att skapa samsyn hos arbetsgivarna om vikten att bredda rekryteringsvägarna och gå utanför de traditionella ramarna. Att skapa samsyn och samordning vid utveckling av insatser som finns inom de olika aktörernas verksamheter gällande utbildning/ lärling/ jobbspår/ yrkesutbildning/ arbetsmarknadsutbildning. Ge arbetsgivaren rätt stöd för att de ska kunna tillgodose sina rekryteringsbehov eller kunna bredda sin rekrytering. Identifiera vad som är framgångsfaktorer och vilka insatser som saknas för att kunna tillgodose behovet för arbetsgivare som bedöms ha svårt att rekrytera och/eller vill bredda sin rekryteringsbas.

Arbetsgruppen arbete innebär bland annat företagskontakter i syfte att lyssna av företagens rekryteringsbehov. Vårt syfte i förlängningen är att med en gemensam bild av kompetensbehov leder till att arbetsgivare vänder sig till samverkansparterna i en ökad utsträckning. Arbetet innebär även att undersöka möjligheter och förutsättningar för att samordna och utveckla till exempel jobbspår, andra utbildningsinsatser med mera.

7. Uppföljning

Uppföljning av överenskommelsens målsättningar och indikatorer sker tertialvis till överenskommelsens styrgrupp. Överenskommelsens Koordinator ansvarar för att uppföljningen sammanställs och presenteras för styrgruppen.

8. Varaktighet och plan för revidering

Avtalet mellan parterna gäller från och med 1 januari 2023 tills vidare. Avtalet kan revideras i januari/ februari varje år. En eventuell uppsägning av avtalet ska göras på storstyrgruppens möte.

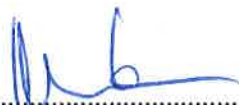
9. Underskrifter

Arbetsförmedlingen

Anna Klasén

Uddevalla kommun

Malin Krantz

2023-01-04

Dnr KS 2022/00642

Handläggare

Utredare Linus Lindblad

Telefon 0522-69 63 51

linus.lindblad@uddevalla.se

Antagande av vägledande bestämmelser för ekonomiskt bistånd 2023

Sammanfattning

Vägledande bestämmelser för ekonomiskt bistånd utgör tillsammans med delegationsordning de riktlinjer handläggarna av försörjningsstöd använder vid prövning av rätten till ekonomiskt bistånd.

Dokumentet uppdateras årligen efter att regeringen beslutat om kommande års riksnorm för försörjningsstöd.

Inför 2023 har regeringen beslutat att skriva upp riksnormen med 8,6 %. En stor ökning jämfört med ökningen från 2021 till 2022 som uppgick till 1,6 %.

Föreslagna förändringar för 2023 års vägledande bestämmelserna grundas på:

1. Den av regeringen beslutade riksnormen för 2023.
2. Nya vägledande rättsfall och ny praxis.
3. Ett behov av att förenkla och förtydliga vissa skrivningar.

Inför 2023 finns inga förslag på förändrad delegationsordning.

I bilaga, Föreslagna förändringar 2023, finns alla föreslagna förändringar av betydelse. I bilagan återfinns även riksnormen för 2023, såsom den beslutats av regeringen och föreslagen uppdelning i kostnadsposter.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse 2023-01-04

Ändringar i vägledande bestämmelser 2023.

Vägledande bestämmelser för ekonomiskt bistånd 2023

Förslag till beslut

Arbetsmarknads- och integrationsutskottet föreslår kommunstyrelsen besluta

att anta Vägledande bestämmelser för ekonomiskt bistånd 2023

Helena Lennernäs
Avdelningschef för juridik och administration

Linus Lindblad
Utredare

Tjänsteskrivelse

2(2)

2022-12-09

Dnr KS 2022/00642

Beslutet och beslutsunderlaget ska skickas till

Vägledande bestämmelser 2023

- Ekonomiskt Bistånd -

2023-01-01
Kommunledningskontoret
Arbetsmarknadsavdelningen
Fastställd 2023-mm-dd
Dnr:

2022-12-22

Innehållsförteckning

Sakregister	11
Inledning	14
Delegation	14
Rätten till bistånd	14
1 kap. 2 § SoL Barnperspektivet	14
4 kap. 1 § SoL Biståndsätten, försörjningsstöd och livsföring i övrigt.....	14
Bistånd till livsföring i övrigt.....	15
4 kap. 2 § SoL Bistånd utöver skälig levnadsnivå	15
4 kap. 3 § SoL Försörjningsstöd	15
Punkt 1 - Riksnormen.....	16
Personliga kostnader	16
Gemensamma hushållskostnader	17
Särskilda skäl till förhöjt resp. sänkt försörjningsstöd.....	17
Punkt 2 – Övrigt försörjningsstöd	17
Matnorm.....	18
Norm för umgängesbarn	18
4 kap. 4 § SoL Villkor om deltagande i kompetenshöjande verksamhet	18
4 kap. 5 § Nedsättning av försörjningsstöd	18
Utbetalningsperiod och utbetalningssätt	18
Normer	20
Riksnormen 2023	20
Prisbasbelopp 2023 (52.500 kr).....	20
Konsumentverkets underlagssummor för de olika utgiftsposter som ingår i riksnormen	20
Personliga kostnader, budgetposternas storlek i kronor fr.o.m. 1 januari 2023	20
Gemensamma hushållskostnader	21
Riksnormen – olika bidragsperioder	21
Summa personliga kostnader – fri lunch	21
Summa personliga kostnader – barn 0–6 år intar alla måltider i hemmet och barn och.....	21
ungdomar 7-18 år har fri skollunch	21

2022-12-22

Summa gemensamma kostnader	21
Matnorm – innefattar posterna livsmedel, hälsa och hygien samt förbrukningsvaror	22
Matnorm - olika bidragsperioder.....	22
Förbrukningsvaror - olika bidragsperioder.....	22
Norm för umgängesbarn - belopp per dag	22
Norm för fickpengar vid institutionsvård 2023	23
Normer för bostadskostnad 2023	23
Fastställande av biståndsbehov	24
Bedömnings- och beräkningsunderlag	24
Inkomster och tillgångar	24
Inkomster.....	24
Skattejämkning	25
Socialförsäkringsförmåner och andra ersättningar	25
Nedsättning av kommunala avgifter m.m.....	25
Avdrag vid ogiltig frånvaro.....	25
Överskjutande inkomst från tidigare månad	25
Nybesök	25
Löpande försörjningsstöd	26
Barns arbetsinkomster och tillgångar	26
Övergång från yngre till äldre åldersgrupp	26
Traktamente	26
Förskott på inkomster och bidrag	26
Förskott på lön etc.	26
Förskott på statlig lönegaranti vid konkurs.....	27
Bostadsbidrag	27
Bostadstillägg.....	27
Boendetillägg.....	27
Bostadsersättning och etableringstillägg för nyanlända.....	27
Föräldrapenning	28
Tillfällig föräldrapenning.....	28
Ersättning till nybliven pappa	29
Havandeskapspenning/Graviditetspenning	29

2022-12-22

Närståendepenning	29
Merkostnadsersättning/handikappersättning.....	29
Omvårdnadsbidrag tidigare vårdbidrag	29
Skadestånd	29
Fondmedel och stipendier	30
Realiserbara tillgångar	30
Innehav av bil, motorcykel, moped och övriga motorfordon	30
Innehav av fritidshus/husvagn/husbil	31
Innehav av häst	31
Innehav av fastighet, bostadsrätt.	31
Bistånd till olika grupper.....	31
När förbehållsbelopp fastställts.....	31
Makar och sammanboende.....	32
Föräldrar	32
Gemensam vårdnad	32
Växelvis boende.....	32
Utövande av umgängesrätt med barn	32
Föräldrar med minderåriga barn.....	33
Våldsutsatta.....	33
Arbetslösa.....	34
Jobbstimulans samt praktik och kompetenshöjande verksamhet.....	35
Jobbstimulans.....	35
Beräkning av tid med jobbstimulans	35
Beräkning av inkomster	35
Beräkning om den enskilde sparar av inkomsterna	35
Praktik och kompetenshöjande verksamhet, 4 kap. 4 § SoL.....	35
Aktivitetsstöd.....	36
Arbetsmarknadsinsatser	37
Studera	37
Extra tillägg till studiebidrag	37
Studiestartsstöd.....	37
Studera med studiemedel	37

2022-12-22

Bidrag till studerande i avvaktan på första lön under ferier	37
Bidrag vid studiestart.....	38
Bidrag till studerandes familj	38
Gymnasieutbildning för ungdomar	38
Nya gymnasielagen.....	38
SFI - svenska för invandrare	39
Vuxenutbildning.....	40
Högskolestudier	40
Ungdomar som bor i föräldrahemmet.....	40
Ungdomar som inte bor i föräldrahemmet	41
Arbetskonflikt	41
Egna företagare	41
Pensionärer.....	42
Ålderspensionärer	42
Äldreförsörjningsstöd	42
Aktivitets- och sjukersättning	42
Bistånd i avvaktan på sökt socialförsäkringsförmån	43
Dubbla hyror vid flyttning till särskilt boende.....	43
Kriminalvård, rättspsykiatrisk vård	43
Kriminalvård.....	43
Kontraktsvård	44
Fotboja (Intensivövervakning, IÖV).....	44
Missbruksvård	45
Permission för barn och ungdomar placerade enligt SoL och LVU	45
Akuta situationer	45
Bidrag till utländska medborgare.....	45
Personer som vistats i Sverige mindre än tre månader	46
Personer vistats i Sverige mer än tre månader – uppehållsrätt.....	46
Registreringsplikt för uppehållsrätt	46
När rätten att vistas i Sverige har upphört	47
Personer med UT	47
Nordiska medborgare	47

2022-12-22

Utländska medborgare med permanent eller tidsbegränsat uppehållstillstånd	47
Etableringsersättning.....	47
Personer med status som varaktigt bosatt tredjelandsmedborgare i ett EU/EES-land beviljas ekonomiskt bistånd	48
Asylsökande och andra utländska medborgare som ansöker om UT	48
Papperslösa.....	48
<i>Anhöriginvandrare</i>	49
Krav på planering, utifrån rätten till ekonomiskt bistånd, för anhöriginvandrare	49
Utlandsvistelser	49
Utlandsvistelser för personer som ska medverka till att bli självförsörjande	49
Utlandsvistelser för personer som har permanent helt nedsatt arbetsförmåga.....	49
Kostnad för pass och annan resehandling	50
Avgift för ansökan om svenskt medborgarskap.....	50
Avgift för ansökan om uppehållstillstånd	50
Försörjningsstöd - 4 kap. §1 SoL	50
Försörjningsstöd - riksnormen	50
Specialkost.....	50
Bistånd till specialkost	50
Försörjningsstöd - tilläggsbelopp till riksnormen.....	51
Bostadskostnad	51
Depositionsavgift/hyresgaranti	51
Kort- och långvarigt bidragsbehov.....	51
Skäliga och faktiska boendekostnader.....	51
Skäligt rådrum för bostadsbyte	52
Särskilda skäl mot byte av bostad eller bostadsområde.....	52
Byte till dyrare bostad.....	53
Stamreovering	53
Lägenhetsstorlek	53
Umgängesbarn.....	53
Norm för bostadskostnader + vatten	53
Extra utrustning, bilplats, medlemskap i hyresgästförening.....	54
Bostadsrätt	54

2022-12-22

Dubbla hyror	54
Egen fastighet, bostadsrätt och andelslägenhet.....	54
Andrahandskontrakt.....	55
Inneboende (ej nära släktskap).....	56
Inneboende (nära släktskap)	56
Inneboende vuxnas bidrag till hyreskostnaden	56
Inneboendehyra - underlag saknas.....	56
Beräkning av boendekostnad	56
Sökande som delar boende (ej sambo).....	57
Andra boendeformer	57
Boendekostnad under fängelsevistelse	57
Bistånd till ungdomar som vill flytta till eget boende	58
Magasinering	58
Avgift för vatten i hyreslägenhet	58
Hushållsel.....	58
Arbetsresor och motsvarande resor	59
Hemförsäkring	59
Fackföreningsavgift och medlemskap i a-kassa/ALFA-kassa.....	60
Livsföring i övrigt.....	60
Läkarvård och sjukvårdande behandling	60
Högekostnadsskydd för öppen hälso- och sjukvård.....	60
Högekostnadsskydd	61
Frikort	61
Bistånd till läkarvård och sjukvårdande behandling	61
Vårdavgift slutet sjukhusvård.....	61
Inneliggande vård	61
Sjukresor	62
Kostnad för intyg.....	62
Receptförskrivna läkemedel och fysisk aktivitet på recept.....	62
Högekostnadsskydd för läkemedel	62
Särskilda regler för barn.....	62
Möjlighet till delbetalning.....	62

2022-12-22

Bidrag till receptförskrivna läkemedel	63
Bidrag till ej receptförskrivna läkemedel	63
Preventivmedel.....	63
Tandvårdskostnad	63
Tandvårdsförsäkringen	64
Det statliga tandvårdsstödet	64
Övrig tandvård, t ex vid sjukhusvård eller institution	64
Bistånd till tandvårdskostnader	64
Frisktandvård	65
Akut tandvård:	65
Nödvändig tandvård	65
Glasögon/linser.....	66
Glasögon till vuxna.....	66
Glasögon till barn	66
Hemutrustning.....	66
Särskilda grupper	67
Handläggning av ansökan om hemutrustning.....	67
TV.....	67
Dator - smartphone	68
Internet i hemmet.....	68
Inköp av vitvaror	68
Spädbarnsutrustning	68
Cykel	69
Körkort.....	69
Kläder.....	69
Arbetskläder	69
Studentmössa	70
Legitimation.....	70
Resor	70
Lokala resor.....	70
Resor till Frivården.....	70
Genomresa, hemresa.....	70

2022-12-22

Umgängesresor.....	71
Koloni- och feriehemsvistelse.....	71
Städkostnader.....	71
Städ – eller saneringskostnad.....	71
Flyttstädning.....	71
Flyttning.....	72
Flyttning på grund av genomgripande renovering.....	72
Flyttning av arbetsmarknadsskäl.....	72
Flyttning till annat land - asylsökande.....	72
Flyttning till annat land - flyktingar.....	72
Flyttning till annat land - övriga.....	72
Telefon – dator - router.....	73
Barnomsorgsavgift.....	73
Avgifter inom äldre- och handikappomsorgen.....	73
Dubbelhyra vid flyttning till särskilt boende/bostad med särskild service.....	74
Avgifter inom LSS- och rehabverksamheten.....	74
Reparation av hyreslägenhet.....	74
Studielitteratur.....	74
Advokatkostnader.....	74
Rättsskydd.....	74
Rättshjälp.....	75
Rådgivning.....	75
Allmän rättshjälp.....	75
Begravningskostnader.....	75
Kyrkoavgift.....	75
Dödsfall på grund av arbetsskada, olycksfall etc.....	75
Begravningskostnad för barn.....	76
Kostnader som täcks av begravningsavgiften.....	76
Bidrag till begravningskostnad.....	76
Biståndsprövning.....	76
Gravsten.....	77
Dödsboanmälan.....	77

2022-12-22

Kostnader i samband med närståendes begravning.....	77
Skulder	77
Skuldsanering.....	77
Hyresskuld	77
Elskuld.....	78
Barnomsorgsskuld	78
Skuld på bankkonto, kontokort.....	78
Privata skulder	79
Förmedlingsmedel	79
Böter	79
Underskott på skattekontot (kvarskatt).....	79
Obetalda underhåll	79
Skuld till Försäkringskassan m fl.....	80
Skuld avseende receptförskrivna läkemedel	80
Återbetalning.....	80
Återkrav enligt socialtjänstlagen	80
Återkrav av bistånd som betalats ut på felaktiga grunder	81
Återbetalning.....	81
Bidragsbrott.....	81
Återkrav av bistånd som förskott på förmån eller ersättning m.m.....	82
Återbetalning.....	82
Återkrav av bistånd som getts under villkor om återbetalning	82
Talan hos förvaltningsrätten.....	83

2022-12-22

Sakregister

A		Deposition – hyresgaranti	51
Advokatkostnader	74	Deposition – el	58
Aktivitetsersättning	42	Dubbla hyror	54
Aktivitetsstöd	36	Dödsboanmälan	77
Akuta situationer	45	E	
Andrahandskontrakt	55	Eftergift	26,83
Arbetskläder	69	Egna företagare	41
Arbetskonflikt	41	Extra tillägg till studiebidrag	37
Arbetslösa	34	Elskuld	78
Arbetsmarknadsinsatser	37	Etableringsersättning	47
Arbetsresor	59	F	
Avgifter, äldre- och funktionsnedsatta	73	Fackföreningsavgift	60
B		Fastighet	54
Barn, minderåriga	33	Feriearbete	26,37
Barnomsorgsavgift	73	Fickpengar	20,23,43
Barnperspektivet	14	Flyttkostnader	72
Barns inkomster/tillgångar	26	Flyttstädning	71
Begravningskostnader	75	Fondmedel	30
Bidragsbrott	81	Fri lunch	22
Bil	30	Frikort	61
Bilbarnstol	68	Fritidshus	31
Bilstöd	31	Förbehållsbelopp	31
Boendetillägg	27	Förmedlingsmedel	79
Bostadsbidrag	27	Förskott på förmån, inkomster, bidrag	26 ff.
Bostadsbidragsskuld	80	Försörjningsstöd	15 ff.
Bostadsbyte	52 ff.	Föräldrapenning	28
Bostadsersättning/etableringstillägg	27	Föräldrar	32
Bostadskostnad	51	G	
Bostadsrätt	54	Gemensam vårdnad	32
Bostadstillägg	27	Glasögon/linser	66
Bredband	73	Gravsten	77
Busskort	59,70	Gymnasieutbildning, ungdomar	38
Böter	79	H	
C		Handikappersättning	29
Cykel och cykelhjälm	69	Havandeskapspenning	29
D		Hemförsäkring	59
Dator – smartphone	68	Hemutrustning, husgeråd	66
Delad vårdnad	32	Hushållsel	58
		Husvagn	31

2022-12-22

Hyresgaranti/depositionshyra	51	Motorcykel/moped	30
Hyresgästförening	54,74		
Hyresskuld	77	N	
Högskolestudier	40	Norner	20 ff.
I		Nya gymnasielagen	38
Inkomster	24	Närståendepenning	29
Inneboende	56		
Institutionsnorm	20,23,44	O	
Insättning på konto	24	Ogiltig frånvaro	25,39 ff.
Internet i hemmet	68	Omvårdnadsbidrag	29
Internetbank	18 ff.		
Intyg – kostnad för	62	P	
J		Papperslösa	48 ff.
Jobbstimulans	35	Pensionärer	42
K		Permission för barn och	45
Kläder	69	Ungdomar	40 ff. 58
Kolonivistelse och feriehem	71	Praktik	35 ff.
Kommunala avgifter	25	Preventivmedel	63
Kompetenshöjande verksamhet	18,35	Privata skulder	79
Kontantkort	19	R	
Kontokortsskuld	78	Realiserbara tillgångar	30
Kontraktsvård	44	Reparation av hyreslägenhet	74
Kriminalvård	43	Resor	70 ff.
Kvarskatt	79	Riksnorm	16,20,50
Körkort	69	Router	73
L		Rätten till bistånd	14
Legitimation	70	Rättspsykiatrisk vård	43
Linser/glasögon	66	S	
Livsättning i övrigt	60 ff.	Sammanboende	32
LMA	39,48	Sanering/städkostnad	71
Lägenhetsstorlek	53	Semester	17
Läkarvård	60 ff.	SFI, svenska för invandrare	45
Läkemedel, receptförskrivna	63	Sjukersättning	42
Läkemedel – (skuld)	80	Sjukresor	62
M		Sjukvårdande behandling	61
Magasinering	58	Skadestånd	29
Makar	32,76	Skattejämkning	25
Matnorm	18,22,45	Skatteåterbäring	24
Mediciner	62	Skulder	77 ff.
Merkostnadsersättning	29	Skuld bankkonto/kontokort	78
Missbruksvård	45	Skuldsanering	77
Mobiltelefon	68,73	Socialförsäkringsförmåner	25
		Specialkost	50
		Spädbarnsutrustning	68

2022-12-22

Stamrening	53	Uppvärmningskostnad	55
Studentmössa	70	Uppehållskort	70
Studerande	37 ff.	Utbetalningsperiod	18
Studiebidrag, extra tillägg	37	Utbetalningssätt	18
Studielitteratur	74	Utlandsvistelse	49
Studiemedel	37	Utländska medborgare	45
Studier, rehabiliterande syfte	37		
Svenskt medborgarskap, avgift	50	V	
Särskola	38,42	Vattenavgift	58
		Vitvaror	68
T		Vuxenutbildning	40
Tandvård	63 ff.	Vårdavgift, sjukhus	61
Telefon – dator	73	Vårdbidrag, FK	29
Tillfällig föräldrapenning	28	Våldsutsatta	33
Tillgångar	24,30	Växelvis boende	32
Tillval, bostad	54 ff.		
Traktamente	26	Å	
TV	67	Återkrav	80 ff.
U		Ä	
Umgängesbarn, norm	18,22	Äldreförsörjningsstöd	42
Umgängeskostnader	32		
Umgängesresor	71	Ö	
Underhållsskuld	79	Överskjutande inkomst	25
Ungdomar	40,58		

2022-12-22

Inledning

Vägledande bestämmelser för ekonomiskt bistånd utgår från socialtjänstlagens (SoL) bestämmelser och tillämpliga förarbeten, Socialstyrelsens allmänna råd, handbok och meddelandeblad samt rättspraxis.

I Uddevalla författningssamling, Reglemente för kommunstyrelsen framgår att kommunstyrelsen är verksamhetsansvarig för vad som i lag sägs om socialnämnd rörande försörjningsstöd, förmedlingsmedel, dödsboanmälan och akut hemlöshet. Detta innebär att i de avsnitt i Vägledande bestämmelser som det hänvisas till nämnd eller socialnämnd avses kommunstyrelsen.

Delegation

Vägledande bestämmelser är ett komplement till kommunstyrelsens delegationsordning som finns på inblicken (Regler och instruktioner/Ärendehantering/ Delegationsordning). Även vägledande bestämmelser innehåller delegationer.

Anmälan av delegationsbeslut som fattas med stöd av dessa bestämmelser ska ske enligt de anvisningar som finns i delegationsordningen.

Ärenden av principiell beskaffenhet ska underställas kommunstyrelsen även om kostnaden ligger inom ramen för delegationen.

Rätten till bistånd

1 kap. 2 § SoL Barnperspektivet

”När åtgärder rör barn skall det särskilt beaktas vad hänsynen till barnets bästa kräver. Med barn avses varje människa under 18 år.”

Barnets situation ska uppmärksammas vid beslut om ekonomiskt bistånd. Vid beslut som har allvarliga konsekvenser för barn t.ex. bostadsbyte och avstängning av el är det särskilt viktigt att dokumentera vilka överväganden som gjorts utifrån barnperspektivet och hur detta påverkat bedömningen av ärendet.

4 kap. 1 § SoL Biståndsrätten, försörjningsstöd och livsföring i övrigt

”Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt. Den som inte kan försörja sig men som kan arbeta har rätt till försörjningsstöd enligt första stycket om han eller hon står till arbetsmarknadens förfogande. Om det finns godtagbara skäl har den enskilde rätt till försörjningsstöd även om han eller hon inte står till arbetsmarknadens förfogande.”

Vid prövningen av behovet av bistånd för livsföringen i övrigt får hänsyn inte tas till den enskildes ekonomiska förhållanden om rätten att ta ut avgifter för biståndet regleras i 8 kap.

Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndet ska utformas så att det stärker hans eller hennes möjligheter att leva ett självständigt liv.”

Försörjningsstödet är avsett att vara ett yttersta skyddsnät för personer med tillfälliga ekonomiska bekymmer. Det är endast den som inte själv kan tillgodose sina behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt som har rätt till bistånd för sin försörjning. I lagtexten markeras den enskildes eget ansvar att efter förmåga

2022-12-22

bidra till sin försörjning. Den som kan arbeta är skyldig att söka arbete. Denna skyldighet gäller i första hand heltidsarbete. I skyldigheten att arbeta ingår också att delta i arbetsmarknadspolitiska och arbetsrehabiliterande åtgärder. För invandrare gäller även krav på deltagande i SFI-undervisning och särskilda åtgärder för målgruppen. Varje person ska bemötas och bedömas utifrån sina förutsättningar.

Den enskilde måste utnyttja alla de möjligheter som normalt står till buds för att försörja sig själv. Det innebär t.ex. att söka de generella förmåner och ersättningar som kan utgå. Banktillgodohavanden och andra lätt realiserbara tillgångar bör som regel även tas i anspråk innan rätt till försörjningsstöd inträder.

Vid behovsprövningen beaktas den samlade ekonomiska förmågan hos dem som lever i en hushållsgemenskap. Man kan inte begära att den enskilde när det gäller ekonomiskt bistånd ska vända sig till andra närstående än dem i det egna hushållet, innan rätt till bistånd inträder. Gällande barns tillgångar se sid. 26.

Det bistånd som lämnas ska vara av en sådan omfattning att den enskilde tillförsäkras en skälig levnadsnivå och får möjlighet att leva ett självständigt liv.

Bistånd till livsföring i övrigt

Med begreppet livsföring i övrigt avses alla de olika behov som den enskilde kan ha för att tillförsäkras en skälig levnadsnivå och som inte omfattas av försörjningsstödet. Det kan vara fråga om bistånd till läkarvård, tandvård, glasögon, möbler, husgeråd, m.m.

4 kap. 2 § SoL *Bistånd utöver skälig levnadsnivå*

”Socialnämnden får ge bistånd utöver vad som följer av 1 § om det finns skäl för det.”

Bestämmelsen ger kommunen befogenhet, men ingen skyldighet, att utge bistånd i andra fall än vad som omfattas av 4 kap. 1 §. Nämnden får således bevilja bistånd utöver skälig levnadsnivå. Den enskildes ansökan om bistånd ska däremot alltid prövas med stöd av bestämmelserna om rätten till bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL. Beslut enligt 4 kap 2 § SoL är ej överklagningsbara med förvaltningsbesvär.

Ekonomiskt bistånd som beviljas med stöd av denna paragraf kan återkrävas. Detta förutsätter att det av beslutet framgår att biståndet beviljats med villkor om återbetalning. Beslutet ska vara skriftligt och de omständigheter som återbetalningsskyldigheten grundas på ska framgå av beslutet.

4 kap. 3 § SoL *Försörjningsstöd*

”Försörjningsstöd lämnas för skäliga kostnader för

- 1. livsmedel, kläder och skor, lek och fritid, förbrukningsvaror, hälsa och hygien samt dagstidning, telefon och TV-avgift,*
- 2. boende, hushållsel, arbetsresor, hemförsäkring samt medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa.*

Skäliga kostnader enligt första stycket 1 skall i enlighet med vad regeringen närmare föreskriver beräknas enligt en för hela riket gällande norm (riksnorm) på grundval av officiella prisundersökningar av olika hushållstypers baskonsumtion. Om det i ett enskilt fall finns särskilda skäl, skall socialnämnden dock beräkna dessa kostnader till en högre nivå. Nämnden får också i ett enskilt fall beräkna kostnaderna till en lägre nivå, om det finns särskilda skäl för detta.”

2022-12-22

Riksnormen regleras i 2 kap. 1 § Socialtjänstförordningen. Kommunen tillämpar riksnormen.

Punkt 1 - Riksnormen

Riksnormen för ett hushåll utgör summan av de personliga kostnaderna för samtliga medlemmar i hushållet och de gemensamma hushållskostnaderna.

De personliga kostnaderna för barn och ungdomar 0–20 år är uppdelade i åtta åldersgrupper. Ålderskategorin 19–20 år avser grundskole- och gymnasiestuderande ungdomar som föräldrarna har underhållsskyldighet för. För vuxna, ej studerande, från 19 år är posten för personliga kostnader uppdelad på ensamstående och samboende. Riksnormen tar hänsyn till om barn under 7 år har tillgång till fri lunch fem dagar per vecka inom t.ex. förskolan och skolan. Alla skolbarn förutsätts ha fri lunch. Det gäller även gymnasieskolan. Normen är densamma oavsett om det är skoltid eller ej. Den anses täcka lunch i hemmet under skollov och normal övrig frånvaro.

För samboende gäller ett särskilt normbelopp. Med samboende avses makar, registrerade partner samt sådana sambor som avses i Sambolagen. För en vuxen person - inklusive vuxna barn som bor kvar hemma - som inte kan betraktas som samboende men som ingår i en hushållsgemenskap med flera personer, beräknas normen som personliga kostnader för ensamstående samt dennes andel av hela hushållets gemensamma kostnader.

De gemensamma hushållskostnaderna baseras på antal medlemmar i hushållet och anges för hushåll på upp till sju personer. Kostnadsökningen för hushåll med fler än sju personer beräknas vara lika stor per person som skillnaden mellan kostnaden för ett hushåll med sju personer jämfört med ett hushåll med sex personer. Med hushållsgemenskap avses att två eller flera personer stadigvarande bor i samma bostad och har gemensam ekonomi i sådan utsträckning att flerpersonshushållets ekonomiska fördelar utnyttjas. För tillämpningen av normen i denna del behöver det inte vara fråga om att hushållsmedlemmarna har ekonomiskt ansvar för varandra (jfr avsnitt 2, Bistånd till olika grupper). Inneboende har normalt inte hushållsgemenskap med bostadsinnehavaren.

Personliga kostnader

Livsmedel: Hemlagad, näringsmässigt fullvärdig och varierad kost. Vissa halvfabrikat ingår, allt matbröd köps. För ensamhushåll beräknas en något högre kostnad med hänsyn till att det oftast är dyrare med små förpackningar.

Riksnormen ger möjlighet att differentiera utbetalningarna för barn under 7 år beroende på om barnet har fri lunch utanför hemmet, t.ex. i barnomsorgen, fem dagar i veckan eller äter alla mål hemma. Den lägre normen används inte när barnet är frånvarande på grund av lov, sjukdom eller liknande och äter hemma. Avdrag får inte göras slentrianmässigt utan hänsyn ska tas till varje individs unika situation. Avdrag bör t.ex. inte göras när det gäller barn som av religiösa, medicinska eller andra speciella skäl inte har möjlighet att utnyttja de fria måltider som skolan och barnomsorgen erbjuder. För barn som vistas maximalt 15 timmar per vecka inom barnomsorgen tillämpas den högre normen för åldersgruppen (alla mål lagas hemma).

Kläder och skor: Täcker det vardagliga klädbehovet för hela året. Även kostnader för kemtvätt, skoreparationer och en del tillbehör som väska, klocka och paraply ingår, *se även sid. 69*

2022-12-22

Lek och fritid: Aktiviteter som det är rimligt att alla får möjlighet till. Det gäller både inomhus- och utomhusaktiviteter, viss motion och kulturaktiviteter. För äldre barn gäller t.ex. kostnader för att gå på bio, lyssna på musik, läsa böcker, dansa/gå på diskotek och besöka simhall. För yngre barn ingår leksaker, spel, pussel, böcker, biobesök m.m. I posten ingår också cykel inklusive cykelhjälm, skidutrustning för längdåkning och skridskor. För de barn som saknar cykel tillämpas ett generöst förhållningssätt vid ansökan. För yngre barn räknar man med att cykel och skridskor köps begagnade. Kostnader för semester och dyrare hobbyer ingår inte.

Hälsa och hygien: Avser kostnader för den personliga hygien som tvål, tandkräm, hårvård, blöjor, mensskydd m.m. Kostnad för preventivmedel ingår inte, men omfattas av högkostnadsskyddet.

Barn- och ungdomsförsäkring: Posten avser sjukdomsförsäkring för alla ålderskategorier från 0 år t.o.m. 20 år (19–20 år = grundskole- eller gymnasiestuderande). Information om kommunens olycksfallsförsäkring för förskolebarn och skolelever finns på: <https://www.uddevalla.se/utbildning-och-barnomsorg/forsakringar/olycksfallsforsakring.html>

Gemensamma hushållskostnader

Förbrukningsvaror: Kostnader för rengöring, vård och skötsel av bostaden samt klädvård t.ex. diskmedel, tvättmedel, dammsugarpåsar, glödlampor och skokräm.

Dagstidning, telefon, m.m. En ettårs prenumeration på daglig tidning, abonnemangs- och samtalsavgift för fast och mobil telefon, samt brevpapper, kort och frimärken.

Särskilda skäl till förhöjt resp. sänkt försörjningsstöd

Riksnormen får i enighet med 4 kap 3§ SoL frångås om särskilda skäl föreligger. Rätt till ett högre belopp kan t.ex. föreligga när sökanden av medicinska skäl är i behov av specialkost. Se rubrik *Bistånd till specialkost* samt Socialstyrelsens handbok för ekonomiskt bistånd s 105 (*Särskilda skäl att beräkna kostnader till en högre nivå*).

En sänkning av nivån kan komma ifråga bl.a. när sökanden hamnat i vad som i rättspraxis kallas akut nödsituation eller akut nödläge och endast är i behov av tillfälligt bistånd för att reda upp situationen.

Att beräkna de kostnadsposter som ingår i riksnormen till en lägre nivå kan också komma ifråga, i det enskilda fallet, om den sökande inte använder sin riksnorm till vad den är avsedd till. Det kan till exempel gälla när en missbrukare **uppenbart** inte använder sitt bistånd till vad det är avsett för (Prop. 1996/97:124;170).

Om en sänkning av nivån sker så ska den sökande få ett avslagsbeslut med besvärshänvisning på den del som sänkningen avser.

Punkt 2 – Övrigt försörjningsstöd

Under punkt 2 anges de poster som ingår i begreppet övrigt försörjningsstöd. Posterna har inte schabloniserats på grund av stora lokala och individuella skillnader, vilket innebär att försörjningsstöd beviljas efter en individuell skälighetsbedömning. Utgångspunkten bör vara vad en låginkomsttagare normalt har möjlighet att kosta på sig.

2022-12-22

Matnorm

Matnorm, med skäliga tilläggsbelopp, ska tillämpas vid tillfälligt behov av ekonomiskt bistånd av akut karaktär och för personer som inte har förmåga att sköta sin ekonomi. Det kan t.ex. gälla sökande som på grund av missbruk eller överkonsumtion inte klarar att hantera riksnormen. Matnorm bör i tillämpliga fall kombineras med erbjudanden om andra former av bistånd som budgetrådgivning och rehabiliterande insatser. Matnormen motsvaras av de i riksnormen ingående posterna för livsmedel, hälsa och hygien samt förbrukningsvaror.

Norm för umgängesbarn

Normen för umgängesbarn omfattar de i riksnormen ingående posterna för livsmedel, lek och fritid, hälsa och hygien samt förbrukningsvaror, beräknad efter skillnaden mellan hushåll med 2 och 3 personer och gäller barn upp till 18 år.

4 kap. 4 § SoL Villkor om deltagande i kompetenshöjande verksamhet

Socialnämnden får begära att den som får försörjningsstöd under viss tid ska delta i av nämnden anvisad praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet om den enskilde inte har kunnat erbjudas någon lämplig arbetsmarknadspolitisk åtgärd.

Den praktik eller kompetenshöjande verksamhet som avses i första stycket ska syfta till att utveckla den enskildes möjligheter att i framtiden försörja sig själv. Verksamheten ska stärka den enskildes möjligheter att komma in på arbetsmarknaden eller, där så är lämpligt, på en fortsatt utbildning. Den ska utformas med skälig hänsyn till den enskildes individuella önskemål och förutsättningar.

Socialnämnden ska samråda med Arbetsförmedlingen innan beslut fattas enligt första stycket.

4 kap. 5 § Nedsättning av försörjningsstöd

”Om den enskilde utan godtagbart skäl avböjer att delta i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet som anvisats enligt 4 §, får fortsatt försörjningsstöd vägras eller nedsättas. Detsamma gäller om han eller hon utan godtagbart skäl uteblir från praktiken eller den kompetenshöjande verksamheten.”

Godtagbara skäl för att inte vilja delta kan t.ex. vara att den föreslagna verksamheten är olämplig med hänsyn till den enskildes personliga förutsättningar. Det bör dock höra till undantagen att sådan invändning behöver godtas eftersom praktiken eller den kompetenshöjande verksamheten ska ingå som ett led i en längre syftande plan som den enskilde förutsätts medverka till. Godtagbara skäl för att utebli från verksamheten kan t.ex. vara sjukdom hos den enskilde själv eller hos hemmavarande barn, besök hos arbetsförmedling eller studievägledare etc.

Om skälen inte kan accepteras bör i första hand försörjningsstödet sättas ned. Endast i undantagsfall bör försörjningsstöd helt vägras. Det kan t.ex. drabba personer som upprepade gånger uteblir och inte bättrar sig trots upprepade samtal och andra åtgärder. Även i dessa fall gäller kommunens yttersta ansvar.

Av 16 kap. 3 § första stycket SoL, framgår att ett beslut om vägran eller nedsättning av fortsatt försörjningsstöd enligt 4 kap. 5 § kan överklagas.

Utbetalningsperiod och utbetalningsätt

Huvudregeln är att ekonomiskt bistånd ska betalas ut månadsvis, direkt till den enskildes bankkonto i första hand. Bistånd till avgift för innehav av bankkort och internetbank medräknas som en godtagbar utgift då

2022-12-22

internetbank är en förutsättning för att skaffa bank-ID. Bank-ID krävs för att bli kunna göra en e-ansökan om försörjningsstöd. En årsavgift på 250 kronor avseende bankkort alternativt 450 kronor för både bankkort och internetbank kan tjäna som riktlinje.

Då ansökan avser en annan period än kalendermånad bör försörjningsstödet beräknas från och med tidsbeställningsdagen eller från och med den dag som preciserats i ansökan i de fall den infaller efter tidsbeställningen.

I vissa fall kan det finnas skäl att göra undantag. Det kan gälla vid utbetalning av bidrag till hyresskuld, begravningskostnad och vid inköp av hemutrustning etc., som andra lösningar kan prövas. I första hand gäller detta personer som visat oförmåga att handskas med pengar. Rekvisitioner bör endast användas i undantagsfall när mycket speciella omständigheter föreligger. Om den enskilde inte lämnar sitt medgivande till förfarandet, föreligger besvär rätt och besvärshänvisning ska lämnas.

I mycket speciella fall finns möjlighet att använda kontantkort, t ex vid:

- Nyanlända utan fullständigt personnummer
- VIN-ärenden. (våld i nära relation)
- Försenad utbetalning av försörjningsstödet pga. fel vid handläggning el. dyl.
- Akut situation avseende okända ärenden.

2022-12-22

Normer

Riksnormen 2023

Riksnormen regleras i 2 kap. 1 § socialtjänstförordningen.

Matnormen omfattar posterna livsmedel, hygien samt förbrukningsvaror.

Normen för umgängesbarn omfattar posterna livsmedel, lek och fritid, hälsa och hygien för respektive barn samt posten förbrukningsvaror, beräknad efter skillnaden mellan hushåll med två och tre personer.

Fickpengar vid institutionsvård är 50 % av basbeloppet delat med 12, (2 188 kr 2023). Se även sid 43.

Prisbasbelopp 2023 (52.500 kr)

Procent av	Procent av	Procent av
100%	52 500 kr	65%
95%	49 875 kr	60%
90%	47 250 kr	55%
85%	44 625 kr	50%
80%	42 000 kr	45%
75%	39 375 kr	40%
70%	36 750 kr	35%
		30%
		25%
		20%
		15%
		10%
		5%
		1%

Konsumentverkets underlagssummor för de olika utgiftsposter som ingår i riksnormen Personliga kostnader, budgetposternas storlek i kronor fr.o.m. 1 januari 2023

Ålder	Under 1 år	1-2 år	3 år	4-6 år	7-10 år	11-14 år	15-18 år	19-20 år	Ensamstående vuxen	Sammanboende vuxen
Livsmedel ej lunch	1 070 kr	1 150 kr	1 200 kr	1 330 kr						
Livsmedel barn i skolåldern					1 880 kr	2 175 kr	2 555 kr	2 565 kr		
Livsmedel alla mål lagas hemma	1 220 kr	1 370 kr	1 400 kr	1 620 kr					2 235 kr	3 760 kr
Kläder/skor	425 kr	535 kr	555 kr	565 kr	665 kr	700 kr	740 kr	750 kr	560 kr	1 110 kr
Fritid/lek	140 kr	230 kr	250 kr	360 kr	650 kr	750 kr	770 kr	790 kr	420 kr	830 kr
Hygien	575 kr	505 kr	145 kr	95 kr	125 kr	205 kr	265 kr	265 kr	275 kr	600 kr
Barn- och ungdomsförsäkring	60 kr	60 kr	60 kr	60 kr	60 kr	60 kr	60 kr	60 kr		
Fri lunch 5	2 270 kr	2 480 kr	2 210 kr	2 410 kr						
Barn i skolålder					3 380 kr	3 890 kr	4 390 kr	4 430 kr		
Alla mål lagas hemma	2 420 kr	2 700 kr	2 410 kr	2 700 kr					3 490 kr	6 300 kr

Barn och ungdomar i 7–20 år förutsätts ha fri skollunch.

2022-12-22

Gemensamma hushållskostnader

Antal medlemmar i hushållet	1 pers	2 pers	3 pers	4 pers	5 pers	6 pers	7 pers	För varje ytterligare person
Förbrukningsvaror	270 kr	310 kr	450 kr	510 kr	590 kr	690 kr	720 kr	35 kr
Dagstidning, telefon, mm.	860 kr	940 kr	1 130 kr	1 280 kr	1 470 kr	1 640 kr	1 790 kr	150 kr
SUMMA	1 130 kr	1 250 kr	1 580 kr	1 790 kr	2 060 kr	2 330 kr	2 510 kr	185 kr

Riksnormen för ett hushåll utgör summan av de personliga kostnaderna för samtliga medlemmar i hushållet plus summan av de gemensamma hushållskostnaderna. För personer som inte är att anse som samboende men ingår i hushållsgemenskap med flera personer, beräknas normen såsom personliga kostnader för ensamstående plus kvoten av gemensamma kostnader för hushållet och antalet medlemmar i hushållet. Tänk på att kompensera/reducera gemensamma hushållskostnader vid växelvis boende.

Riksnormen – olika bidragsperioder

Summa personliga kostnader – fri lunch

Ålder	Under 1 år	1-2 år	3 år	4-6 år
1 månad	2 270 kr	2 480 kr	2 210 kr	2 410 kr
1/2 månad	1 135 kr	1 240 kr	1 105 kr	1 205 kr
7 dagar	525 kr	574 kr	511 kr	553 kr
1 dag	75 kr	82 kr	73 kr	79 kr

Summa personliga kostnader – barn 0–6 år intar alla måltider i hemmet och barn och ungdomar 7-18 år har fri skollunch

Ålder	under 1 år	1-2 år	3 år	4-6 år	7-10 år	11-14 år	15-18 år	19-20 år	Ensamstående vuxen	Sammanboende vuxen
1 månad	2 420 kr	2 700 kr	2 410 kr	2 700 kr	3 380 kr	3 890 kr	4 390 kr	4 430 kr	3 490 kr	6 300 kr
1/2 månad	1 210 kr	1 350 kr	2 205 kr	1 350 kr	1 690 kr	1 695 kr	2 195 kr	2 215 kr	1 745 kr	3 150 kr
7 dagar	560 kr	623 kr	553 kr	623 kr	777 kr	896 kr	1 008 kr	1 022 kr	805 kr	1 449 kr
1 dag	80 kr	89 kr	79 kr	89 kr	111 kr	128 kr	144 kr	146 kr	115 kr	207 kr

Summa gemensamma kostnader

Antal medlemmar i hushållet	1 pers	2 pers	3 pers	4 pers	5 pers	6 pers	7 pers	För varje ytterligare person
1 månad	1 130 kr	1 250 kr	1 580 kr	1 790 kr	2 060 kr	2 330 kr	2 510 kr	185 kr
1/2 månad	565 kr	625 kr	790 kr	895 kr	1 030 kr	1 165 kr	1 255 kr	93 kr
7 dagar	259 kr	287 kr	364 kr	413 kr	476 kr	539 kr	581 kr	42 kr
1 dag	37 kr	41 kr	52 kr	59 kr	68 kr	77 kr	83 kr	6 kr

2022-12-22

Matnorm – innefattar posterna livsmedel, hälsa och hygien samt förbrukningsvaror

Ålder	under 1 år	1-2 år	3 år	4-6 år	7-10 år	11-14 år	15-18 år	19-20 år	Ensamstående vuxen	Sammanboende vuxen
Personliga kostnader										
Livsmedel										
ej lunch 5	1 070 kr	1 150 kr	1 200 kr	1 330 kr						
Alla mål lag	1 220 kr	1 370 kr	1 400 kr	1 620 kr					2 235 kr	3 760 kr
Barn i skolåldern					1 880 kr	2 175 kr	2 555 kr	2 565 kr		
Hälsa och h	575 kr	505 kr	145 kr	95 kr	125 kr	205 kr	265 kr	265 kr	275 kr	600 kr
Summa personliga										
Utan lunch										
5	1 645 kr	1 655 kr	1 345 kr	1 425 kr						
Med lunch	1 795 kr	1 875 kr	1 545 kr	1 715 kr					2 510 kr	4 360 kr
Barn i skolåldern					2005	2380	2820	2830		

Matnorm - olika bidragsperioder

Ålder	under 1 år	1-2 år	3 år	4-6 år	7-10 år	11-14 år	15-18 år	19-20 år	Ensamstående vuxen	Sammanboende vuxen
Personliga kostnader										
Livsmedel										
ej lunch 5	1 070 kr	1 150 kr	1 200 kr	1 330 kr						
Alla mål lag	1 220 kr	1 370 kr	1 400 kr	1 620 kr					2 235 kr	3 760 kr
Barn i skolåldern					1 880 kr	2 175 kr	2 555 kr	2 565 kr		
Hälsa och h	575 kr	505 kr	145 kr	95 kr	125 kr	205 kr	265 kr	265 kr	275 kr	600 kr
Summa personliga										
Utan lunch										
5	1 645 kr	1 655 kr	1 345 kr	1 425 kr						
Med lunch	1 795 kr	1 875 kr	1 545 kr	1 715 kr					2 510 kr	4 360 kr
Barn i skolåldern					2005	2380	2820	2830		

Förbrukningsvaror - olika bidragsperioder

Antal medlemmar i hushållet	1 pers	2 pers	3 pers	4 pers	5 pers	6 pers	7 pers	För varje ytterligare person
1 månad	270 kr	310 kr	450 kr	510 kr	590 kr	690 kr	720 kr	35 kr
7 dagar	63 kr	70 kr	105 kr	119 kr	133 kr	161 kr	168 kr	7 kr
1 dag	9 kr	10 kr	15 kr	17 kr	19 kr	23 kr	24 kr	1 kr

Norm för umgängesbarn - belopp per dag

Ålder	under 1 år	1-2 år	3 år	4-6 år	7-10 år	11-14 år	15-18 år
Livsmedel, fri lunch							
Barn i skolåldern							
Livsmedel, hemlagad lunch							
Fritid/lek							
Hygien							
Förbrukningsvaror *							
Summa poster fri lunch						92 kr	108 kr
Summa poster hemlagad lunch		68 kr	74 kr	64 kr	73 kr		

2022-12-22

Norm för fickpengar vid institutionsvård 2023

	Belopp
per månad	2 188 kr
per vecka	504 kr
per dag	72 kr

Fickpengarna är avsedda att täcka de vanliga levnadsomkostnaderna som kläder, tvätt, hygienartiklar, telefonkostnader, sjukvårdskostnader, läkemedel, tandvård, resor etc. Omfattande tandvårdskostnader prövas särskilt.

Normer för bostadskostnad 2023 (Försäkringskassan)

Antal personer	Kronor
1-2 vuxna	5 650 kr
1-2 vuxna och 1 barn	7 125 kr
1-2 vuxna och 2 barn	8 925 kr
	8 925 + 1 800
1-2 vuxna och fler än 2 barn	per barn utöver 2
Inneboendehyra	
	1 094 kr

2022-12-22

Fastställande av biståndsbehov

Rätten till bistånd ska alltid prövas individuellt. Det kan finnas skäl att vid en helhetsbedömning såväl över- som underskrida antagna normer.

Vid beräkning av biståndet läggs normbeloppen för de familjemedlemmar som ingår i hushållet samman med ev. tilläggsbelopp. Därefter dras familjens sammanlagda inkomster från summan varefter nettobehovet täcks genom bistånd. Förfarandet förutsätter att det föreligger underhållsskyldighet mellan hushållsmedlemmarna. Barn har t.ex. inte försörjningsskyldighet gentemot föräldrar (*se Föräldrabalken*) och inte heller syskon har försörjningsskyldighet gentemot varandra.

I normalfallet avräknas de inkomster som utbetalats under kalendermånaden närmast före ansökningsmånaden. Vid nya ansökningar tas i normalfallet hänsyn till ansökningsmånaden samt två månader tillbaka.

Bedömnings- och beräkningsunderlag

Det krävs ett visst besluts- och beräkningsunderlag för att kunna avgöra om sökanden har rätt till bistånd enligt 4 kap. 1 och 2 §§ SoL. Om sökanden på handläggarens begäran inte kommer in med de uppgifter som behövs eller motsätter sig att handläggaren tar nödvändiga kontakter, bör ansökan vanligtvis kunna avslås.

Inkomster och tillgångar

Inkomster

Alla skattepliktiga ersättningar liksom de flesta även icke skattepliktiga socialförsäkringsförmåner räknas som inkomst. Det är nettoinkomsten dvs. inkomsten efter avdrag för preliminär skatt som ligger till grund för beräkningen. Exempel på inkomster och ersättningar som räknas är:

- arbetsinkomst
- a-kassa/ALFA-kassa
- aktivitetsstöd
- sjukpenning, rehabiliterings-, aktivitets- och sjukersättning, vårdbidrag/omvårdnadsbidrag
- föräldrapenning, havandeskapspenning, närståendepenning
- pensionsförmåner och livränta
- etableringsersättning
- studiestöd, (dock ej extra tillägg)
- äldreförsörjningsstöd
- barnbidrag inkl. flerbarnstillägg
- underhållsbidrag, underhållsstöd, efterlevandestöd till barn
- handikappersättning (ej merkostnad) /merkostnadsersättning
- bostadsbidrag, bostadstillägg, och boendetillägg
- bostadsersättning och etableringstillägg för nyanlända
- familjehemsersättning (arvodesdel)
- inkomst av kapital, fondmedel
- hyresinkomst
- traktamente
- skatteåterbäring, erhålls från och med april månad
- insättning på bankkonto, även swishinsättning
- arv

2022-12-22

- vinst
- skadestånd

Extra tillägg till studiebidrag räknas inte som inkomst och reducerar inte biståndet, däremot är den del av vårdbidraget/omvårdnadsbidraget som avser merarbete en skattepliktig inkomst som reducerar biståndet.

Skattejämkning

I de fall då sökande blir biståndsberättigad på grund av t ex höga kostnader för arbetsresor, eller annat som berättigar till sänkt skatt, ska den sökande hänvisas att söka skattejämkning hos Skatteverket.

Socialförsäkringsförmåner och andra ersättningar

Sökanden ska informeras om samhällets olika förmåner, stöd och ersättningar som han själv och ev. övriga medlemmar i hushållet kan ha rätt till men inte ansökt om. Generella förmåner och ersättningar måste utnyttjas innan bistånd kan komma i fråga. Sökanden kan inte avstå från underhållsstöd, bostadsbidrag, föräldrapenning etc. och istället hävda rätt till bistånd. Var uppmärksam på att ersättningar är rimliga i förhållande till sökandes situation. En sänkning av inkomsten eller utökat barnantal kan i vissa fall medföra att bostadsbidraget höjs.

Nedsättning av kommunala avgifter m.m.

Innan rätten till försörjningsstöd avgörs bör man, i förekommande fall, klarlägga om t.ex. förbehållsbelopp via kronofogden vid utmätning eller avgifter för sociala tjänster, barnomsorg etc. är korrekta i förhållande till sökandens ekonomiska förhållanden. Finns det förutsättningar att höja förbehållsbeloppet eller sänka avgifterna, bör sökanden hänvisas till att begära detta. I avvaktan på att en korrigering görs bör den sökande få försörjningsstöd. Vid dubbelhyra i samband med flyttning till särskilt boende kan sektionschef vid Socialtjänstens individ- och familjeomsorg, sektion vuxen och funktionshinder bevilja ekonomiskt bistånd under max tre månader.

Avdrag vid ogiltig frånvaro

Ogiltig frånvaro medför att biståndet reduceras. Vid bedömning av rätt till bistånd vid frånvaro pga. sjukdom ska samma regler som gäller på arbetsmarknaden tillämpas. Nedsättning av normen, för t ex inskrivna på SFI, jobbcentrum, i arbetsmarknadsåtgärd, vid **tillfällig och kortvarig** frånvaro beräknas på de vuxnas personliga kostnader samt hyran, som sammanräknas och delas med 1/20 per frånvarodag.

Överskjutande inkomst från tidigare månad

Nybesök

Det är den bidragssökandes situation vid ansökningstillfället och under den tid som hjälpen avser, som ska ligga till grund för behovsprövningen vid nyansökan, dvs. ansökan om bistånd från någon som inte tidigare uppburit bistånd. Har den sökande haft kännedom om bidragsnivån och hur tillgångar och tidigare inkomster påverkar rätten till bistånd ska detta beaktas vid biståndsprövningen.

Om den sökande ej känt till bidragsnivån och hur tillgångar påverkar rätten till bistånd, men senaste perioden före ansökningstillfället haft inkomster till sin försörjning med ett betydande normöverskott och haft kännedom om att inga mer inkomster var att vänta borde den enskilde planerat sin ekonomi. I dessa situationer beaktas tidigare tillgångar vid prövning om rätten till försörjningsstöd. Normaltiden för att beakta tidigare inkomster är innevarande månad samt två ytterligare månader bakåt. Om den uppkomna situationen inte kunnat förutses finns det normalt inte anledning att ta hänsyn till inkomster som har förvärvats och förbrukats före ansökningstillfället.

2022-12-22

Löpande försörjningsstöd

Den som uppbär bistånd ska ha informerats om att inkomster som retroaktivt barnbidrag, återbetalning av överskjutande skatt, arv, vinster, swishinsättningar, etc. räknas som inkomst vid ansökan om bistånd.

Om informationen givits och sökanden inte beaktat detta, kan ansökan avslås med motivering att erforderliga medel funnits.

Den som löpande uppbär bistånd ska informeras om att inkomster som överstiger normen ena månaden, reducerar biståndet kommande månad eller månader. Om den sökande är förtrogen med de regler som gäller vid överskjutande inkomst kan längre period beaktas.

Barns arbetsinkomster och tillgångar

Om hemmavarande barn/skolungdomar har inkomster av eget arbete ska den del av inkomsten som understiger ett helt basbelopp per kalenderår ej beaktas vid bedömningen av rätten till bistånd. Eventuellt överskott ska reducera den unges andel av familjens norm. Tänk på att den unges eventuella skatteåterbäring från arbete ska medräknas i det beloppet.

Barn kan ha upp till 15 % av basbeloppet sparat (7 875 kr 2023) utan att detta påverkar försörjningsstödet. I de fall barn har tillgångar till ett större värde ska dessa avräknas mot barnets del av normen (ej bostadskostnad). Inte heller bör underårigas tillgångar, som föräldern inte har möjlighet att förfoga över, påverka en förälders rätt till försörjningsstöd. Detta gäller t.ex. bankmedel som står under överförmyndarens kontroll, om överförmyndaren inte ger sitt samtycke till uttag.

Övergång från yngre till äldre åldersgrupp

Barn födda dag 1–15 i månaden flyttas upp i högre åldersgrupp samma månad som aktuell ålder uppnås medan barn födda dag 16–31 flyttas upp först påföljande månad.

Traktamente

Traktamenten räknas normalt som inkomst. De utgifter som traktamentet är avsett att täcka ska verifieras och återstoden avräknas från bruttobehovet. Ska inte medräknas som inkomst om det avser att täcka ungdomens behov av mat som ungdomen annars skulle fått i skolan och som inte täcks av riksnormen.

Förskott på inkomster och bidrag

Försörjningsstöd kan utgå i väntan på sökt förmån/ersättning såsom t ex underhållsstöd, bostadsbidrag, sjukförsäkringsförmån. Biståndet beviljas som förskott på förmån. När ersättningen utbetalas från Försäkringskassan och den inte täcker det belopp som Kommunstyrelsen framställt begäran om, kan eftergift beviljas.

Delegat: Socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, enhetschef och avdelningschef AMA

Förskott på lön etc.

Underskott som uppstår på grund av förskott på lön etc. ska inte täckas med bistånd. Förskottet ska räknas som inkomst då det normalt skulle ha betalats ut.

Undantag kan göras om utredningen klart visar att sökanden begärt förskott av godtagbara skäl och pengarna använts till ändamål som kan beaktas vid biståndsprövningen.

Hushåll som kommit in i en ond cirkel med ständiga förskott bör erbjudas ekonomisk rådgivning.

2022-12-22

Förskott på statlig lönegaranti vid konkurs

Arbetstagare som inte får/fått lön på grund av att arbetsgivaren gått i konkurs kan få ersättning från staten enligt lönegarantilagen. Konkursförvaltaren kan lämna uppgift om lönegaranti kan utgå och vilken länsstyrelse som kommer att handlägga utbetalningen av lönegarantin. Tingsrätten kan lämna upplysning om vem som är konkursförvaltare.

Efter sedvanlig prövning kan bistånd utgå som förskott på lönegarantin (9 kap. 2 § SoL).

Bostadsbidrag

Försäkringskassan kan bevilja bostadsbidrag till barnfamiljer med barn under 18 år eller barn över 18 år som går i grund- eller gymnasieskola, är folkbokförd på adressen samt har ett hyreskontrakt i första eller andra hand eller äger bostaden. Även unga under 29 år kan vara berättigade till bostadsbidrag beroende på inkomst, boendekostnad och bostadens storlek. Om det finns särskilda skäl kan Försäkringskassan göra undantag från folkbokföringskravet. Undantagen är: att den enskilde ska bo kortare tid än ett år i bostaden och i normalfallet inte blir folkbokförd på adressen eller om den enskilde riskerar att bli utsatt för brott, förföljelser eller allvarliga trakasserier och därför har s.k skyddad folkbokföring.

Enligt Försäkringskassan är det möjligt att få bostadsbidrag för inneboende även om den enskilde inte har någon boendekostnad. Kravet är att den som ansöker har vårdnaden om barnet och att vårdnadshavaren och barnet är folkbokförda på adressen. Det kallas ”särskilt bidrag för hemmavarande barn”.

Bostadstillägg

Försäkringskassan kan bevilja bostadstillägg om den enskilde är bosatt i Sverige och uppbär aktivitetsersättning eller sjukersättning. Bostadstillägg kan även utgå om den enskilde får pension eller invaliditetsförmån från ett annat EES-land eller Schweiz. Utgångspunkten är att den enskilde har en låg inkomst och kostnader för bostaden. För ålderspensionärer utbetalas bostadstillägget från Penisonsmyndigheten.

Boendetillägg

Den som har fått tidsbegränsad sjukersättning under maximal tid få kan få sk. boendetillägg. Detta gäller även den vars aktivitetsersättning upphör på grund av att han eller hon fyller 30 år. Boendetillägget har tillkommit för att man ska kunna få ett i stort sett oförändrat inkomstskydd när man inte längre kan få sjukersättning eller aktivitetsersättning och bostadstillägg. Boendetillägget är ett tillägg till sjukpenning, sjukpenning i särskilda fall, rehabiliteringspenning och rehabiliteringspenning i särskilda fall. Den som har rätt till bostadstillägg har inte rätt till boendetillägg. Boendetillägg är en bosättningsbaserad skattefri månadsersättning.

Bostadsersättning och etableringstillägg för nyanlända

Ensamstående utan barn som har etableringsersättning och bor ensam i egen bostad kan beviljas bostadsersättning av Försäkringskassan. Med egen bostad menas hyreskontrakt i första eller andra hand eller att den enskilde äger en bostad och man måste vara folkbokförd på adressen. Den som bor inneboende eller delar bostad med någon annan kan inte få bostadsersättning. Man kan ansöka om bostadsersättning även om man får bostadsbidrag eller bostadstillägg men då minskas bostadsersättningen med motsvarande belopp.

Barnfamiljer som har etableringsersättning omfattas av samma regler som andra barnfamiljer, dvs de kan beviljas bostadsbidrag. Den som har etableringsersättning, och har barn som bor tillsammans med sig, kan

2022-12-22

få ett så kallat etableringstillägg som är ett ”barnstillägg”. Detta beviljas barnfamiljer och är inte knutet till familjens bostadskostnad.

Föräldrapenning

Föräldrapenning utgår i samband med barns födelse eller adoption. Föräldrapenning betalas ut tidigast från och med den 60:e dagen före den beräknade tidpunkten för barnets födelse, men krav kan ej ställas om uttag före barnets födelse. Föräldrapenning får tas ut till dess barnet fyllt 12 år eller slutar i årskurs 5. Information om föräldrapenning finns på www.forsakringskassan.se.

Om ett barn blir bosatt i Sverige innan det fyller 1 år erhålls 480 dagar med föräldrapenning. Om barnet är 1 år eller mer när det bosätter sig i Sverige betalas föräldrapenning ut i högst 200 dagar för barnet. Om barnet är 2 år eller mer när det bosätter sig i Sverige betalas föräldrapenning ut i högst 100 dagar för barnet. För de som kommer till Sverige från ett annat land i EU/EES eller Schweiz gäller andra regler. Information om detta lämnas av Försäkringskassans kundcenter.

Föräldraförsäkringen är ett stöd för föräldrar att kombinera arbete med föräldraskap.

- En arbetslös person bör inte tvingas utnyttja ersättningsdagar med föräldrapenning före barnets födelse.
- En arbetslös person som har barn bör kunna spara upp till fyra veckors föräldrapenning (28 dagar) fram till det år under vilket föräldrapenningen senast kan tas ut.
- Båda föräldrarna, inte bara den eventuellt arbetslöse eller den med lägre lön, bör kunna använda sig av sin möjlighet (halva föräldrapenningstiden) att vara hemma med sitt barn.

Försörjningsstöd kan beviljas som komplement till föräldrapenning under förutsättning att sökanden utnyttjar möjligheten att ta ut hel föräldrapenning sju dagar per vecka. Försörjningsstöd ska inte beviljas för att kompensera inkomstbortfall som uppstår när en förälder partiellt utnyttjar föräldraledigheten. Om inte särskilda skäl föreligger ska sökanden ställa sig till arbetsmarknadens förfogande när den sjukpenninggrundande föräldrapenningen utnyttjats.

Föräldrar med små barn är ofta beroende av barnomsorg för att kunna arbeta. Kommunen erbjuder barnomsorg fr.o.m. 1 års ålder. Endast barn med behov av särskilt stöd placeras före 1 års ålder. Den enskilde ansvarar för att planera återgång i arbete efter föräldraledighet. Anmälan om behov av barnomsorgsplatser ska ske senast när barnet är 6 månader. Ansökan kan skickas in tidigare, men ködatum räknas sex månader från det datum den enskilde är i behov av plats för sitt/sina barn. Det är ej godtagbart att tacka nej till erbjuden plats inom barnomsorgen pga. att plats önskas på särskild förskola eller särskilt familjedaghem.

Tillfällig föräldrapenning

Tillfällig föräldrapenning kan bl.a. utbetalas när en förälder eller annan avstår från arbete för att vårda sjukt barn, besöker sjukvårdsinrättning, specialskola etc. Den tillfälliga föräldrapenningen betalas ut tills barnet fyller 12 år. I vissa fall kan ersättning betalas ut för barn upp till 16 år. För barn som omfattas av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) gäller särskilda regler. Information om regelverket finns på www.forsakringskassan.se.

2022-12-22

Ersättning till nybliven pappa

En nybliven pappa har rätt till 10 dagars ersättning med tillfällig föräldrapenning (20 dagar vid tvillingfödelse eller när två barn adopteras) i samband med barns födelse eller adoption. Pappan kan använda dagarna för att vara med vid förlossningen, delta i vården av det nyfödda barnet, vårda äldre barn i familjen under mammans BB-vistelse eller sköta hemmet. Dagarna kan tas ut till och med 60:e dagen efter den dag barnet kommer hem från sjukhuset eller till och med 60 dagen efter den dagen adoptiv- föräldern får barnet i sin vård. För arbetsfria dagar utgår ingen ersättning.

Havandeskapspenning/Graviditetspenning

Havandeskapspenning kan utgå till den som är gravid och har ett tungt arbete, som hon på grund av graviditeten inte orkar med.

Förutsättningen är att arbetsgivaren inte har möjlighet att omplacera till lättare uppgifter.

Havandeskapspenningen motsvarar den kalenderdagsberäknade sjukpenningen och betalas ut i högst 50 dagar. Den utgår tidigast från 60 dagar före beräknad förlossning. Omfattningen är relaterad till arbetsförmågan.

Havandeskapspenning kan även utgå när den blivande modern arbetar i en för fostret riskfylld miljö.

Närståendepenning

Den som avstår från förvärvsarbete för att vårda en svårt sjuk närstående i hemmet eller på sjukvårdsinrättning har rätt till ersättning från Försäkringskassan. Närståendepenning ger samma ersättning som sjukpenning och kan utgå under högst 100 dagar för varje person som vårdas. Det är ingen karenstid vid uttag av närståendepenning.

Merkostnadsersättning/handikappersättning

Ersättningarna ska räknas med som inkomst, förutom den del som avser merkostnader (se Försäkringskassans hemsida om merkostnadsersättning). Det är därför viktigt att utreda vilka merkostnader ersättningen avser (begär in beslut från Försäkringskassan), då dessa kostnader inte ska täckas av ekonomiskt bistånd.

Omvårdnadsbidrag tidigare vårdbidrag

Den som är förälder till ett barn med funktionsnedsättning kan ansöka om omvårdnadsbidrag om barnet har ett ökat behov av omvårdnad och tillsyn. Föräldrar kan också ansöka om merkostnadsersättning om de har merkostnader till följd av barnets funktionsnedsättning. Även de som likställs med en förälder kan ansöka.

För mer information se: www.forsakringskassan.se

Omvårdnadsbidrag och vårdbidrag kommer att löpa parallellt under en tid framöver. Däremot är det inte möjligt att ansöka om vårdbidrag sedan 1 januari 2019.

Om en sökande uppbär vårdbidrag/omvårdnadsbidrag gäller följande: den del som avser merarbete är en skattepliktig inkomst och reducerar biståndet.

Skadestånd

Skadestånd räknas som inkomst till den del det inte utgör ersättning för extra kostnader för vård och behandling. I vissa fall kan t ex. kostnader för vård och behandling accepteras, individuell bedömning får göras.

2022-12-22

Fondmedel och stipendier

Fondmedel eller stipendier ska i normalfallet reducera biståndet likt andra inkomster. Undantag kan vara om det tydligt framgår att fondmedlet eller stipendiet är avsett för särskilt ändamål och om summan är rimlig i förhållande till ändamålet. Det ska kunna styrkas att pengarna använts till avsett ändamål. I de fall den enskilde beviljas fondmedel från de fonder som socialtjänsten fördelar medel från bör detta inte medräknas.

Realiserbara tillgångar

Bistånd ska inte beviljas om den bidragssökande har realiserbara tillgångar t ex:

- bankmedel

- bil, båt, motorcykel, moped och övriga motorfordon
- husvagn, husbil eller släpkärra
- aktier, obligationer,
- dyrbara smycken mm.

Barn kan ha upp till 15 % av prisbasbeloppet sparat (7 875 kr 2023) utan att detta påverkar försörjningsstödet. I de fall barn har tillgångar till ett större värde ska dessa avräknas mot barnets del av normen (ej bostadskostnad). Barnbidraget är ett riktat försörjningsstöd till barnfamiljer och ska inte sparas på barnens bankkonton för ev. framtida behov om familjen är beroende av bistånd.

Om hjälpbehovet bedöms bli långvarigt eller om andra särskilda omständigheter föreligger, bör krav kunna ställas på att även andra tillgångar ska avyttras för att den enskilde på så sätt helt eller delvis ska kunna tillgodose sitt behov.

Innehav av bil, motorcykel, moped och övriga motorfordon

Bil, motorcykel och moped är vanligtvis lätt realiserbara och kan minska eller avhjälpa behovet av bistånd. Vid långvarigt biståndsbehov, dvs. över 2 månader, krävs en försäljning av fordonet till marknadspris. Klienten ska ges råd om att sälja sina fordon.

Om fordonet är högst 10 år gammalt kan en bedömning av värdet göras på www.bilpriser.se. Mest korrekt bedömning erhålls om registreringsnummer samt ev. tillbehör och tillval till bilen anges.

För äldre fordon kan en bedömning av värdet ske på blocket.se. Ange modellår +/- ett år samt jämförligt mittal för bästa urval. Samråd ska ske med 1:e socialsekreterare eller socialsekreterare i mottagningsgruppen. Lägsta pris på 5000 kr bör i normalfallet användas. Om klienten motsätter sig beloppet får en bedömning ske av en märkesverkstad.

Bistånd utgår till kostnaden och i första hand skickas en faktura till oss.

Fordon som bedöms vara av skrotvärde ska avyttras till bilskrot och den eventuella ersättning som utbetalas från bilskroten ska medräknas som en inkomst. Kontrollera även så att redan inbetald fordonsskatt återbetalas, även den ersättningen ska medräknas om inkomst. Viktigt att följa upp att bilen tagits bort från fordonsregistret.

Om ett fordon som uppges vara skrotat fortfarande är registrerat på den sökande, ska inom 30 dagar ett skriftligt intyg uppvisas från Transportstyrelsen om att en utredning om skrotning är inledd. Om registreringsbevis saknas och den sökande saknar bank-id uppstår en kostnad med f n 150 kr för erhållande av ett nytt registreringsbevis, annars är det gratis.

Bistånd utgår i så fall till kostnaden.

2022-12-22

Krav på att avyttra en bil bör t.ex. inte ställas i de fall den enskilde:

- måste ha bilen i sitt arbete,
- behöver bil för att ta sig till eller från sin dagliga sysselsättning, t.ex. därför att tillgång till allmänna kommunikationsmedel inte finns med rimlig turtäthet eller inom rimligt avstånd från bostaden eller
- av medicinska eller sociala skäl är i behov av bil. Läkarintyg krävs.

Observera möjligheten att erhålla bilstöd från Försäkringskassan.

Att en bil inköpts med hjälp av bilstöd (bidrag från Försäkringskassan för vuxna med en funktionsnedsättning) ger med automatik inte den enskilde rätt att behålla bilen då den är en realiserbar tillgång. Underlaget som berättigade till bilstöd bör krävas in då omständigheten som berättigade till stödet kan ha upphört.

I de fall den enskilde har behov av bil för att ta sig till och från arbetet på grund av obekväma arbetstider, ska detta styrkas genom ett intyg från arbetsgivaren. I intyget ska det även styrkas att arbetstiderna ej kan ändras. Den omständigheten att någon väljer att bosätta sig eller bo kvar på en plats där bil en praktisk nödvändighet medför inte generellt att bilinnehavet accepteras. Hänsyn måste tas till möjligheten att genom bostadsbyte eliminera behovet av bilresor och de konsekvenser ett bostadsbyte i övrigt skulle få.

Innehav av fritidshus/husvagn/husbil

Ekonomiskt bistånd bör i princip inte beviljas vid innehav av husvagn/husbil/fritidshus. Undantagsvis kan bistånd beviljas i akuta situationer och under en begränsad tid, högst 2 månader.

Innehav av häst

Att hålla häst är kostsamt och djuret betingar ofta ett inte ringa värde. Förväntas behovet av ekonomiskt bistånd bli mer än tillfälligt betraktas hästen som en tillgång som kan avyttras.

Innehav av fastighet, bostadsrätt. Se sid 54

Bistånd till olika grupper

När förbehållsbelopp fastställts

Vid indrivning av fordringar t.ex. löneutmätning eller införsel fastställer Kronofogdemyndigheten ett belopp som den betalningsskyldige får behålla för sin egen och familjens försörjning s.k. förbehållsbelopp. Detsamma gäller när arbetsgivaren kvittar egna fordringar mot lön. Även avgifter inom äldre- och handikappomsorgen fastställs med hänsyn till förbehållsbelopp.

Försörjningsstöd bör därför inte utgå till vanliga levnadskostnader inklusive bostadskostnaden, då förbehållsbeloppet motsvarar en skälig levnadsnivå. Vid akuta situationer och om särskilda skäl föreligger kan avsteg göras. Det kan i vissa fall vara motiverat att undersöka om förbehållsbeloppet kan justeras. Försörjningsstöd kan utgå i avvaktan på en korrigering.

Beakta möjligheten att införsel hos kronofogden kan omprövas i samband att den enskilde har särskilda tillfälliga kostnader såsom t ex omfattande tandvård eller behov av glasögon.

Vid kronofogdens beslut om förbehållsbelopp jämförs sammanboende par med makar. Hänsyn tas även till eventuella barn.

2022-12-22

Makar och sammanboende

Makar är enligt lag underhållsskyldiga mot varandra. Samma förhållande gäller vid registrerat partnerskap. Försörjningsskyldigheten går inte att avtala bort genom äktenskapsförord. Makarnas sammanlagda inkomster ska ligga till grund för biståndsbedömningen. Underhållsskyldigheten bör aktualiseras innan rätt till bistånd inträder.

Maka/make som bor i annat land är fortfarande försörjningsskyldig gentemot sin partner. Underlag från hemlandet i form av kontoutdrag, intyg från myndighet eller liknande, ska inhämtas om denna inte kan försörja den sökande. Den sökande kan vara i behov av stöd i kontakt med Försäkringskassan för att inte gå miste om andra ersättningar.

Sammanboende par (sambos) likställs enligt praxis med gifta och har en försörjningsskyldighet gentemot varandra när de söker ekonomiskt bistånd. Att ena partnern folkbokför sig på annan adress, men i realiteten fortfarande är sambo, frångår inte försörjningsskyldigheten gentemot varandra.

Föräldrar

Gemensam vårdnad

Vid gemensam vårdnad av barn föreligger underhållsskyldighet för den förälder som barnet inte varaktigt bor tillsammans med. Särskilda regler för reducering av underhållsbidraget gäller när den underhållsskyldige har barnet i sin faktiska vård. Vid gemensam vårdnad betalas barnbidraget ut till båda föräldrarna, dvs. halva beloppet vardera. Detta gäller barn födda 1 mars 2014 eller senare.

Föreligger biståndsbehov på grund av att den underhållsskyldige inte fullgjort sina skyldigheter ska sökanden hänvisas till att söka underhållsstöd från Försäkringskassan.

Biståndsprövning sker på sedvanligt sätt. Beviljas bistånd som förskott på sökt förmån (9 kap. 2 § SoL) ska beslutet vara skriftligt. Vad återbetalningsskyldigheten grundas på ska även framgå.

Växelvis boende

I de fall föräldrar har växelvis boende av barn (barnet vistas t.ex. 14 dagar hos resp. förälder) ska halva barnbidraget upptas som inkomst och halva normen som utgift. Föräldrar kan under vissa förutsättningar välja att dela på barnbidraget, gäller endast barn födda före 1 mars 2014. För att dela barnbidraget ska föräldrarna:

- ha barnet hos sig ungefär halva tiden var
- inte bo ihop
- ha gemensam rättslig vårdnad om barnet

Föräldrarna anmäler detta till Försäkringskassan. Delat barnbidrag är 625 kronor per månad.

Underhållsstöd vid växelvist boende utgick som längst till och med januari 2021.

Utövande av umgängesrätt med barn

För den som uppbär ekonomiskt bistånd eller har inkomster i nivå med normen kan det vara svårt att klara de extra kostnader som umgängesrätten medför. Bistånd ska därför kunna utgå för barnet genom att budgetposterna för livsmedel, förbrukningsvaror, hygien samt lek och fritid beaktas vid behovsprövningen, se

2022-12-22

avsnitt Normer - norm för umgängesbarn. Vid utövande av umgängesrätt med barn utgår bistånd under högst 6 dagar per månad och under högst 14 dagar sammanhängande vid enstaka tillfälle. Om föräldern har barnet i sin vård längre tid ska detta justeras mot barnbidrag och underhållsstöd. En individuell bedömning ska alltid göras med utgångspunkt från barnets behov av umgänge med föräldern. Har barnet insatser via socialtjänsten ska ekonomiskt bistånd beviljas till umgänge i enlighet med upprättad vårdplan. Umgängesresor se sid. 71.

Föräldrar med minderåriga barn

I allmänna råd, SOSFS 2013:1, anges att:

- En arbetslös person bör inte tvingas att utnyttja ersättningsdagar med föräldrapenning redan före barnets födelse.
- En arbetslös person som har barn bör kunna spara upp till fyra veckors föräldrapenning fram till det år under vilket föräldrapenningen senast kan tas ut.
- Båda föräldrarna, inte bara den eventuellt arbetslöse eller den med lägre lön, bör kunna använda sig av sin möjlighet (halva föräldrapenningstiden) att vara hemma med sitt barn.

Föräldrar med små barn är ofta beroende av barnomsorg för att kunna arbeta. Kommunen erbjuder barnomsorg fr.o.m. 1 års ålder. Endast barn med behov av särskilt stöd placeras före 1 års ålder. För att planera återgång i arbete efter föräldraledighet ska anmälan om behov av barnomsorgsplats ske senast när barnet är 6 månader. Det är ej godtagbart att tacka nej till erbjuden plats inom barnomsorgen pga. att plats önskas på särskild förskola eller särskilt familjedaghem.

Väljer föräldrar att utnyttja sin rätt till förkortad arbetstid ska inkomstbortfallet normalt inte kompenseras genom bistånd. Undantag kan medges om synnerliga skäl föreligger. Är behovet av medicinsk art ska läkarintyg uppvisas.

Delegat: handläggare, socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA
synnerliga skäl - 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Våldsutsatta

I ärenden där barn finns i hushållet ska alltid en anmälan enligt 14 kap 1 § SoL göras till Socialtjänsten, Sektionen för barn och unga.

I Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd (SOSFS 2013:1) tydliggörs när våld eller andra övergrepp av eller mot närstående särskilt bör beaktas i bedömningen av den enskildes rätt till ekonomiskt bistånd enligt Socialtjänstlagen.

För våldsutsatta gäller att ett generöst förhållningssätt ska tillämpas och socialnämnden bör beräkna kostnader till en högre nivå bl.a. om den enskilde har tillfälligt höga kostnader, t.ex. för livsmedel, kläder och skor eller telefon.

Bistånd till skyddat boende/kvinnojour vid våld i nära relation är en stöd- och hjälpinsats och inte försörjningsstöd. Socialtjänsten, avdelningen för barn och unga ansvarar för biståndsbedömning och beviljande av insatsen skyddat boende/kvinnojour. Enligt 8 kap 1 § SoL medför stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär inte kostnadsansvar för den enskilde.

2022-12-22

Om den enskilde måste flytta till ett dyrare boende, bör Kommunstyrelsen ge bistånd beräknat på den nya boendekostnaden under förutsättning att flyttningen är nödvändig för att den enskilde skall uppnå en skälig levnadsnivå. Kommunstyrelsen bör ge ekonomiskt bistånd till behövlig hemutrustning vid bosättning, om det finns särskilda skäl, t.ex. på grund av att den enskilde omgående behöver flytta till en annan bostad.

När Kommunstyrelsen gör en bedömning av om den enskilde har rätt till ekonomiskt bistånd, bör nämnden beakta kontanter, bankkonton och andra tillgångar som denne förfogar över och som lätt kan realiseras, t.ex. aktier och obligationer. Kommunstyrelsen bör bedöma från fall till fall om även andra lätt realiserbara tillgångar, t.ex. bilar, skall påverka rätten till ekonomiskt bistånd. Innehav av bil bör inte vara ett hinder, om den enskilde måste ha bil för att han eller hon riskerar att bli utsatt för våld eller andra övergrepp av närstående.

Undantag från principen om gemensamma tillgångar skall beaktas vid biståndsbedömning kan göras om den ena parten är eller har varit utsatt för våld eller andra övergrepp av den andra parten.

Om ett barn eller en skolungdom 18–20 år på egen hand ansöker om ekonomiskt bistånd, bör nämnden vid behovsbedömningen överväga att bortse från föräldrarnas underhållsskyldighet i de fall då barnet eller skolungdomen är utsatt för våld eller andra övergrepp av närstående eller om barnet eller skolungdomen har bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående vuxna. Att utan medgivande från vårdnadshavaren bistå ett barn ekonomiskt bör vara en åtgärd som endast bör användas i undantagsfall.

För mer information om särskilda regler vid handläggning och bedömning av rätten till bistånd avseende våldsutsatta, se SOSFS 2013:1 samt socialtjänstens rutiner för handläggning gällande Våld i nära relation på Inblicken.

Delegat: boendekostnad enligt norm – handläggare, socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

tillfälligt boende för **våldsutsatta**, upp till 150 % av prisbasbeloppet, (78 750 kr/mån 2023) - enhetschef, avdelningschef AMA, därutöver - KSO

Arbetslösa

Förutsättningen för att bistånd ska utgå till den som är arbetslös är att den arbetslöse står till arbetsmarknadens förfogande, aktivt söker utannonserade tjänster som man är rimligt behörig till och är anmäld på Arbetsförmedlingen. Att stå till arbetsmarknadens förfogande innebär även att acceptera arbete utanför hemkommunen med pendlingsavstånd (cirka 2 tim. enkel väg), sitt egentliga yrkesområde eller att delta i olika arbetsmarknadspolitiska åtgärder som:

- arbetsmarknadsutbildning
- jobb- och utvecklingsgaranti
- arbetsrehabiliterande åtgärder
- grundutbildning i svenska, (SFI)
- andra delar av särskilda introduktionsprogram för invandrare som syftar till att förbereda och underlätta invandrades inträde på arbetsmarknaden, och
- praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet (SoL 4 kap. 4 §)

Den som på grund av uppenbart självförvållad arbetslöshet inte kan klara sin försörjning har inte rätt till bistånd. Det gäller även sökande som avvisat arbetsmarknadsåtgärder. Socialnämnden har restriktivare

2022-12-22

villkor än arbetslöshetsförsäkringen vad gäller den enskildes möjligheter att avstå från anvisat arbete. Om en arbetslös vägrar att ta lämpligt arbete ska ansökan avslås. Undantag kan göras om hälsoskäl eller andra tungt vägande skäl föreligger och vid akuta situationer.

Etableringsärenden som ej följer sin planering har ej rätt till bistånd. Undantaget är s.k. ”glappare”, dvs. de som befinner sig i det s.k. glappet som uppstår mellan upprättande av plan och första utbetalning från Försäkringskassan, de som har uppskjuten plan eller pga. hälsoskäl fått avslag.

Jobbstimulans samt praktik och kompetenshöjande verksamhet

Jobbstimulans

Jobbstimulans i form av en särskild beräkningsregel har införts. Regeln innebär att 25 procent av nettoinkomsten av anställning under vissa förutsättningar inte ska beaktas vid prövningen av ekonomiskt bistånd. Syftet med jobbstimulansen är att det ska löna sig att ta ett arbete eller att utöka sin arbetstid.

Jobbstimulansen är personlig. Jobbstimulansen gäller alla som har fått ekonomiskt bistånd i form av försörjningsstöd minst sex månader i följd i den egna kommunen och/eller i en tidigare kommun. Den enskilde ska samtycka till att kontroll görs i en annan kommun. Om den enskilde inte samtycker till kontrollen får nämnden besluta på de uppgifter som finns. Under kvalificeringsperioden för jobbstimulans ska den enskilde ha fått försörjningsstöd sex månader i följd. Ett avslag för en månad eller om personen av annan anledning inte får bistånd för en månad avbryts kvalificeringsperioden och en ny kvalificeringsperiod på sex månader ska påbörjas.

Beräkning av tid med jobbstimulans

Jobbstimulansen i form av den särskilda beräkningsregeln gäller sammanhängande i 24 månader. Även om den enskilde är självförsörjande under någon del av tvåårsperioden löper tiden för jobbstimulansen på under den påbörjade tvåårsperioden.

Om den enskilde flyttar till en ny kommun under pågående period med jobbstimulans omfattas han eller hon fortfarande av den särskilda beräkningsregeln. Socialnämnden i den nya kommunen behöver då utreda hur mycket som återstår av den tvåårsperiod som jobbstimulansen ska gälla. Om den enskilde efter tvåårsperioden åter får försörjningsstöd sex månader i följd gäller jobbstimulansen och den särskilda beräkningsregeln därefter på nytt.

Beräkning av inkomster

25 % av den enskildes nettoinkomst av arbete beaktas inte vid bedömningen av rätten till ekonomiskt bistånd. Den särskilda beräkningsregeln gäller för inkomst av anställning. Inkomst av kapital eller näringsverksamhet (eget företag) eller skadestånd är undantagna.

Beräkning om den enskilde sparar av inkomsterna

Om den enskilde väljer att spara inkomsten ska det inte påverka rätten till ekonomiskt bistånd under den tvåårsperiod som den särskilda beräkningsregeln gäller. Om den enskilde efter tvåårsperioden åter behöver ekonomiskt bistånd ska behovet bedömas på vanligt sätt, dvs. utan hänsyn till den särskilda beräkningsregeln. Det innebär att nämnden i varje enskilt fall får bedöma om sparandet ska påverka rätten till bistånd eller inte.

Praktik och kompetenshöjande verksamhet, 4 kap. 4 § SoL

Socialnämnden får begära att den som får försörjningsstöd under viss tid ska delta i av nämnden anvisad

2022-12-22

praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet om den enskilde inte har kunnat erbjudas någon lämplig arbetsmarknadspolitisk åtgärd.

Den praktik eller kompetenshöjande verksamhet som avses i första stycket ska syfta till att utveckla den enskildes möjligheter att i framtiden försörja sig själv. Verksamheten ska stärka den enskildes möjligheter att komma in på arbetsmarknaden eller, där så är lämpligt, på en fortsatt utbildning. Den ska utformas med skälig hänsyn till den enskildes individuella önskemål och förutsättningar.

Socialnämnden ska samråda med Arbetsförmedlingen innan beslut fattas enligt första stycket.

Kommunstyrelsen kan efter individuell prövning kräva att personer med ekonomiskt bistånd deltar i praktik eller kompetenshöjande verksamhet. Den tidigare åldersgränsen är borttagen. Syftet med ändringen är att Kommunstyrelsen ska kunna ställa samma krav och erbjuda samma insatser oavsett den enskildes ålder. Bestämmelsen ska inte tillämpas vid arbetshinder som t.ex. allvarliga missbruksproblem eller psykiska problem. De grundläggande problemen måste först hanteras. Praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet kan i vissa fall också vara ett led i arbetet att bryta ett begynnande missbruk eller som ett komplement till andra insatser mot missbruket.

Om den enskilde utan godtagbara skäl uteblir eller avböjer att delta i praktik/kompetenshöjande verksamhet bör fortsatt försörjningsstöd vägras eller sättas ned.

I undantagsfall kan godtagbara skäl finnas för att inte kunna delta. Läkarintyg som styrker detta ska kunna uppvisas.

Godtagbara skäl för att utebli från verksamheten kan t.ex. vara sjukdom hos den enskilde själv eller hos hemmavarande barn, besök hos arbetsförmedling eller studievägledare etc. Vid upprepad sjukdom eller frånvaro ska läkarintyg krävas från första dagen. Om skälen inte kan accepteras bör i första hand försörjningsstödet sättas ned. Vid upprepad frånvaro kan bistånd vägras helt.

Delegat: försörjningsstöd med villkor om praktik och kompetenshöjande verksamhet (4 kap. 1 och 4 §§) - socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

nedsättning eller vägran av försörjningsstöd (4 kap. 1 och 5 §§) - socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Aktivitetsstöd

Aktivitetsstöd är en sammanfattande benämning på den ersättning som lämnas till arbetssökande som deltar i något av de arbetsmarknadspolitiska programmen via Arbetsförmedlingen.

Den som är berättigad till arbetslöshetsersättning eller är utförsäkrad har samma ersättning som skulle ha lämnats vid arbetslöshet, och den som inte uppfyller kraven för arbetslöshetsersättning får ett lägre belopp. För att få inkomstrelaterad ersättning under hela tiden i programmet måste deltagaren vara fortsatt medlem i en a-kassa och betala medlemsavgift. Den som är ung med funktionshinder och har deltagit i arbetsmarknadspolitiskt program i mer än tolv månader har därefter rätt till aktivitetsstöd med ett högre belopp. Det är Försäkringskassan som betalar ut aktivitetsstödet.

2022-12-22

Arbetsmarknadsinsatser

Det sker löpande förändringar i de arbetsmarknadspolitiska program som Arbetsförmedlingen erbjuder arbetslösa. För aktuella uppgifter om vilka åtgärder, program och insatser som erbjuds via Arbetsförmedlingen.

Studierande

Vuxna studerande bör normalt sett anses få sina behov tillgodosedda genom de stödformer som finns inom studiemedelssystemet och vuxenstudiestödet. Bistånd ska beviljas endast om starka sociala eller medicinska skäl föreligger, om behovet är tillfälligt och i akuta situationer.

Undantagna från huvudregeln är ungdomar under 21 år, som under grundskole- eller gymnasieutbildning bor i föräldrahemmet eller av godtagbara skäl flyttat hemifrån, och där föräldrarna inte kan fullgöra sin försörjningsskyldighet. Till dessa ungdomar kan bistånd beviljas om starka sociala och/eller medicinska skäl föreligger, om behovet är tillfälligt och i akuta situationer.

I bedömningen tas särskild stor hänsyn till om den enskilde kan försörja sig på annat sätt t ex om kapacitet finns att erhålla ett arbete på den reguljära arbetsmarknaden eller om studier kan avvaktas till dess att den enskilde har möjligheten att försörja sig genom studiemedelssystemet. Från och med höstterminen det året ungdomen fyller 20 år ska förhöjt studiebidrag samt studielån sökas hos CSN.

Extra tillägg till studiebidrag

Till familjer med låga inkomster kan studiebidraget kompletteras med ett inkomstprövat extra tillägg. Bidraget söks hos CSN (skolan har ansökningsblankett) och beloppet varierar beroende på studiernas omfattning och antalet barn. Det finns ingen nedre åldersgräns för ansökan. Detta är en riktad förmån för att möjliggöra den unges studier. Tillägget ska inte räknas som inkomst vid biståndsbedömningen oavsett om den unge bor i föräldrahemmet eller har eget hushåll.

Studiestartsstöd

Studiestartsstöd är ett nytt stöd som är till för arbetslösa i åldern 25 – 60 år som har en kort tidigare utbildning och som behöver utbilda sig på grundskole- eller gymnasienivå för att kunna få ett arbete. Studiestartsstöd söks via studie- och yrkesvägledaren (SYV) på Vuxenutbildningen. Kompletterande försörjningsstöd kan beviljas under förutsättning att den enskilde inte erbjuds sysselsättning med marknadsanpassad lön. För mer information, villkor och krav, se CSN

Studerande med studiemedel

Den som uppbär studiemedel och studerar på högskolenivå är i princip inte berättigad till bistånd. Undantaget är när behovet är tillfälligt, akut eller när studierna har ett klart rehabiliterande syfte.

Delegat: enligt riktlinjerna - socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA
undantag från riktlinjerna - 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Bidrag till studerande i avvaktan på första lön under ferier

Beakta att den sökande inför sitt studieuppehåll sökt feriearbete i så god tid att tillgängliga arbeten ej hunnit tillsättas, dvs. flera månader i förväg. Studiemedel är avsedda att täcka kostnader för bostad, studiematerial och övriga levnadsomkostnader under studietiden. Av beslutet från CSN framgår den tidsperiod som studiemedlen är avsedda för. Studiemedlen får inte räknas bakåt i tiden utan ska täcka behovet för den period studierna är avsedda för. (HFD 2011:56).

2022-12-22

Exempel: Om terminen slutar den 10 juni och sökanden är berättigad till bistånd ska bostadskostnaden beräknas för perioden 11–30 juni och i förekommande fall minskas med bostadsbidraget för samma period.

Delegat: enligt riktlinjerna - socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Bidrag vid studiestart

Vid studiestart beräknas bidrag enligt följande: påbörjas studierna i mitten av augusti medtas samtliga godtagbara utgifter för hela månaden. Normberäkning avseende uppehälle medräknas endast till det datum som anges på CSN-beslutet som startdatum för utbildningen.

Bidrag till studerandes familj

En studerande som uppbär studiemedel ska inte omedelbart tvingas avbryta studierna om hans familj blir beroende av bistånd. Enligt en dom i Kammarrätten ska, i de fall biståndsbehovet är tillfälligt eller om en mindre del av studierna återstår (några månader), bistånd kunna utgå till familjens försörjning under en begränsad tid. Studiemedlen räknas som inkomst och hänsyn tas till verifierade kostnader för studie-material.

Delegat: vid studier upp till en termin - 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

KSO - vid studier mer än en termin

Gymnasieutbildning för ungdomar

Enligt Föräldrabalken 7 kap. 1 § andra stycket FB framgår att föräldrarnas underhållsskyldighet upphör när barnet fyller arton år. Går barnet i skolan efter denna tidpunkt, är föräldrarna underhållsskyldiga under den tid som skolgången pågår, dock längst intill dess barnet fyller tjuogoett år. Till skolgång räknas studier i grundskolan eller gymnasieskolan och annan jämförlig grundutbildning. Av förarbetena till 7 kap. 1 § FB framgår att huvudregeln är att ett barn som nått myndig ålder ska kunna försörja sig själv. Syftet med den utsträckta underhållsskyldigheten är att barnet inte ska behöva skuldsätta sig för att kunna avsluta sin grundutbildning.

Tänk på att ungdomar som på grund av funktionshinder inte har avslutat sin utbildning på grundskole- eller gymnasienivå har rätt till hel aktivitetsersättning under den tid det tar att avsluta studierna. Elever i särskola kan söka aktivitetsersättning från och med 19 års ålder.

Familjens ekonomiska situation ska inte vara avgörande för ungdomars möjlighet att få gymnasiekompetens. Bidrag till hemmaboende gymnasiestuderande ungdomar ska ingå vid beräkningen av familjens biståndsbehov och kunna utgå fram till höstterminen det året den unge fyller 20 år och kan söka CSN. Därefter ska studiemedel sökas. Studiemedel, med undantag av extra tillägg, ska reducera biståndet.

Ungdomar som påbörjar gymnasiestudier efter fyllda 19 år men innan höstterminen det år de fyller 20 år är inte berättigade till studiemedel. Endast om starka sociala skäl föreligger kan bistånd utgå.

Delegat: enligt riktlinjerna - 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Nya gymnasielagen

De nya bestämmelserna i gymnasielagen innebär att personer som har fått eller annars skulle få ett beslut om utvisning kan få uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om de uppfyller vissa övriga krav. Ett krav är att de kommit till Sverige som ensamkommande barn.

2022-12-22

Gymnasielagen är en tillfällig lag och möjligheten att ansöka om permanent uppehållstillstånd enligt dessa regler upphör att gälla år 2025.

Innan personen fått beslut enligt ovan kan **LMA ersättning** vara aktuellt under ansökningstiden.

En person vars beslut om utvisning har vunnit laga kraft (inte längre går att överklaga) kan - under tiden som han eller hon söker uppehållstillstånd för gymnasiestudier - ha rätt till dagersättning och särskilt bidrag enligt LMA, under förutsättning att verkställigheten av beslutet om utvisning har inhiberats. I dessa fall prövas och administreras biståndet av socialnämnden i den kommun där den sökande vistas. Den sökande har däremot inte rätt till bistånd i form av logi, varken enligt LMA eller med stöd av SoL. *Se Migrationsverket.se*

Om den unge får uppehållstillstånd enligt nya gymnasielagen beviljas bistånd enligt socialtjänstlagen under förutsättning att rätt till bistånd föreligger. Från och med höstterminen det året den unge fyller 20 år ska CSN sökas, såväl bidrags- som lånedel. Studiemedel, med undantag av extra tillägg, ska reducera biståndet.

Delegat: enligt riktlinjerna - socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

SFI - svenska för invandrare

Regeringen införde 2021 i Socialtjänstlagen ett tillägg om att den enskilde vid behov ska delta i komunal vuxenutbildning i svenska för invandrare eller motsvarande utbildning vid folkhögskola (s k språkplikt). Detta för att anses stå till arbetsmarknadens förfogande.

SFI, svenska för invandrare, är en kurs för invandrare och flyktingar som ska lära sig grunderna i svenska språket. Målsättningen är att ge eleverna muntliga och skriftliga färdigheter för fortsatta studier i svenska som andra språk eller deltagande i arbetsmarknadsutbildning. Placering i kurser görs med hänsyn till studiebakgrund och kunskaper i det svenska språket. Delar av SFI-kursen kan kombineras med andra ämnen, yrkesorienterande moment eller med praktikarbete. Efter avslutad kurs ges betyg alternativt intyg. Kurslitteraturen för SFI är gratis, vissa undantag kan ske t ex för lexikon.

Kunskaper i svenska är en förutsättning för att komma in på arbetsmarknaden. För den som läser SFI och uppbär försörjningsstöd innebär det krav på kontinuerlig närvaro samt att studierna bedrivs på heltid (15 tim/vecka). Ogiltig frånvaro medför att biståndet reduceras. Vid bedömning av rätt till bistånd vid frånvaro pga. sjukdom ska samma regler som gäller på arbetsmarknaden tillämpas. Nedsättning av normen, för t ex inskrivna på

SFI, vid **tillfällig och kortvarig** frånvaro beräknas på de vuxnas personliga kostnader samt hyran, som sammanräknas och delas med 1/20 per frånvarodag. Vid upprepad ogiltig frånvaro eller längre frånvaroperiod kan försörjningsstödet helt avslås.

Personer som deltar i grundläggande svenskundervisning för invandrare bör kunna få kompletterande försörjningsstöd. I första hand bör dock behovet, då det är möjligt, tillgodoses genom deltidssysselsättning. Krav på heltidsarbete samtidigt som studierna bedrivs bör normalt inte ställas. (Allmänna råd 2013:1, sid. 19.) Tänk på att bistånd kan utgå under studier på A t o m D-nivå. Det är SFI tillsammans med socialnämnden och arbetsförmedlingen som avgör om den enskilde ska läsa D-nivå. I de fall den enskilde erhåller ett arbete ska studierna avbrytas. Om utbildningen ger möjlighet till studiemedel ska

2022-12-22

den studerande söka bidragsdelen. Invandrare som utan godtagbara skäl avbryter grundutbildning i svenska och flyttar till annan ort utan att först försäkra sig om att ha en försörjning eller möjlighet till fortsatt svenskundervisning är inte berättigade till bistånd annat än för att avvärja en nödsituation.

Vuxenutbildning

Ekonomiskt bistånd beviljas i normalfallet inte vid studier **på grundskole- eller gymnasienivå** för vuxna. I särskilda fall kan undantag göras om den sökande inte har realistiska möjligheter att få ett arbete utan grundskole- eller gymnasiestudier. Om studier på grundskole- eller gymnasienivå godkänns av Kommunstyrelsen måste den studerande utnyttja möjligheten till studiemedel, både bidrags- och lånedel. Därefter kan kompletterande ekonomiskt bistånd beviljas. Bedömningen bör ske i samverkan med Arbetsförmedlingen.

Fler får nu studera med aktivitetsstöd under max 12 månader

Se även studiestartsstöd, sid 37.

Kostnaden för studielitteratur enligt litteraturlista är en godtagbar utgift under förutsättning att studier godkänns.

De regler som gäller för studerande vid SFI ska även tillämpas vid studier på Vuxenutbildningen. Detta innebär krav på kontinuerlig närvaro som förutsättning för bistånd. Ogiltig frånvaro medför att biståndet

reduceras. Endast i undantagsfall bör försörjningsstödet helt vägras. Vid bedömning av rätt till bistånd vid frånvaro pga. sjukdom ska samma regler som gäller på arbetsmarknaden tillämpas. Nedsättning av normen vid **tillfällig och kortvarig** frånvaro beräknas på de vuxnas personliga kostnader samt hyran, som sammanräknas och delas med 1/20 per frånvarodag. Vid upprepad ogiltig frånvaro eller längre frånvaroperiod kan försörjningsstödet helt avslås.

Delegat: enligt riktlinjerna - socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA
Gymnasiestudier vid synnerliga skäl - 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Högskolestudier

Att studera på högskolenivå betraktas som vidareutbildning och ekonomiskt bistånd beviljas i princip aldrig vid högskolestudier.

Undantag kan ske, se sid 37 ff.

Fler får nu studera med aktivitetsstöd under max 12 månader.

Delegat: vid högskolestudier upp till en termin - 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA
KSO - vid högskolestudier mer än en termin.

Ungdomar som bor i föräldrahemmet

Ungdomar som har fyllt 15 år har rätt att själva söka bistånd. En ansökan från en underårig måste utredas och prövas. Om den unge motsätter sig att kontakt tas med föräldrarna/vårdnadshavarna kan det leda till att bistånd inte kan beviljas på grund av bristfällig utredning. För ungdomar under 18 år (21 år om de studerar på gymnasienivå) är föräldrarna underhållsskyldiga enligt föräldrabalken 7 kap. 1 §.

När den unge fyller 18 år ska egen personakt läggas upp, såvida inte den unge studerar och innefattas i familjens försörjningsstöd, och för dessa ungdomar betalas biståndet ut i förälderns personakt.

2022-12-22

En dom från Högsta förvaltningsdomstolen (HFD), 2020, slår fast att ett vuxet barn som bor hemma, och när föräldrarnas underhållsskyldighet har upphört, ska stå för sin del av boendekostnaden. Detta innebär att föräldrarnas bistånd inte täcker barnets del av boendekostnaden och att det kvarboende vuxna barnet ansvarar för sin del av utgifterna. (HFD 6172–19)

Riktlinjerna för bistånd till arbetslösa ska iakttas innan bistånd beviljas ungdomar som inte studerar. Ensamstående unga vuxna under 25 år ska i första hand hänvisas till små billiga lägenheter. För denna grupp tillämpas lägre nivåer för bostadskostnad. Socialnämnden stöttar i regel inte ungdomar till eget boende innan de fyllt 21 år. Undantag kan göras om det finns särskilda medicinska eller sociala skäl.

Delegat: socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Ungdomar som inte bor i föräldrahemmet

För ungdomar under 18 år (21 år om de studerar vid grundskola, gymnasieskola eller jämförlik utbildning) är föräldrarna underhållsskyldiga enligt föräldrabalken 7 kap. 1 §. Underhållsskyldighet föreligger även om den unge flyttat hemifrån. Om den unge är under 18 år eller bedriver studier enligt ovan bör man diskutera möjligheterna för den unge att flytta hem om föräldrarna inte har förmåga att försörja den unge i eget boende och om inte särskilda skäl talar emot hemflyttning

För gifta gymnasiestuderande ungdomar gäller i första hand makars underhållsskyldighet. Om maken/makan ej kan fullgöra sin underhållsskyldighet träder föräldrarnas försörjningsskyldighet enligt Föräldrabalken in. Utgående underhållsstöd, barnbidrag, studiebidrag och ev. underhållsbidrag ska komma den unge tillgodo. I de fall förmånerna inte täcker den unges behov är föräldrarna skyldiga att efter förmåga bistå den unge.

Vid ansökan om bistånd ska man undersöka om sökanden får de socialförsäkringsförmåner och studiestöd han har rätt till och, om dessa inte täcker behovet, utreda i vilken omfattning föräldrarna har förmåga att därutöver bidra till sökandens försörjning. Om den unge inte får barnbidraget, ev. underhållsstöd och ev. studiebidrag finns möjlighet att begära utbetalning till annan än vårdnadshavaren. Kommunstyrelsen kan även medverka till att god man tillsätts. Om föräldrarna saknar förmåga att bidra till den unges försörjning utöver nämnda sociala förmåner och särskilda skäl talar mot en hemflyttning, kan bistånd beviljas.

Delegat: 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Arbetskonflikt

Den som är indragen i arbetskonflikt, vare sig den är laglig eller olaglig, har rätt till bistånd till sitt uppehälle om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Bistånd som beviljas vid arbetskonflikt kan återkrävas (9 kap. 2 § Sol). Beslutet ska vara skriftligt, orsaken till återkravet anges och delges sökanden.

Delegat: socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Egna företagare

Bistånd bör inte utgå till att finansiera affärsverksamhet eller till att reglera skulder som uppkommit i sådan verksamhet. Vid särskilda skäl kan bistånd utgå en kortare period efter en restriktiv prövning. Detta kan t ex gälla när den sökande har s.k. ”starta eget bidrag”. (Stöd till start av näringsverksamhet).

2022-12-22

Avser ansökan bidrag till sökandens livsföring kan ansökan avslås och sökanden hänvisas till att ta ut avtalsenlig lön eller ställa sig till arbetsmarknadens förfogande. Sökandens möjligheter till att få en anställning måste sättas i relation till de inkomster som företaget ger.

Kammarrätten i Göteborg (mål nr. 2308–1999) konstaterade att en sökande inte kan räkna med att få försörjningsstöd på grund av att företaget inledningsvis inte ger tillräckligt med vinst. Alternativet är starta eget-bidrag eller att ta ut avtalsenlig lön ur företaget. Obs. den enskilde ska uppmanas att ansluta sig till arbetslöshetskassa.

Delegat: vid undantag från riktlinjerna - 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Pensionärer

Information om sjukförsäkringsförmåner finns på www.forsakringskassan.se.

Information om pensionsförmåner finns på www.pensionsmyndigheten.se.

Ålderspensionärer

En pension kan komma från flera olika håll, dels från Pensionsmyndigheten, dels från en arbetsgivare i form av tjänstepension. Den allmänna pensionen består av inkomstpension och premiepension. Man kan även ha en privat pension. De olika pensionerna läggs ihop och blir tillsammans den totala pensionen. Observera att t ex AFA, AGS, AMF kan utgå. Dessa ersättningar syns inte i våra kontrollsystem.

Äldreförsörjningsstöd

Äldreförsörjningsstöd (ÄFS) gäller personer 65 år och äldre med låg eller ingen pension. Bostadskostnaden och ev. makes/sambos inkomster påverkar hur mycket man får i äldreförsörjningsstöd. Man måste vara bosatt i Sverige och/eller planerar att vistas här under minst ett år för att få stödet.

Äldreförsörjningsstödet ska garantera en skälig levnadsnivå.

www.pensionsmyndigheten.se

Aktivitets- och sjukersättning

Aktivitetsersättning kan man få tidigast från och med juli månad det år man fyller 19 år och till och med 29 år. Aktivitetsersättningen är tidsbegränsad till mellan ett och tre år i taget.

Tänk på att ungdomar som på grund av funktionshinder inte har avslutat sin utbildning på grundskole- eller gymnasienivå har rätt till hel aktivitetsersättning under den tid det tar att avsluta studierna. Elever i särskola kan söka aktivitetsersättning från och med 19 års ålder.

Aktivitetsersättning kan kombineras med medverkan i olika aktiviteter. Tillkommer kostnader på grund av aktiviteterna svarar Försäkringskassan för dessa.

Sjukersättning kan beviljas personer i åldern 19–64 år. Sjukersättning kan endast beviljas den som har en varaktig nedsättning av arbetsförmågan. Vid bedömning av arbetsförmågans nedsättning tas hänsyn till den försäkrades förmåga att försörja sig själv. Beroende på i vilken grad arbetsförmågan är nedsatt kan man få hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels ersättning. Försäkringskassan har bedömt att den som har en partiell aktivitets/sjukersättning har nedsatt arbetsförmåga. Detta innebär att personen i fråga i viss utsträckning kan försörja sig genom arbete.

Sjuk- och aktivitetsersättning kan betalas ut antingen som en inkomstrelaterad ersättning eller som en garantiersättning. Garantiersättningen ger ett ekonomiskt grundskydd för den som inte haft några inkomster tidigare eller haft låga inkomster. Man har också möjlighet att få bostadstillägg.

2022-12-22

Bistånd i avvaktan på sökt socialförsäkringsförmån

Bistånd som förskott på sökt förmån beviljas enligt 4 kap 1 § och kan bli aktuellt för den som sökt men ännu ej beviljats förmån i de fall sjukpenning eller annan inkomst inte täcker behoven.

Kommunstyrelsen rätt att få ersättning för utgivet bistånd regleras i Socialförsäkringsbalken. Framställan till Försäkringskassan görs på särskild blankett (FKF 3280). Sökanden ska informeras om att biståndet lämnas som förskott på den sökta förmånen. I den mån det går bör eftersträvas att klienten skriver under framställan, då går handläggningen snabbare på Försäkringskassan. Förskott på sökt förmån kan även utbetalas av Försäkringskassan om det finns sannolika skäl för att den enskilde har rätt till den sökta förmånen. Den som söker bistånd i avvaktan på sökt förmån ska anmodas att i första hand vända sig till Försäkringskassan.

Dubbla hyror vid flyttning till särskilt boende

Sektionschef vid socialtjänstens individ- och familjeomsorg, sektion vuxen och funktionshinder kan bevilja ekonomiskt bistånd under max. tre månader om den enskilde vid flyttning till särskilt boende debiteras dubbelhyra och därför inte förbehålls det i lagen angivna beloppet (stäm av med avgiftshandläggaren).

Se även sid. 54.

Kriminalvård, rättspsykiatrisk vård

Personer som är föremål för kriminalvård eller rättspsykiatrisk vård och har inkomster som överstiger fickpenningens storlek ska i första hand använda överskottet till att betala sin ev. hyra och elkostnad.

Kriminalvård

Intagen på kriminalvårdsanstalt som saknar inkomster och tillgångar kan få bistånd till sin bostadskostnad om strafftiden inte överstiger 6 månader och kostnaden i övrigt är skälig. Överstiger tiden fram till frigivning från anstalt 6 månader bör sökanden uppmanas att försöka hyra ut sin lägenhet i andra hand alternativt säga upp den. Bistånd till bostadskostnaden utgår endast om särskilda skäl föreligger under den tid det tar att lösa frågan/upsägningstiden. Sägs hyresavtalet upp kan det även bli aktuellt med bistånd till kostnaden för magasinering under strafftiden om det finns särskilda skäl.

Det kan vara svårt att överblicka häktningstiden, skuldfrågan och ev. påföljd för häktade personer. Om den häktade har en skälig bostad och i övrigt är biståndsberättigad kan bistånd utgå till kostnaden under häktningstiden.

Fickpengar ska **inte** utgå till den som är anhållen, häktad eller avtjänar straff. Den som är intagen i anstalt och som arbetar, studerar eller deltar i annan ordnad sysselsättning tjänar mellan 11 och 13 kronor per timme, vilket motsvarar 750 kronor varannan vecka. Pengarna ska räcka till utgifter vid permissioner samt inköp i kiosken.

Det finns inget bidrag från Kriminalvården till de som släpps fria. Meningen är att man själv ska ha sparat ihop pengar för att kunna åka hem och klara sig under en tid. Har man inga pengar kan Kriminalvården betala till exempel en tågbiljett hem, men sen får den som suttit i fängelse – precis som alla andra i samhället – vända sig till socialtjänsten.

Vård på rättspsykiatrisk klinik jämställs med sjukhusvård varför fickpengar kan utgå. Fickpengarna är avsedda att täcka de vanliga levnadsomkostnaderna som kläder, tvätt, hygienartiklar, telefonkostnader, sjukvårdkostnader, läkemedel, akut tandvård, resor etc. Omfattande tandvårdskostnader prövas särskilt. Vårdkostnaden jämställs med kostnad för slutenvård på sjukhus. Vårdavgiften avser närmast att täcka kostnader för kost och logi och är därmed att hänföra till sådant försörjningsstöd som

2022-12-22

avses i socialtjänstlagen och bistånd kan utgå. För Västra Götalandsregionen finns högkostnadsskyddet även vid slutenvård, maximal kostnad per trettiodagarsperiod är 1 500 kronor.

Fängeslagent innehåller bestämmelser som ger den intagne möjlighet till vistelse utanför anstalt för att underlätta en anpassning till samhället. Det kan t.ex. gälla studier, vistelse i familjehem eller institutionsvård för missbrukare. Lagen ger även möjlighet till s.k. frigivningspermission under vilken den intagne ska medverka aktivt i förberedelsearbetet inför sin frigivning.

När vistelse utanför anstalt ingår i verkställighetstiden har kriminalvården fullt kostnadsansvar, vilket innebär att bistånd inte ska utgå. Vid permission svarar kriminalvården för resor till och från anstalten och bidrag till utrustning. Bistånd till andra ändamål (i regel uppehälle) kan utgå efter sedvanlig prövning.

Kontraktsvård

Kontraktsvård är ett alternativ till fängelsestraff. Målgrupp är personer som normalt skulle dömas till fängelse men vars brottslighet i väsentlig grad kan relateras till missbruk av beroendeframkallande medel och som är villiga att underkasta sig vård och behandling enligt en särskild plan. Även andra omständigheter som påkallar vård och behandling kan utgöra grund för kontraktsvård.

Under den tid klienten vistas på institution eller i familjevård, och Kriminalvården har kostnadsansvaret för behandlingen, står Kriminalvården för fickpengar. Klientens behov av bistånd till uppehälle och hyra handläggs enligt normaliseringsprincipen och omfattas inte av Kriminalvårdens kostnadsansvar. Detta innebär att försörjningsstöd ska prövas när klienten ej vistas på institution eller i familjehem. Kriminalvårdens kostnadsansvar för behandlingsinsatserna räknas fr.o.m. domsdagen, alternativt fr.o.m. det datum som behandlingen påbörjas t.o.m. dagen för tänkt villkorlig frigivning. I samband med en placering i institution eller familjevård kan Kriminalvården efter behovsprövning bekosta hel eller del av en för årstiden lämplig grundutrustning avseende kläder, skor, fritidsutrustning m.m. Vid institutions- eller familjevård svarar Kriminalvården även för kostnader för glasögon och tandvård.

När en enskild placeras i enskilt hem eller på behandlingshem i samband med frigivning förutsätts kriminalvården ha samråd med hemkommunen och hemkommunen har i allmänhet också påtagit sig att svara för ev. kostnader. Under tiden socialtjänsten har kostnadsansvar för placeringen kan t ex fickpengar utgå. Vid ansökan om försörjningsstöd i samband med frigivning ska kontroll ske med respektive anstalt om sökandens inkomstförhållanden. Om sökanden haft lön eller annan ersättning under frigång ska dessa inkomster tas med vid beräkning av biståndsbehovet.

Fotboja (Intensivövervakning, IÖV)

Intensivövervakning innebär att den dömda avtjänar straffet i sin bostad med en **fotboja**. Under tiden kan personen fortsätta sin huvudsakliga sysselsättning, till exempel arbete eller studier. Frivården **ansvarar** för kontroll av den dömda och som kontrollmedel används bland annat elektronisk övervakning.

Enligt kammarrättsdom anses socialnämnden ha försörjningsansvar för personer med fotboja på samma sätt som för frivårdsklienter. Fotboja kan även beviljas under sista delen av verkställighet av straff i anstalt. Under denna tid har Kriminalvården ansvar för klientens försörjning.

Delegat: fickpengar, vårdkostnad vid rättspsykiatrisk vård – socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

bostadskostnad högst 6 mån - socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

bostadskostnad > 6 mån - 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

2022-12-22

Missbruksvård

Vårdtiden varierar vid olika former av missbruksvård. Om tillgång till egen bostad anses väsentlig ur rehabiliteringssynpunkt kan bidrag till bostads- kostnaden utgå även om vårdtiden överstiger 6 månader. Personer som är föremål för institutionsvård på grund av sitt missbruk kan ha rätt till sjukpenning enligt samma regler som gäller vid sjukhusvård. Kläder, annan erforderlig utrustning, akut tandvård, sjukvård, läkemedel hygienartiklar, fickpengar, telefonkostnader etc. ska bekostas av vårdtagaren. Omfattande tandvårdskostnader prövas särskilt.

Om vederbörande är 0-klassad eller har en låg sjukpenning kan kompletterande försörjningsstöd utgå till fickpengar. Observera att avtalen och vad som ingår i vårdkostnaden kan se olika ut.

Vad som ingår i vårdavgiften vid vård på LVM-hem framgår av meddelandeblad från Statens institutionsstyrelse.

Delegat: fickpengar, bostadskostnad max. 6 mån - socialsekreterare,

1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

bostadskostnad > 6 mån - 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Permission för barn och ungdomar placerade enligt SoL och LVU

Föräldrar är skyldiga att ersätta kommunen för en del av kostnaden för placerade barn. Ofta får föräldrarna inte heller behålla barnbidraget. Försörjningsstöd kan utgå till föräldrar och andra nära anhöriga för de merkostnader som barnets permissioner till hemmet kan innebära om förutsättningarna för att vara berättigad till försörjningsstöd är uppfyllda. Kontrollera med barnets handläggare vad som avtalats, vad som beviljas av enheten som ansvarar för placeringen samt vad som ingår i vårdkostnaden.

Delegat: socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Akuta situationer

Det förekommer att personer som fått bistånd står utan pengar innan den period som hjälpen avsett löpt ut. För sökande som uppenbart inte använt försörjningsstödet till avsett ändamål eller om sökanden endast ska vistas en kortare tid i kommunen kan matnorm tillämpas. Vid upprepad överkonsumtion/missbruk kan det vara motiverat att dela upp hjälpen i mindre poster, lämna rekvisition eller ge möjlighet till måltider på servicehus. (Observera att besvärshänvisning även ska lämnas om hjälpen lämnas i annan form än sökanden önskat.)

Vid risk för avstängning av fast telefon kopplad till trygghetslarm, risk för avstängning av el och/eller risk för vräkning av gamla, sjuka och barnfamiljer ska man i första hand försöka få anstånd med betalningen tills behörig delegat hinner behandla ärendet om skulden inte ligger inom ordinarie delegation.

Delegat: matnorm vid överkonsumtion - socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

skulder i **akuta** situationer max. 75 % av prisbasbeloppet

(39 375 kr 2023) - 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Bidrag till utländska medborgare

Med den fria rörligheten inom EU/EES avses främst rätten för arbetstagare att ta anställning och arbete i ett annat land, men rätten gäller även studerande, pensionärer och andra icke yrkesverksamma personer. Den fria rörligheten gäller även vissa anhöriga till medborgare från ovan nämnda länder som ges möjlighet

2022-12-22

till vistelse och bosättning i ett annat EU/EES- land. En anhörig har dock ingen självständig rätt till fri rörlighet. De anhöriga som kan komma i fråga är:

- make eller maka,
- registrerad partner,
- barn under 21 år,
- barn över 21 som är ekonomiskt beroende av föräldrarna, och
- föräldrar som är ekonomiskt beroende.

Undantagsvis kan rätten till bosättning och vistelse även gälla andra anhöriga om de är beroende av den aktuella medborgaren och ingick i dennes hushåll i ursprungslandet. Någon motsvarande rätt som för make/maka tillkommer inte en sambo.

Efter inresan har en medborgare rätt till tre månaders vistelse i landet utan uppehållstillstånd (UT) och har också rätt att ansöka om UT efter inresan. Ett beslut om UT fattas så snart som möjligt och senast sex månader efter den dag då ansökan lämnades in. Längden på UT kan variera beroende på om personen är

arbetstagar, pensionär, studerande etc. samt på hur lång vistelsen är tänkt att vara. En anhörig ges tillstånd i samma omfattning som medborgaren till vilken han eller hon har anknytning.

Huvudregeln är att en EU/EES-medborgare som fått ett UT då också har rätt till samma sociala förmåner som landets medborgare. Socialtjänstlagens regler om kommunens yttersta ansvar och den enskildes rätt till bistånd följer som en konsekvens av vistelsebegreppet. Vid dessa situationer ska Kommunstyrelsen på samma sätt som för svenskar göra en bedömning av biståndsbehovet.

Personer som vistats i Sverige mindre än tre månader

Personer från EU/EES-länder och deras anhöriga har rätt att vistas i Sverige i tre månader utan UT som t.ex. turister, studerande eller arbetssökande utan uppehållstillstånd i upp till tre månader. Dessa personer ska klara sin försörjning och inte ligga värdlandet till last. Den enskilde har alltid rätt att göra en ansökan om bistånd enligt socialtjänstlagen varvid en individuell behovsprövning görs utifrån kommunens yttersta ansvar. Det yttersta ansvaret kan på sin höjd ge den enskilde matpengar samt en biljett hem om detta inte kan bekostas på annat sätt, exempelvis genom aktuell ambassad. Avslag kan vara aktuellt exempelvis om personen har för avsikt att stanna kvar i landet, men inte är aktivt arbetssökande.

Personer vistats i Sverige mer än tre månader – uppehållsrätt

Efter tre månaders vistelse i Sverige har EU/EES-medborgare fortsatt uppehållsrätt utan uppehållstillstånd om denne har arbete, är egen företagare eller aktivt söker jobb. En enskild har också fortsatt uppehållsrätt vid studier vid en etablerad utbildningsinstitution eller för att bara vistas i landet. Detta är under förutsättning att den enskilde har tillräckliga resurser för att försörja sig och sina familjemedlemmar samt att denne och dennes familj har en heltäckande sjukförsäkring som gäller i Sverige. En familjemedlem till en EU/EES-medborgare som har uppehållsrätt i Sverige har också uppehållsrätt i Sverige. Upphållsrätten för EU/EES-medborgare och deras familjemedlemmar finns så länge kriterierna är uppfyllda.

Registreringsplikt för uppehållsrätt

Registreringsplikten för uppehållsrätt är avskaffad. Det är respektive myndighet, t.ex. vi, som bedömer om personen i fråga har uppehållsrätt.

2022-12-22

När rätten att vistas i Sverige har upphört

Den som inte uppfyller kraven för uppehållsrätt och inte heller har uppehållstillstånd har inte rätt att vistas i Sverige och ska därför lämna landet.

Personer med UT

Personer som har uppehållstillstånd och EU/EES-medborgare som är arbetstagare eller aktivt söker arbete har samma rättigheter som svenska medborgare när det gäller ekonomiskt bistånd. För exempelvis studerande, utflyttade pensionärer (som flyttar till ett annat land först efter pensioneringen) och andra icke yrkesverksamma personer är grundläggande förutsättningar för uppehållstillstånd att de har en heltäckande sjukförsäkring som gäller i Sverige, samt att de kan visa att de har tillräckliga resurser för att själva klara sin försörjning. Har UT beviljats ska dock även dessa personers eventuella behov av bistånd bedömas på samma sätt som om de vore svenska medborgare. Någon möjlighet för socialnämnden att utan den enskildes samtycke informera Migrationsverket att en person inte klarar sin försörjning finns inte.

Nordiska medborgare

Nordiska medborgare behöver inte uppehållstillstånd för att vistas i Sverige och EG-rättens regler om den fria rörligheten innebär ingen inskränkning av den nordiska överenskommelsen. En ansökan om ekonomiskt bistånd från en nordisk medborgare ska prövas på samma sätt som en ansökan från en svensk

medborgare. Det betyder att nordiska medborgare kan beviljas ekonomiskt bistånd om de sedvanliga kriterierna för rätt till ekonomiskt bistånd är uppfyllda.

Utländska medborgare med permanent eller tidsbegränsat uppehållstillstånd

Ansökningar om ekonomiskt bistånd från personer med permanent eller tidsbegränsat uppehållstillstånd ska behandlas på samma sätt som ansökningar från svenska medborgare. Detta oavsett orsaken till uppehållstillståndet.

Etableringsersättning

Ansvaret för att personer som fått uppehållstillstånd ska få ett bra mottagande i Sverige delas mellan kommuner, regioner och flera olika myndigheter.

Arbetsförmedlingen har det samordnande ansvaret för den nyanländes etablering på den svenska arbetsmarknaden och i det svenska samhället.

Etableringsplanen är avskaffad och den nyanlände ingår numera i ett etableringsprogram hos Arbetsförmedlingen. Lagen om etableringsersättning omfattar nyanlända i arbetsför ålder (20–64 år). Lagen omfattar även anhöriga, i samma ålder, som ansökt om uppehållstillstånd inom sex år från att personen med anknytning till togs emot i en kommun.

Etableringsersättning utgår vid aktivt deltagande i etableringsprogrammet. Försäkringskassan både beslutar om och betalar ut etableringsersättning. Kommunens roll är bland annat att ansvara för samhällsorientering och utbildning i svenska för invandrare (SFI) i samverkan med arbetsförmedlingen.

Etableringsärenden som ej följer sin planering har ej rätt till bistånd. Undantaget är s.k. ”glappare”, dvs. de som befinner sig i det s.k. glappet som uppstår mellan upprättande av plan och första utbetalningen från Försäkringskassan, de som har uppskjuten plan eller pga hälsoskäl fått avslag.

2022-12-22

Personer med status som varaktigt bosatt tredjelandsmedborgare i ett EU/EES-land beviljas ekonomiskt bistånd

En ansökan från en varaktigt bosatt tredjelandsmedborgare i ett EU/EES-land som har uppehållstillstånd i Sverige ska behandlas på samma sätt som ansökningar om ekonomiskt bistånd från svenska medborgare samt andra personer med uppehållstillstånd. Detta gäller även personer som haft status som varaktigt bosatt tredjelandsmedborgare i ett annat EU/EES-land än Sverige och efter fem års uppehållstillstånd i Sverige fått status som varaktigt bosatt tredjelandsmedborgare i Sverige.

Asylsökande och andra utländska medborgare som ansöker om UT

Ekonomiskt bistånd bör inte beviljas till asylsökande som omfattas av Lag (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl., LMA. Vissa andra utländska medborgare som ansöker om uppehållstillstånd kan komma i fråga för ekonomiskt bistånd. Det handlar i huvudsak om personer som beviljats tidsbegränsat uppehållstillstånd som löpt ut, men som dessförinnan hade lagakraftvunna avlägsnandebeslut som inte upphävdes när de beviljades tidsbegränsat uppehållstillstånd, och dels anknytningssökande, det vill säga personer som ansöker om *förlängt* uppehållstillstånd som anknytning till en i Sverige bosatt person. Ansökningar om ekonomiskt bistånd från dessa kategorier av utländska medborgare bör behandlas på samma sätt som för personer med svenskt medborgarskap. Bistånd kan beviljas om de sedvanliga kriterierna är uppfyllda.

Papperslösa

Personer som uppehåller sig i Sverige illegalt, s.k. papperslösa bör endast beviljas ekonomiskt bistånd om det finns en akut nödsituation. Socialnämnden har inte längre underrättelseskyldighet till polismyndigheten när den kommer i kontakt med en papperslös. Däremot är socialnämnden fortfarande skyldig att på begäran från en polismyndighet, Säkerhetspolisen, Migrationsverket, en migrationsdomstol, Migrationsöverdomstolen eller regeringen lämna ut uppgifter om en papperslös om de behövs för att avgöra ett ärende om uppehållstillstånd eller för att verkställa ett beslut om avvisning eller utvisning (SFS 2005:716 Utlänningslag 17 kap 1§).

Det finns **två olika kategorier av papperslösa**.

A) De som fortfarande omfattas av personkretsen/regelverket för lagen om mottagande av asylsökande med flera (LMA) men som inte längre får någon LMA-ersättning.

En dom från Högsta Förvaltningsdomstolen (HFD) 2017:33 säger att personer som inte har rätt till bistånd enligt LMA fortfarande omfattas av LMA:s personkrets/regelverk. Det betyder att sådana personer inte har rätt till bistånd enligt 4 kap 1 § SoL ens i en akut nödsituation. Kommunen **får** dock bevilja bistånd enligt 4 kap 2 § SoL.

B) Personer som saknar tillstånd att vistas i landet men som inte omfattas av personkretsen/regelverket för LMA, t.ex. EES-medborgare som saknar uppehållsrätt, men det finns även andra.

Kategori B har endast rätt till bistånd i en akut nödsituation, se HFD-dom 2014:37, men det är då ett vanligt 4 kap 1 § SoL-beslut.

Det finns dock två undantag från den regeln för kategori B. Av HFD 2014:37 framkommer att eftersom det i det fallet hade gått mycket lång tid utan att utvisningsbeslutet hade kunnat verkställas fanns inte heller förutsättningar för nämnden att utge bistånd endast för att täcka personens akuta behov. Alltså skulle

2022-12-22

full norm beviljas. I det fallet hade det gått nio år och tre månader mellan att domen om utvisning skulle verkställas och att personen sökte bistånd enligt full norm. Samma dom säger att kommunen ej får ställa som krav att personen i fråga medverkar till sin utvisning för att bistånd ska kunna beviljas.

Det andra undantaget gäller personer som genomgår rättspsykiatrisk vård, se HFD 2018:39. De har rätt till fullt bistånd. Det gäller både vid rättspsykiatrisk slutenvård och öppenvård.

Anhöriginvandrare

Krav på planering, utifrån rätten till ekonomiskt bistånd, för anhöriginvandrare (ej "etableringsärenden") med UT som flyttar till en anknytningsperson

När ansökan prövas är det viktigt att bedöma om anhöriginvandraren hade ekonomiska möjligheter att spara till sitt kommande uppehälle i Sverige. Det går inte generellt att avslå en ansökan med motiveringen att anhöriginvandraren borde ha planerat för sin kommande försörjning från sitt hemland. Däremot bör ansökan avslås i upp till två månader i fall personen som flyttar till Sverige skulle haft ekonomiskt utrymme att spara till sitt kommande uppehälle i Sverige och inte gjort det. I fall personen inte haft ekonomisk möjlighet att spara, men väl i Sverige inte omedelbart gör det den ska för att påskynda sina möjligheter att bli självförsörjande, bör ansökan avslås en månad efter ankomsten. I ovanstående fall bör ansökningarna också avslås för den partner som redan befinner sig i Sverige, även om denne för egen del medverkar till sin försörjning. Barnperspektivet ska beaktas. När anknytningspersonen som redan bor i Uddevalla, blir

förenad med ett barn som anknytningspersonen är förälder och/eller vårdnadshavare till, ska inga krav på planering av barnets flytt ställas. Ifall barnet reser tillsammans med en annan förälder/vårdnadshavare, som också ska förenas med anknytningspersonen, ställs inte heller några krav på planering på denna person.

När ett barn flyttar till Sverige tillsammans med sin förälder/ vårdnadshavare, för att förenas med en anknytningsperson som inte är förälder/vårdnadshavare till barnet, kan krav på planering ställas. Ifall barnet sedan tidigare haft en nära relation till anknytningspersonen, trots att anknytningspersonen inte är förälder/vårdnadshavare till barnet, kan det emellertid vara skäl för att inte ställa krav på planering i samband med flytten.

Utlandsvistelser

Utlandsvistelser för personer som ska medverka till att bli självförsörjande

Huvudregeln är att ekonomiskt bistånd inte bör beviljas i dessa fall.

Utlandsvistelser för personer som har permanent helt nedsatt arbetsförmåga

De personer som avses är personer som på grund av helt nedsatt arbetsförmåga beviljats hel sjukersättning, men där den beviljade summan inte är tillräcklig för att garantera en skälig levnadsnivå, samt personer där Försäkringskassan bedömt arbetsförmågan som helt nedsatt men där ingen sjukersättning kan beviljas på grund av bristande bosättningstid i Sverige. Socialnämndens ansvar för dessa personer upphör inte vid en vistelse utanför kommunen en kortare eller längre tid. Det som avgör ifall bistånd bör beviljas är huruvida personen, trots vistelsen utanför kommunen, fortfarande är att betrakta som bosatt i kommunen. Personer som är bosatta i Uddevalla, och som har för avsikt att återvända till Uddevalla efter utlandsvistelsen, bör ha rätt till bibehållet ekonomiskt bistånd under maximalt en månad vid en utlandsvistelse.

Ifall personen i fråga återkommande skulle vilja vistas i utlandet under en längre period med bibehållet ekonomiskt bistånd, och sedan återkomma till Uddevalla, får en individuell bedömning göras om bistånd

2022-12-22

även kan beviljas under den nya utlandsvistelsen. För att nytt bistånd ska komma i fråga, bör minst ett år ha passerat sedan hemkomsten från den förra utlandsvistelsen.

Kostnad för pass och annan resehandling

Bistånd bör beviljas när det handlar om en barnfamilj som ska återförenas i Sverige, och där familjemedlemmarna behöver pass eller annan resehandling för att resa in i landet. Vid en ansökan om förlängning av uppehållstillstånd kräver Migrationsverket också att den sökande kan uppvisa pass eller annan resehandling. Om socialnämnden har beslutat att bevilja bistånd till kostnaden för ansökningsavgiften för uppehållstillståndet kan bistånd också beviljas till kostnaden för pass eller annan resehandling. I övriga fall bör ansökan avslås då det generellt inte kan anses ingå i skälig levnadsnivå att inneha ett pass eller annan resehandling.

Avgift för ansökan om svenskt medborgarskap

Ekonomiskt bistånd bör inte beviljas till avgiften för ansökan om svenskt medborgarskap. Svenskt medborgarskap krävs inte för att arbeta och försörja sig i Sverige.

Avgift för ansökan om uppehållstillstånd

Bistånd bör beviljas ifall ärendet på något sätt rör barn, bistånd bör inte beviljas ifall ärendet inte berör barn. Detta gäller både vid första ansökan och vid eventuell förlängning av ansökan. Om ärendet berör barn bör bistånd också beviljas till avgiften för barnets förälder/vårdnadshavare ifall ansökningarna har samband med varandra.

Försörjningsstöd - 4 kap. §1 SoL

Försörjningsstöd - riksnormen

Kommunen tillämpar riksnormen för att täcka skäliga kostnader för livsmedel, kläder och skor, lek och fritid, förbrukningsvaror, hälsa och hygien samt dagstidning, telefon och TV-avgift (4 kap. 3 § p. 1 SoL).

Specialkost

Höga merkostnader för specialkost kan i vissa fall berättiga merkostnadsersättning från Försäkringskassan. Barn och ungdomar under

16 år som lider av vissa sjukdomar kan få s.k. livsmedelsanvisning (av läkare förskrivna livsmedel) som täcker vissa kostnader.

Bistånd till specialkost

Vid behov av specialkost kan merkostnader uppstå. Bistånd kan utgå för att täcka merkostnaden när den inte täcks av andra förmåner. Dietist eller behandlande läkare kan svara för vad som gäller i det enskilda fallet och läkarintyg krävs. Kost för diabetiker medför i normalfallet inga merkostnader. Merkostnaden för komjölksproteinfri kost kan variera mycket och det krävs en individuell bedömning av hur mjölkprodukter kan ersättas och därefter får en särskild beräkning göras.

Glutenfri:	Barn 2 – 9år	100 kr
	Vuxna	160 kr

För barn fr.o.m. 10 år gäller samma kostbidrag som för vuxna. Vid längre bidragsbehov kan konsumentverkets beräkningar tjäna som vägledning och en individuell bedömning får göras i varje enskilt fall.

2022-12-22

Laktosfri kost berättigar inte till extra bistånd då det inte ger några större merkostnader. Behov av specialkost som medför **merkostnader** ska styrkas av intyg från läkare eller dietist.

Mer information om merkostnader finns på Konsumentverkets hemsida.

Delegat: max 30 % av prisbasbeloppet per år (1 313 kr/mån 2023) - socialsekreterare,

1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

därutöver - 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Försörjningsstöd - tilläggsbelopp till riksnormen

I försörjningsstödet ingår även skäliga kostnader för boende, hushållsel, arbetsresor, hemförsäkring samt medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa (4 kap. 3 § p. 2 SoL). Vad som ska anses som skäligt prövas individuellt. Vad en låginkomsttagare normalt har råd med och kostnadsläget i kommunen kan tjäna som riktmärke.

Bostadskostnad

Depositionsavgift/hyresgaranti

Depositionsavgift/hyresgaranti vid tecknade av hyreskontrakt beviljas om synnerliga skäl föreligger och det är den sökandes enda möjlighet att få/behålla ett boende och alla andra möjligheter är uttömda. Kostnaden beviljas mot återkrav mot hyresvärden.

Delegat: enhetschef, avdelningschef AMA

Kort- och långvarigt bidragsbehov

Vid ett kortvarigt bidragsbehov bör normalt den faktiska boendekostnaden betraktas som skälig. Med ett kortvarigt bidragsbehov avses en period om cirka fyra sammanhängande månader. Tidsfristen kan förlängas om det föreligger särskilda skäl. Medicinska skäl ska styrkas med läkarintyg.

Skäliga och faktiska boendekostnader

En prövning om kostnaden är skälig ska alltid göras. Vid bedömningen utgår man från vad en låginkomsttagare normalt har råd med och kostnadsläget i allmännyttans bostadsbestånd i kommunen. Det är rimligt att ställa krav på byte av bostad om kostnaden är för hög i förhållande till vad som är skäligt för det aktuella hushållet och behovet av bistånd beräknas bli långvarigt. Representerar bostaden ett ekonomiskt värde, t.ex. egen villa eller bostadsrätt, och biståndsbehovet förefaller att bli långvarigt bör detta också utgöra ett skäl för byte av bostad.

Kommunstyrelsen ska medverka till bostadsbyte om sökanden har svårigheter att få annan bostad. De krav som ställs på att den sökande ska flytta till en billigare bostad måste utgå från en individuell bedömning och ske med hänsynstagande till de sociala konsekvenser som kan uppstå för hushållet, framför allt när det gäller barnfamiljer.

Förutsättningen för krav på flyttning eller reduktion för bostadskostnaderna är att det finns faktiska möjligheter för sökanden att få en annan bostad som uppfyller skäliga krav samt att oskäliga sociala konsekvenser inte uppstår. Den enskilde måste dessutom få skälig tid för att byta eller avyttra bostaden. Om det är svårt att sälja bostaden på grund av bostadsmarknaden på orten eller andra omständigheter som den enskilde inte kan råda över ska detta vägas in i helhetsbedömningen av rätten till bistånd.

Om biståndstagaren anser sig behöva byta bostad under pågående bidragstid och detta medför högre

2022-12-22

kostnader för boendet eller ökade levnadsomkostnader i övrigt för hushållet ska socialnämnden informeras och lämna sitt samtycke då detta kan påverka rätten till bistånd.

Kan det anses rimligt att den bidragssökande flyttar till en billigare bostad, men inte gör det, kan biståndet för boendekostnader fastställas till ett skäligt belopp helt utan beaktande av den faktiska kostnaden.

Den biståndsberättigade har rätt till försörjningsstöd för skäliga bostadskostnader. En individuell prövning ska alltid göras. Såväl kostnaden som storleken på bostaden ska anses skälig i förhållande till hushållets storlek.

Delegat: enligt riktlinjerna samt avvikelser från riktlinjerna med högst 25 %

- handläggare, socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

avvikelse från riktlinjerna med högst 50 %, förlängning av faktisk hyreskostnad högst 3 månader - 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

därutöver – enhetschef, avdelningschef AMA

förlängning av faktisk hyreskostnad mer än 6 månader – KSO

Skäligt rådrum för bostadsbyte

I flera KR-domar anses det att fyra månader ett skäligt rådrum, vilket kan vara ett riktmärke.

Nybesök ska alltid informeras om gällande normer för bostadskostnad. Om behovet av försörjningsstöd bedöms bli långvarigt och den individuella prövningen visar att sökandens boendekostnad är oskälig är det rimligt att ställa krav på åtgärder för att minska bostadskostnaden. Sökanden måste få tid på sig att agera. Boendekostnaden kan godkännas under en övergångsperiod så att den enskilde ges skälig tid att förändra

sin boendekostnad. Förutsättningen är att den enskilde är aktiv i sitt bostadssökande på hela

bostadsmarknaden och accepterar lägre standard, byte av område eller kommun om det ej påverkar den sociala situationen. Avseende frekvens på bostadssökande, se dom från KR Göteborg målnr. 2152-19. Barnperspektivet ska alltid beaktas.

Har sökanden en exceptionellt hög boendekostnad t.ex. hotellboende kan Kommunstyrelsen föreslå en temporär lösning med godtagbar standard i avvaktan på en permanent lösning innan tiden för skäligt rådrum löpt ut.

Om sökanden fått information och överklagningsbart beslut lämnats avseende tiden för skäligt rådrum för att byta sin bostad eller på annat sätt minska sin boendekostnad till en rimlig nivå men väljer att behålla sitt dyrare boende, beviljas boendekostnad enligt gällande genomsnittshyra.

Särskilda skäl mot byte av bostad eller bostadsområde

Byte av bostad eller bostadsområde bör inte tvingas fram i bl.a. följande fall:

- Då det finns risk för att en flyttning åstadkommer negativa sociala konsekvenser. Det kan gälla barnfamiljer som genom en flyttning skulle tvingas bryta upp från barnomsorg, skolgång och ett socialt nätverk, en särskild prövning får göras i varje enskilt fall. Det kan också gälla ensamstående vuxna med ett särskilt stort behov av kontinuitet i det sociala nätverk eller i den fysiska miljö som hänger samman med det nuvarande boendet, t.ex. personer med funktionshinder eller sociala problem och äldre med sviktande hälsa.
- Då bostaden är specialanpassad efter den enskildes funktionshinder och det skulle medföra betydande kostnader att specialanpassa ny bostad.
- Då den sökande har begränsade möjligheter att bli godkänd som hyresgäst.

2022-12-22

Byte till dyrare bostad

Om någon som kontinuerligt uppbär försörjningsstöd vill byta bostad och detta medför högre kostnader för boendet och/eller ökade levnadsomkostnader i övrigt ska socialnämnden informeras och lämna sitt samtycke. En bedömning av omständigheterna i det enskilda fallet ska alltid göras. Bistånd för en högre boendekostnad bör beviljas om hushållsmedlemmarna genom att bo kvar inte är tillförsäkrade en skälig levnadsnivå. Det kan t.ex. gälla i följande situationer:

- Då det finns medicinska och/eller starka sociala skäl som styrker behovet av flyttning.
- Då bostaden inte uppfyller en skälig boendestandard med hänsyn till fysisk miljö och utrustning eller på grund av betydande trångboddhet. Med betydande trångboddhet avses i detta sammanhang att fler än två personer måste dela rum (kök och vardagsrum oräknade).
- Då en ung vuxen genom att bo kvar i föräldrahemmet förhindras att leva ett normalt vuxenliv och att bli självständig. Det kan t.ex. gälla den som av utrymmesskäl är tvungen att dela rum med syskon som är avsevärt yngre eller om den unge själv får barn.

Stamreovering

När hyresvärden genomför stamreovering genererar i regel detta en högre hyresnivå. Utifrån detta ska en bedömning göras om krav om bostadsbyte ska ställas. Detta ska göras med utgångspunkt av den nya hyreskostnaden samt biståndsbehovets varaktighet. Barnperspektiv samt sociala konsekvenser ska beaktas. Skäligt rådrum för bostadsbyte vid stamreovering är cirka fyra månader.

Lägenhetsstorlek

Vägledande norm för bostadsstorlek: Ensamstående: 1–2 rum + kök Sammanboende: 2 rum + kök
Sammanboende med barn*: 1 rum per person + kök
Ensamstående med barn*: 1 rum per person, vardagsrum oräknat + kök.

* Två barn under 10 år räknas som ett barn.

Avsteg kan dock göras om kostnaden ligger inom de ramar som gäller för respektive familjestorlek.

När Kommunstyrelsen medverkar vid bostadsanskaffning gäller utrymmesstandarderna 1 rum och kök för ensamstående. För personer som varaktigt står utanför arbetslivet dvs. förtids- och ålderspensionärer kan 2 rum och kök accepteras. För ensamstående förälder med ett barn under 6 år gäller 2 rum och kök, i övrigt enligt ovan. Det är ytterst kostnaden som avgör om bostaden kan accepteras.

Umgängesbarn

Vid bedömning av skälig boendekostnad bör hänsyn tas till ett barns behov av utrymme då den som uppbär försörjningsstöd enbart har barnet hos sig under umgängestid. Viss vägledning kan hämtas från de maxgränser som gäller för bidragsgrundande bostadsytta vid beräkningen av bostadsbidrag. Ett till två umgängesbarn påverkar inte storleken på godkänd boendekostnad. Vid fler än två umgängesbarn får en individuell bedömning göras.

Norm för bostadskostnader + vatten

Kommunen tillämpar sedan 2002-01-01 Riksförsäkringsverkets föreskrifter om förmåner till totalförsvarspliktiga (normer för bostadskostnader, genomsnittskostnad, i kommuner med färre än 75 000 inv.). Normerna anses motsvara en skälig boendekostnad. Vid nyansökan godtas den faktiska bostadskostnaden i normalfallet i cirka fyra månader.

2022-12-22

Vägledande norm för bostadskostnad:

1-2 vuxna	5 650 kr/månad
1-2 vuxna + 1 barn	7125 kr/månad
1-2 vuxna + 2 barn	8 925 kr/månad

Uppgifterna avser år 2023

För varje ytterligare barn kan högsta godtagbara kostnad ökas med 1 800 kr. Beloppen avser kostnad före avdrag för bostadsbidrag. Kostnaden för uppvärmning är inkluderad. Hushållsel och bilplats/garage ingår ej.

För unga vuxna under 25 år tillämpas lägre nivåer för bostadskostnad, upp till 4 000 kr. Ungdomar under 21 år stötts i normalfallet inte i ekonomiskt hänseende till eget boende.

Godkänd kostnad för vatten är 200 kr per person och månad, vilket gott och väl motsvarar en normal förbrukning. Kostnaden ses som en del av den totala hyreskostnaden. Se vidare sid 69!

Extra utrustning, bilplats, medlemskap i hyresgästförening

Vissa fastighetsägare erbjuder tillval till standardutrustningen som inglasad balkong, diskmaskin, tvättmaskin etc. Även om tillvalet ligger inom kostnadsramen accepteras kostnadsökningen endast om det föreligger ett behov av standardökning. Kostnaden för utrustning som installerats innan biståndsbehovet uppstått och där hyresgästen inte har möjlighet att avstå från utrustningen accepteras förutsatt att nivån ligger inom riktlinjerna.

Kostnader för bilplats beviljas endast om den är obligatorisk eller om det föreligger behov av bil. Avgift till hyresgästföreningen ska inte räknas med i hyreskostnaden.

Bostadsrätt

När den faktiska boendekostnaden för en bostadsrätt fastställs bör hänsyn tas till nettokostnaden för ränteutgifter, och månadsavgift, dock ej amorteringar på lån för bostaden. Se SOSFS 2013:1 sid. 7. Se även nästa sida.

Delegat: 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Dubbla hyror

Dubbelhyror beviljas normal sett inte.

Om byte av bostad föranleds av starka medicinska, sociala eller ekonomiska skäl kan kostnaden för dubbla hyror beaktas. Vid dubbla hyror vid flytt till särskilt boende/bostad med särskild service ska den sökande hänvisas till avdelningen vuxen och funktionshinder för jämkning.

Egen fastighet, bostadsrätt och andelslägenhet

Vad som sagts om oskäligt stora och dyra bostäder gäller även när bostaden utgörs av egen fastighet, bostadsrätt eller andelslägenhet. Rätt till försörjningsstöd innebär inte ett skydd mot ekonomisk förlust vid ev. försäljning. Vid bedömning av biståndsbehovet utgår man från att bostaden är en realiserbar tillgång som, om den säljs, kan undanröja biståndsbehovet. I varje enskilt fall får en helhetsbedömning göras där man värderar såväl ekonomiska som sociala konsekvenser av en försäljning som:

- biståndsbehovets längd
- familjestorlek
- förankring i bostadsområdet och risk för anpassningssvårigheter vid byte av bostad
- kostnad för alternativt boende i relation till bostadskostnad i den egna fastigheten

2022-12-22

- storleken på det kapital som bedöms bundet i den egna fastigheten
- underhålls- och reparationskostnader på sikt

Sökanden måste också få skälig tid på sig (riktvärde 4–6 månader) att sälja bostaden eller finna andra utvägar. Om bostaden har ett mervärde utöver lån på fastigheten ska biståndet beviljas mot återkrav.

Vid prövning av bistånd till boende i egen fastighet/bostadsrätt ska följande uppgifter redovisas:

- inköpsår och pris (om inte köpet ligger många år tillbaka)
- taxeringsvärde
- samtliga lån var för sig med uppgift om långivare, skuld, årlig ränta, årlig amortering samt tidpunkt för betalningar
- uppvärmningskostnad och övriga driftskostnader (hushållsel, vatten, renhållning, försäkring, reparationer och ev. övriga kostnader)
- tomträttsavgäld
- avgift till samfällighet, vägförening eller dylikt
- möjlighet till uppskov med amortering eller förutsättning för ytterligare lån
- skatteeffekt (Har skattejämkning sökts?)

Det är inte ovanligt att en del av boendekostnaden utgörs av amortering på olika former av lån. Försörjningsstöd är inte avsett att användas till kapitalbildning varför bistånd som regel ej ska ges till amortering.

Bostadskostnaden för eget småhus kan beräknas (kan göras i Lifecare).

Vid kortvarigt biståndsbehov ska kostnaderna för fastighetsunderhåll inte räknas med.

I kapitalkostnaden ska endast ingå kostnader för lån som tagits för att förvärva bostaden, för ombyggnad och renovering. Inteckningar för t.ex. båt- eller bilköp ska inte räknas med.

Om kostnaderna för boendet är oskäligt höga ska sökanden uppmanas att undersöka alla möjligheter att minska dem. I första hand bör sökanden kontakta långivarna för att förhandla ned räntan. Möjligheten att hyra ut bör också undersökas.

Andrahandskontrakt

Enligt 12 kap. 39 § Jordabalken ska den som hyr ut sin lägenhet i andra hand ha tillstånd av hyresvärden. (I vissa fall kan hyresnämnden sanktionera en andrahandsuthyrning). Detta tillstånd är en förutsättning för att andrahandshyresgäster ska få sin ansökan om bostadsbidrag från Försäkringskassan prövad. Även vid ansökan om bistånd ska boendet styrkas med andrahandskontrakt. Av kontrakt eller andra handlingar bör förstahandshyresgästens grundhyra framgå och att tillstånd till andrahandsuthyrning lämnats. Enligt Socialstyrelsen så ska nämnden, i de lägen det saknas godkänt kontrakt, enbart ta ställning till om hyresnivån är skälig eller inte. Viktigt att i handläggningen beakta att nämnden inte får utreda tredje person, dvs kräva in underlag från annan än den sökande.

Om den sökande kunnat få bostadsbidrag genom att ha ett godkänt andrahandskontrakt ska den sökande ges råd om på fyra månader att ordna med ett godkänt andrahandskontrakt eller hitta annan bostad där denne kan få bostadsbidrag. Därefter ska fiktivt bostadsbidrag medräknas som inkomst. Fiktivt preliminärt bostadsbidrag kan räknas ut via Försäkringskassans hemsida. Hyreskostnaden kan inte reduceras på grund av tillval (extrautrustning, kabel-TV etc.) som förstahandshyresgästen godtagit och som

2022-12-22

andrahandshyresgästen inte har någon bestämmanderätt över. Storleken på bostad och bostadskostnaden ska följa riktlinjerna i övrigt.

Inneboende (ej nära släktskap)

Kommunstyrelsen bör vid beräkningen av den faktiska boendekostnaden för en inneboende beakta vad bostadsinnehavaren och den inneboende avtalat, om kostnaden är skälig.

Inneboende (nära släktskap)

Ett hemmaboende vuxet barn eller annan nära släkting som får försörjningsstöd bör genom biståndet ges möjlighet att svara för sin del av boendekostnaden i bland annat följande fall:

- Då bostadsinnehavarna, på grund av att vuxet barn eller annan nära släkting bor kvar hemma/är inneboende, har högre boendekostnader än de annars skulle ha haft antingen genom att de tvingats behålla en större bostad eller genom att de annars skulle ha varit berättigade till bostadsbidrag.
- En dom från Högsta förvaltningsdomstolen (HFD), 2020, slår fast att ett vuxet barn som bor hemma, och när föräldrarnas underhållsskyldighet har upphört, ska stå för sin del av boendekostnaden. Detta innebär att föräldrarnas bistånd inte täcker barnets del av boendekostnaden och att det kvarboende vuxna barnet ansvarar för sin del av utgifterna. (HFD 6172–19)

Inneboende vuxnas bidrag till hyreskostnaden

Vid beräkning av bostadskostnaden för familjer med överåriga (18 år och äldre) vuxna görs avdrag för den inneboendes hyreskostnad. Avdrag ska göras för den faktiska hyresdelen som den inneboende betalar. Er lägger den inneboende ingen eller låg hyra så framräknas en hyresnivå baserat på enheter, se nedan.

Inneboendehyra - underlag saknas

Kan sökande ej presentera någon form av underlag vad gäller boendekostnad såsom till exempel faktisk hyresnivå, adress eller hur många som bor på samma adress bör endast inneboendehyra beviljas. Inneboendehyra motsvarar 25 % av basbeloppet delat med 12 (månader). Inneboendehyra beviljas per vuxen person.

Beräkning av boendekostnad

Socialnämnden bör vid beräkningen av den faktiska boendekostnaden beakta hur stor andel av bostaden den enskilde disponerar, om han eller hon, t.ex. ett kvarboende vuxet barn eller en förälder, lever i en hushållsgemenskap med bostadsinnehavaren utan att vara samboende. Nämnden bör vid beräkningen följa Riksförsäkringsverkets föreskrifter (RFFS 1998:9) om beräkning av boendekostnad i ärenden om bostadsbidrag och familjebidrag i form av bostadsbidrag, som finns i Försäkringskassans författningssamling. I dessa räknas varje rum som två enheter och köket som en enhet.

Exempel: Om den biståndssökande disponerar ett rum i sina föräldrars bostad på fyra rum och kök, innebär det att han eller hon disponerar två av totalt nio enheter (fyra rum x 2 = 8 + kök = 9 enheter). Hela boendekostnaden är 6 000 kr per månad. Den sökandes andel av boendekostnaden beräknas då genom att 6 000 divideras med 9 och därefter multipliceras med 2, det vill säga $6\,000/9 \times 2 = 1\,333$ kr per månad.

Vid beräkning av bostadskostnad ska även hänsyn tas till antalet personer boende i bostaden som bidrar till hyreskostnaden. Kostnaden som ev. beviljas ska vara skälig i förhållande till detta.

2022-12-22

Regeringsrätten har i en dom (RÅ 1994 ref. 61) uttalat att avgörande för om en arbetslös ungdom ska ha rätt till bistånd till en hyresdel är att det skett en förändring i den unges faktiska ekonomiska situation. Om den unge inte betalat hyresdel tidigare utgör inte enbart den omständigheten att gymnasiestudierna avslutats skäl till att bevilja bistånd till hyra. Har den unge däremot fortlöpande betalt hyra och sedan blir medellös bör bidrag till hans del av hyreskostnaden kunna utgå.

Med hushållsgemenskap avses även då två eller flera personer stadigvarande delar bostad på ett sådant sätt att flerpersonshushållets ekonomiska fördelar kan utnyttjas. Det behöver inte vara fråga om sådan ekonomisk hushållsgemenskap som förutsätter att parterna har någon form av ekonomiskt ansvar för varandra.

Sökande som delar boende (ej sambo)

När sökanden delar lägenhet med andra bör den faktiska boendekostnaden beräknas som nettohyran delad med antalet boende i lägenheten. Sökanden bör finnas med på kontraktet.

För personer som delar boende tillämpas normen för boendekostnad på följande sätt: 2 vuxna – normen för 1–2 vuxna, 3 vuxna – normen för 1–2 vuxna + 1 barn osv. Om någon i hushållet har barn får en skälighetsbedömning göras.

Andra boendeformer

Vid andra boendeformer som husvagn, båt, hotell och vandrarhem beräknas kostnaden med hänsyn till de faktiska omständigheterna. Det kan t.ex. vara motiverat att lägga till kostnader för faciliteter som normalt ingår i lägenhetsboende, t.ex. dusch och tvättmaskin. För personer som saknar permanent bostad bör den faktiska boendekostnaden inkludera kostnader för magasinering av egna tillhörigheter under skälig tid. Tiden som bistånd utgår för bör ställas i relation till kostnad för nyanskaffning av hemutrustning. Kostnaden måste vara rimlig i förhållande till ägodelarnas värde.

Delegat: enligt riktlinjerna samt avvikelser från riktlinjerna med högst 25 %

av godtagbar norm för boendekostnad - handläggare, socialsekreterare,

1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

därutöver, maximalt belopp 20 tkr per månad per hushåll - 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA **därutöver** – enhetschef, avdelningschef AMA

Boendekostnad under fängelsevistelse

Den som avtjänar ett fängelsestraff kan normalt sett inte anses ha rätt till försörjningsstöd till boendekostnaden. Vid **faktiska strafftider** upp till 6 månader kan bistånd utgå om sökanden annars riskerar att bli bostadslös. Med faktisk strafftid menas tiden i häkte/fängelse. Den som kan få tillstånd att hyra ut sin bostad i andra hand bör rekommenderas att göra det. Bistånd till bostadskostnaden kan utgå under den tid det tar att lösa frågan/ uppsägningstiden. Sägs hyresavtalet upp kan det även bli aktuellt med bistånd för möbelförvaring.

Det kan vara svårt att överblicka häktningstiden, skuldfrågan och ev. påföljd för häktade personer. Om den häktade riskerar att bli bostadslös och i övrigt är berättigad till bistånd kan försörjningsstöd utgå.

Delegat: bostadskostnad högst 6 månader - socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

bostadskostnad **mer än 6 månader** - 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

2022-12-22

Bistånd till ungdomar som vill flytta till eget boende

Ungdomar som vill flytta hemifrån har i den rättspraxis som utvecklats endast i undantagsfall varit biståndsberrättigade till bostadskostnad. I samtliga fall har starka sociala skäl förelegat.

Kommunen stöttar som regel inte ungdomar till eget boende innan de fyllt 21 år om inte särskilda skäl föreligger. En helhetsbedömning bör göras utifrån ungdomens möjlighet till egen försörjning inom överskådlig framtid. Ensamstående unga vuxna under 25 år ska i första hand hänvisas till små billiga lägenheter, högst 4 000 kr.

Delegat: ungdomar **över** 21 år - socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA
ungdomar **upp till** 21 år - 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Magasinerings

För personer som saknar permanent bostad kan bistånd beviljas till kostnad för magasinerings av egna tillhörigheter under skälig tid. Tiden bör ställas i relation till kostnad för nyanskaffning av hemutrustning. Kostnaden måste vara rimlig i förhållande till ägodelarnas värde.

Delegat: 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Avgift för vatten i hyreslägenhet

Det förekommer att vattenavgift får betalas separat i hyreslägenheter. Avgiften får då ses som en godtagbar kostnad och en del av hyreskostnaden. Uddevallahem har sänkt sin grundhyra och debiterar vattenavgiften separat. Godkänd kostnad är 200 kr per person och månad, vilket gott och väl motsvarar en normal vattenförbrukning.

Delegat: handläggare, socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Hushållsel

Kostnaden för hushållsel är ett tilläggsbelopp till riksnormen och ersätts med faktisk kostnad i den mån förbrukningen är rimlig i förhållande till hushållets storlek.

Medelförbrukning som riktvärden i Uddevalla:

<u>Storlek på bostad</u>	<u>Årsförbrukning</u>
1 rum och kök	2 000 kWh
2 rum och kök	3 000 kWh
3 rum och kök	4 000 kWh
4 rum och kök	5 000 kWh
5 rum och kök	6 000 kWh

Förbrukningen är beräknad efter boende i lägenhet utan uppvärmning. I villa är förbrukningen högre. Nivåerna är vägledande och en individuell bedömning ska göras. I bostäder där hyresgästen även svarar för kostnaden för uppvärmning och varmvatten, beräknas den del av elförbrukningen som överstiger ovanstående riktvärden som en del av bostadskostnaden.

Ansökan om bistånd till en räkning som förfallit till betalning inom en månad före tidsbeställningsdagen bör inte betraktas som en skuld utan prövas som försörjningsstöd. Depositionskostnad vid tecknade av elavtal kan beviljas om särskilda skäl föreligger efter samråd med enhetschef. Kostnaden beviljas mot återkrav mot elleverantören.

2022-12-22

Den kommunala energirådgivaren ska kontaktas för rådgivning om hushållets energiförbrukning överstiger beräknad medelförbrukning.

Delegat: enligt **medelförbrukning** - handläggare, socialsekreterare,

1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

över medelförbrukning - 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Arbetsresor och motsvarande resor

Ansökningar till arbetsresor/sysselsättning behandlas generöst.

Försörjningsstöd ska utgå till arbetsresor med billigast möjliga färdstätt om arbetsplatsen inte ligger på gångavstånd från bostaden (4 km enkel väg). För personer som har barn i barnomsorgen, lider av sjukdom eller har andra arbetshinder kan man göra avsteg från avståndsgränsen. I begreppet arbetsresor innefattas även resor för att delta i åtgärder t.ex. arbetsmarknadsutbildning och sysselsättningsprojekt samt aktivt kunna söka arbete.

Om kollektivtrafik kan användas lämnas bistånd enligt aktuella priser, se www.vasttrafik.se.

I undantagsfall kan bistånd utgå till driftskostnader för bil. Det kan t.ex. gälla yrkesutövare som förutsätts ha tillgång till bil eller då bilen är nödvändig för resor till och från arbete. Det kan även vara motiverat att ersätta kostnader för bilresor för personer med handikapp eller sjukdom. Se även sid 33 ang. bilinnehav.

Den som måste använda bil i arbetet eller för att ta sig till och från arbetet har i allmänhet möjlighet att få skattejämkning. Vid ansökan om bistånd ska beslutet om jämkning uppvisas. Beloppet för skattejämkning på grund av bilkostnaden räknas inte som inkomst då det är avsett att täcka faktiska driftskostnader för bilen.

Bidrag till bilresor ska behandlas restriktivt. Vid beräkning av skäliga bilkostnader ska utgångspunkten vara den faktiska bensinkostnaden på orten för tillfället. Vid långvarigt behov av bistånd bör kostnad för skatt, försäkring och besiktning godkännas. Vid beräkning av körsträcka bör eventuella resor till och från

barnomsorg inkluderas. Vid långvarigt behov av bistånd bör den sökande uppmanas att byta bostad/arbete om det skulle öka möjligheten att bli självförsörjande.

Delegat: bistånd till busskort eller drivmedelskostnad - socialsekreterare,

1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Bilkostnader - 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Hemförsäkring

Kostnaden för hemförsäkring är ett tilläggsbelopp till riksnormen. Alla hushåll förutsätts ha hemförsäkring motsvarande grundskydd. Även rättsskydd bör ingå. Premien för hemförsäkring ska i första hand betalas månadsvis, vilket de flesta försäkringsbolag erbjuder. Nedanstående belopp kan tjäna som riktmärke.

<u>Hushållsstorlek</u>	<u>Månadspremie</u>	<u>Årspremie</u>
1–3 personer	130 kr	1 560 kr
4–5 personer	140 kr	1 680 kr
6 personer och fler	150 kr	1 800 kr

Kostnaden har beräknats av Konsumentverket i samarbete med

2022-12-22

Konsumenternas försäkringsbyrå och avser hushåll i tätort med fler än 50 000 inv. Premien avser hushåll som bor i lägenhet. Kontrollera att hushållet inte är ”dubbelförsäkrat” genom facklig organisation eller hyresvärd. Om det accepteras att sökanden bor i egen fastighet tillkommer skäligt belopp för villaförsäkring.

Delegat: handläggare, socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Fackföreningsavgift och medlemskap i a-kassa/ALFA-kassa

Avgift för medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa är ett tilläggsbelopp till riksnormen. Bistånd ska utgå med det belopp som gäller för sökandens organisation. Är sökanden arbetslös eller långtidssjukskrivna ska han undersöka om det finns möjlighet att få avgiften reducerad innan bistånd beviljas.

För anställda betalas ofta avgiften genom avdrag på lönen. Kontrollera om avgiften även inkluderar olika former av försäkringar. För hemförsäkring gäller att avgiften ska rymmas inom riktlinjerna. För andra typer av försäkringar, t.ex. olycksfallsförsäkring, ska inte bistånd utgå.

ALFA-kassan är ett komplement till de organisationsanknutna a-kassorna med syfte att ge fler tillgång till inkomstrelaterad arbetslöshetsförsäkring. Ytterligare information ges på www.alfakassan.se.

Delegat: handläggare, socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Livsöring i övrigt

Med begreppet ”livsföring i övrigt” avses alla de olika behov som den enskilde kan ha för att tillförsäkras en skälig levnadsnivå och som inte omfattas av försörjningsstödet. Besvärsmått föreligger.

Läkarvård och sjukvårdande behandling

Faktiska, godtagbara kostnader för läkarvård och sjukvårdande behandling är tilläggsbelopp till riksnormen. I de fall den enskilde väljer att gå till privat vårdgivare som ej är ansluten till Försäkringskassan och merkostnader uppstår utgår ej försörjningsstöd. Högkostnadsskyddet ska utnyttjas. Vad som ska ersättas

bör avgöras med utgångspunkt i att syftet med vården ska uppnås. Försörjningsstöd till läkarvård omfattar kostnader för åtgärder som:

- omfattas av hälso- och sjukvårdslagen och avser sådan vård och behandling ett landsting är skyldigt att svara för enligt 1 och 3 §§ hälso- och sjukvårdslagen, även i de fall insatserna tillhandahålls av en privat vårdgivare
- vidtas efter bedömning av behörig hälso- och sjukvårdspersonal och
- görs i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet.

Uppgifter om aktuella patientavgifter finns på 1177.

Högekostnadsskydd för öppen hälso- och sjukvård

Läkarbesök och sjukvårdande behandling omfattas av högkostnadsskydd.

Högekostnadsskyddet omfattar patientavgifter för:

- läkarvård (offentlig vård och offentligt finansierad vård)
- sjukvårdande behandling (offentlig vård och offentligt finansierad vård)
- inkontinensartiklar för vilka landstinget har kostnadsansvar
- (personkrets: brukare med eget boende)
- hembesökstillägg

2022-12-22

- gruppbesök
- oralkirurgisk behandling.

För mer information om högkostnadsskyddet se Västra Götalandsregionens hemsida

Högkostnadsskydd

Avgifter som patienten betalar för läkarbesök och sjukvårdande behandling registreras numera i de flesta fall digitalt.

Frikort

När patienten inom en tolv månadersperiod har betalat patientavgifter upp till högkostnadsgränsen utfärdas frikort som ger rätt till fri sjukvård. Frikortet gäller tolv månader räknat från det första besöket som låg till grund för frikortet, d.v.s. den äldsta betalningen.

Bistånd till läkarvård och sjukvårdande behandling

Personer som kontinuerligt uppbär ekonomiskt bistånd ska informeras om högkostnadsskyddet. Kostnader för patientavgifter ska verifieras. Kvitton ska uppvisas när ansökan om ekonomiskt bistånd till läkarvård eller sjukvårdande behandling görs. Bistånd kan utgå innan högkostnadsskyddet inträder. I de fall den enskilde väljer att gå till privat läkare som ej är ansluten till Försäkringskassan och merkostnader uppstår utgår ej försörjningsstöd.

Kostnader som debiteras för uteblivet besök berättigar inte till ekonomiskt bistånd.

Delegat: handläggare, socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Vårdavgift slutet sjukhusvård

Avgift för barn och ungdomar t.o.m. 19 år: 0 kr
Avgift vid sjukhusvård: 60/120 kr/vård dag, se nedan

(Högsta belopp per löpande trettiodagarsperiod.) Den som har hel aktivitetsersättning eller sjukersättning, och som är yngre än 40 år, betalar halv avgift under de 30 första dagarna av ett vårdtillfälle. Efter dessa 30 dagar är kostnaden 120 kronor per dag. Vårdavgiften kan betraktas som en kostnad för mat och logi.

Avgiften är högre än posten för livsmedel som ingår i riksnormen. Vid biståndsberäkningen tas hänsyn till de merkostnader som förorsakats av vårdavgiften och ev. övriga merkostnader i samband med sjukfallet. Om vårdavgiften förfallit till betalning och sökanden inte varit berättigad till bistånd i samband med sjukhusvistelsen kan inte ekonomiskt bistånd utgå.

Delegat: handläggare, socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Inneliggande vård

Del av kostnaden för inneliggande vård avser mat. Då klienten i regel redan beviljats bistånd i form av norm för perioden, är del av behovet redan tillgodosett. Delavslag ska ges motsvarande redan beviljat bistånd för mat. Matkostnad per dag enligt riksnormen beräknas enligt följande: Livsmedelsposten i riksnormen x 12/365.

2022-12-22

Sjukresor

Västra Götalandsregionen ersätter vissa kostnader för sjukresor. Kostnad för enkelresa med bil eller sjukrese-taxi är 125 kr. Egenavgift vid resa med kollektivtrafik är 35 kr. Upplysningar lämnas av Sjukreseenheten, Regionens Hus, Vänersborg, tel. 010-47 32 100. Information om sjukresor finns på 1177

Ersättning kan utgå från regionen för resa vid:

- sjukvårdande behandling
- läkarvård
- sjukhusvård
- tandläkarbehandling
- utprovning av handikapphjälpmedel

Högekostnadsskydd inträder när kostnaden för sjukresor under en 12-månadersperiod uppgår till 2 000 kr. För barn inom samma familj gäller gemensamt högekostnadsskydd. Resor som understiger egenavgiften kan räknas till godo för högekostnadsgränsen. Egenavgiften för sjukresor upp till gällande högekostnadsskydd betraktas som ett tilläggsbelopp till riksnormen.

Delegat: handläggare, socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Kostnad för intyg

I vissa fall tar VG-regionen betalt för utfärdande av intyg. I de fall begäran om intyg initieras av handläggaren bör kostnaden för detta beviljas.

Receptförskrivna läkemedel och fysisk aktivitet på recept

Kostnaden för receptförskrivna läkemedel, läkemedel för födelsekontroll, förbrukningsartiklar för stomiopererade och förbrukningsartiklar som behövs för att tillföra kroppen läkemedel eller behövs för egenkontroll av medicinering är att betrakta som tilläggsbelopp till riksnormen. Fysisk aktivitet på recept innebär inte att sökande är berättigad till bistånd utöver riksnormen. Receptet medför att sökande får rabatter på idrottsanläggningar, gym, badhus mm. Kostnaden anses vara tillgodosedd genom posten lek och fritid. Se även information på 1177.

Högekostnadsskydd för läkemedel

Läkemedelsförmånen omfattar ovan uppräknade artiklar. Kostnadsreducering inträder när inköpen under en 12-månadersperiod överstiger 1 300 kr. Reducering sker stegvis.

När egenavgiften uppgått till 2 600 (2023) kr inträder kostnadsfrihet för återstoden av tolv månadersperioden.

Registrering av gjorda läkemedelsinköp görs av apoteket, legitimation skall uppvisas i samband med inköp.

Särskilda regler för barn

Läkemedel och varor som ingår i läkemedelsförmånerna är kostnadsfria för barn under 18 år.

Möjlighet till delbetalning

I särskilda fall då den enskildes behov av ekonomiskt bistånd bedöms vara kortvarigt och denne själv kan tillgodose sitt behov inom en rimlig tid, bör möjligheten att delbetala läkemedelskostnaden beaktas.

2022-12-22

Bidrag till receptförskrivna läkemedel

Hushåll som uppbär ekonomiskt bistånd ska informeras om högkostnadsskyddet och möjligheten till delbetalning. Överväg i första hand möjligheten till delbetalning vid kortvarigt biståndsbehov. Biståndet ska täcka den merkostnad som delbetalning medför. Delbetalning av tidigare gjorda läkemedelsinköp d.v.s. innan behovet av försörjningsstöd uppstod, ska ses som en godtagbar utgift.

Kostnaden för gjorda läkemedelsköp ska redovisas genom en s.k. receptspecifikation samt kassakvitto.

I de fall den enskilde inte kan använda det läkemedel som läkaren förskrivit, t ex pga allergi eller kraftiga biverkningar, och behov föreligger av ett ersättningsläkemedel som ej omfattas av läkemedelsförmånen är det sjukvårdens ansvar att tillse att en prövning görs om läkemedlet ska omfattas av detta. I avvaktan på denna prövning kan bistånd utgå efter särskild prövning. En förutsättning är att en läkarbedömning styrker behovet.

Vissa läkemedel täcks inte av högkostnadsskyddet, till exempel bantnings- eller potensläkemedel. Det innebär att samhället inte subventionerar kostnaderna utan den enskilde får själv stå för alla kostnader. Det är inte meningen att socialnämnden ska ta över kostnaderna för dessa läkemedel utan vara mycket restriktiv med att ge bistånd till läkemedel som inte täcks av högkostnadsskyddet. I individuella fall kan socialnämnden göra en annan bedömning, till exempel efter samråd med en läkarkonsult. Tänk på att läkare har möjlighet att ansöka om att få vissa läkemedel att omfattas av högkostnadsskyddet

Delegat: inom högkostnadsskyddet - handläggare, socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA, därutöver - 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Bidrag till ej receptförskrivna läkemedel

Ej receptbelagda läkemedel anses ingå i posten förbrukningsvaror. Vid behov av läkemedel för behandling av till exempel hårlöss eller mask kan undantag göras efter särskild prövning. Tänk på att läkare kan förskriva receptfria läkemedel vid kontinuerlig användning/långvarigt behov av läkemedlet. De omfattas då av högkostnadsskyddet.

Preventivmedel

Preventivmedel är ett receptbelagt läkemedel som omfattas av högkostnadsskyddet. Preventivmedel som ingår i läkemedelsförmånen är kostnadsfria för personer som är under 21 år.

Delegat: socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Tandvårdskostnad

Rätten till bistånd begränsas inte till tandvård av enbart akut karaktär. En skälighetsbedömning får göras av kostnaden för ingreppet. Om den enskildes behov av ekonomiskt bistånd bedöms vara av kortvarig art och denne själv kan tillgodose sitt behov inom en rimlig tid, bör detta vägas in i bedömningen av hur omfattande biståndet till tandvård ska vara.

I normalfallet utgår inte bistånd till den årliga undersökningskostnaden.

Det råder fri prissättning på tandvård. Priset på samma behandling kan således variera mellan olika kliniker. Tandvårdstaxan för Folktandvården i Västra Götaland gäller som maxtaxa.

2022-12-22

Tandvårdsförsäkringen

Barn och ungdomar i Västra Götalandsregionen har rätt till gratis tandvård t o m det år de fyller 23 år. När den unge fyllt 24 år räknade denne som vuxen och får betala ordinarie taxa.

Det statliga tandvårdsstödet

Tandvårdsstödet består av tre delar:

N-tandvård. Nödvändig tandvård och munhälsobedömning för personer med ett bestående och stort omsorgsbehov i det dagliga livet

F-tandvård. Vid vissa långvariga sjukdomar eller funktionsnedsättning

S-tandvård. Som ett led i sjukdomsbehandling under begränsad tid

Det finns regler som avgör vilken tandvård som omfattas av det statliga tandvårdsstödet. Lagningar, kronor och broar ersätts i begränsad omfattning. Ersättningen baseras på referenspriser, som anger ett slags riktpreis för olika behandlingar. Grundläggande tandvård ersätts. Patienten och tandläkaren kan välja en annan behandling än den som omfattas av tandvårdsstödet men då får patienten, om den är dyrare, betala mellanskillnaden själv. Kosmetisk tandvård omfattas inte av tandvårdsstödet.

För vissa oralkirurgiska ingrepp som måste göras på sjukhus är patientavgiften densamma som för hälso- och sjukvården. Avgiften får räknas med i högkostnadsskyddet för den öppna sjukvården.

Övrig tandvård, t ex vid sjukhusvård eller institution

Den som behöver tandvård under en begränsad tid som ett led i en sjukdomsbehandling (t.ex. patienter som behöver vara fria från infektion inför ett kirurgiskt ingrepp eller har en defekt i käke eller i ansiktet) gäller samma avgifter som för öppen hälso- och sjukvård.

Patienter som är föremål för slutna sjukhusvård kan få akut tandvård genom sjukvårdens försorg. Den klinik som patienten är inskriven vid svarar för patientdelen av kostnaden.

Tandvårdsförvaltningen vid sjukhuset kan i särskilda fall svara för patientdelen vid tandvårdsbehandling som är medicinskt motiverad. Kriminalvården svarar för akut tandvård för personer som är intagna på kriminalvårdsanstalt.

LVM-hem svarar för akut tandvård för personer som är föremål för tvångsvård. Akut tandvård ingår även i vårdavgiften på § 12-hem. I fickpenningsbeloppet som beviljas vid institutionsvård ingår i normalfallet kostnad för akut tandvård. Vid mer omfattande akut tandvård ska en individuell prövning alltid göras. Möjligheten till delbetalning hos tandläkaren ska beaktas.

Bistånd till tandvårdskostnader

Om behovet av tandvård varit akut accepteras tandläkarens åtgärd även om behandlingen genomförts före ansökan om bistånd. Kan behandlingen utan större olägenhet skjutas upp ska kostnadsförslag inhämtas.

Se rutin i Lifecare.

2022-12-22

Frisktandvård

Ekonomiskt bistånd beviljas inte till Frisktandvård då detta avser en försäkring som ej bedöms nödvändig för att uppnå en skälig levnadsnivå.

Akut tandvård: Avser behandling av smärtsamma och/eller infektiösa tillstånd, traumaskador etc.

Nödvändig tandvård

Avser nödvändig konserverande och protetisk bettrehabilitering för att uppnå ett från odontologisk synpunkt funktionellt och utseendemässigt godtagbart resultat. Komplicerade konstruktioner ingår ej. Behandlingen ska inte utesluta möjligheten för patienten att i ett senare skede få en optimal bettrehabilitering på egen bekostnad.

Bistånd till nödvändig tandvård kan utgå till personer som varit långvarigt beroende av försörjningsstöd (minst ett år) eller levt på motsvarande inkomstnivå. Hit räknas också förebyggande åtgärder mot karies och tandlossning. Det kan till exempel vara fluorbehandling, kostutredning och tandhygienistbehandling. I vissa fall kan även bettskena vara motiverad. Nämnden bör i regel grunda sin bedömning på behandlande tandläkares val av åtgärd och vad denne anser vara nödvändig tandvård. Nämnden bör också väga in om biståndsbehovet beräknas bli kort- eller långvarigt.

Rätten till bistånd prövas månadsvis och förutsätter bland annat att behovet inte kan tillgodoses av den enskilde själv eller på annat sätt. Detta gäller också ansökningar om tandvård, även om ett kostnadsförslag godkänts av förtroendetandläkaren. Klienten beviljas då kostnaden för tandvården månadsvis som en godkänd utgift och betalar i normalfallet själv till tandläkaren.

Kostnadsförslag över 4 000 kr ska skickas till kommunens förtroendetandläkare för bedömning:

Anna-Carin Stenhamre

Mossgatan 15

931 70 Skellefteå

Tel. 0705 – 204 040

annacarin.stenhamre@telia.com

Även vid lägre kostnad än 4 000 kr för tandvård kan ibland en bedömning behöva göras, t ex vid upprepat behov av tandvård.

Vid ansökningar från personer med tillfälligt behov av ekonomiskt bistånd ska hänsyn tas till hur inkomstförhållandena sett ut tidigare (ett år tillbaka) och framtida försörjningsförmåga. Sökandens möjligheter att själv genom delbetalning helt eller delvis stå för kostnaden måste beaktas.

Nivåerna nedan gäller per tolv månadersperiod och per person i hushållet.

Delegat: max **25 %** av prisbasbeloppet (13 125 kr 2023) per 12-månadersperiod –
socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

max. **50 %** av prisbasbeloppet (26 250 kr 2023) per 12-månadersperiod

- 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA, **optimal** tandvård – KSO

2022-12-22

Glasögon/linser

Glasögon och kontaktlinser kan ordinerar som synhjälpmedel. Ersättning lämnas enligt särskilda regler för olika grupper. Ytterligare information ges på 1177.

Klienten beviljas kostnaden för glasögon som en godkänd utgift och betalar i normalfallet själv till optikern.

Glasögon till vuxna

Bistånd till glasögon/linser ingår i skälig levnadsnivå och prövas särskilt. För glasögon krävs recept från ögonläkare eller rekommendation av legitimerad optiker. Behov av progressiva glas ska styrkas av läkare eller legitimerad optiker. Bistånd till kontaktlinser beviljas endast om behovet är medicinskt motiverat och kan styrkas med läkarintyg.

Sökanden ska inkomma med kostnadsförslag. Använd socialnämndens egen blankett (samtycke krävs). Bistånd beviljas till den faktiska kostnaden för synundersökning, standardglas och arbetskostnad. Kostnaden för färgade glas, AR/hård-behandling och fotokromatiska glas beviljas under förutsättning att behovet är styrkt.

Om inte särskilda skäl föreligger ska paketpris tillämpas. Bidrag till bågar utgår med max. 2 % av prisbasbeloppet (1 050 kr år 2023) om paketpris inte kan tillämpas. Hos vissa optiker lagas/ersätts skador på glas och båge som inträffar inom ett år från köptillfället av optikerns garanti. Tänk på att glasögon kan beställas till en lägre kostnad på internet om recept finns.

Glasögon till barn

Västra Götalandsregionen ger bidrag för glasögon till barn och ungdomar i åldrarna 8 t o m 19 år. Bidraget ges för den faktiska glasögon- och linskostnaden. Bidragsbeloppet reduceras om glasögonens och linsernas kostnad är lägre än bidraget. Den enskilde betalar kostnaden som överstiger bidragsbeloppet samt synundersökning och tillbehör som till exempel glasögonbågar. Vissa optiker har förmånliga erbjudande såsom t ex gratis glasögon om recept från ögonläkare kan uppvisas eller om synundersökning betalas. Information om detta kan få från respektive optiker.

Delegat: max 10 % av prisbasbeloppet (5 250 kr 2023) - socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA, **därutöver** - 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Hemutrustning

Vad som ingår i en nödvändig/skälig hemutrustning måste bedömas från fall till fall och ska utgå från vad låginkomsttagare i allmänhet har råd att kosta på sig. Andra faktorer som har betydelse vid bedömningen är sökandens ålder och framtida försörjningsmöjligheter, samt om biståndsbehovet är kortvarigt eller långvarigt. Det finns ingen generell rätt för den som har en begränsad ekonomi att få ekonomiskt bistånd till utrustning av bostaden.

Den enskildes behov av hemutrustning kan i vissa fall tillgodoses på annat sätt än genom ekonomiskt bistånd. Finns sådana möjligheter ska dessa i första hand användas, t.ex. via det sociala nätverket. Finns inte dessa möjligheter ska möjligheten att införskaffa begagnad hemutrustning alltid beaktas. Madrasser, soffor och liknande möbler som kan innehålla skadedjur eller på annat sätt vara osanitära är skäligt att införskaffa i nyskick. *För mer information om hemutrustning, läs "Ekonomiskt bistånd – handbok för socialtjänsten" (Socialstyrelsen 2021).*

2022-12-22

Särskilda grupper

För unga vuxna som flyttar hemifrån till sitt första egna boende så är det rimligt att godta en betydligt enklare standard beträffande hemutrustning än vad som annars är fallet (Socialstyrelsen, 2021, s.128 & RÅ 1995 ref. 180). Bistånd till unga vuxna under 25 år prövas individuellt och 10 % av prisbasbeloppet (5 250 kan tjäna som riktlinje. Belopp överstigande detta bör samrådas med 1:e.

Vid akuta situationer, t.ex. vid våldsutsatthet ska en mer generös bedömning göras, men med fokus på att lösa det akuta behovet. Se våra riktlinjer för vidare information, samt socialstyrelsens handbok om ekonomiskt bistånd avsnitt 6.4.3 "Behov av ekonomiskt bistånd vid utsatthet för våld".

Har behovet av hemutrustning uppstått i samband med flytt från annan kommun där hushållet uppburit ekonomiskt bistånd, så ska behovet av hemutrustning tillgodoses av den tidigare kommunen. Klienten ska hänvisas att kontakta sin tidigare kommun och ansöka om hemutrustning där. Vi kan vid behov vara behjälpliga med hembesök om detta behövs för den andra kommunens utredning.

Handläggning av ansökan om hemutrustning

Vid ansökan om hemutrustning ska en individuell bedömning göras. Ansökan ska journalföras i separat journalanteckning. Tänk på att det i journalanteckning och beslut ska framgå vad för hemutrustning som klienten beviljats bistånd till.

Klienten får själv inkomma med lista på hemutrustning som den har behov av, samt det pris som den har hittat varan för. I Lifecare finns ett arbetsdokument över priser för hemutrustning som kan ge vägledning i bedömningen.

Hembesök ska i regel alltid göras för att utreda behovet, om det inte bedöms obehövligt utifrån den aktuella situationen. Söker klienten bistånd till trasiga eller utslitna möbler bör detta kunna påvisas vid hembesöket. Stäm annars av med 1:e.

Delegat: max 20 % av prisbasbeloppet (10 500 kr 2023) per 12-månadersperiod - socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA fullständig hemutrustning max. 75 % av prisbasbeloppet (39 375kr 2023) per 12-månadersperiod - 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA.

TV

Om behov föreligger kan bistånd beviljas för inköp av TV. Det kan t.ex. gälla barnfamiljer, personer med litet nätverk och personer som av hälsoskäl är hänvisade till sin egen bostad. En individuell bedömning skall alltid göras. Vid kortvarigt behov av bistånd ska möjligheten till att själv tillgodose behovet inom kort genom egna inkomster beaktas.

Skälig kostnad för införskaffande av TV utgår från marknadspris, för närvarande ca 2 500 kronor.

Om den enskildes TV går sönder kan inköp av ny TV vara ett billigare alternativ än reparation.

Delegat: max 10 % av prisbasbeloppet (5 250 kr 2023) - 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

2022-12-22

Dator - smartphone

Socialnämnden bör ge ekonomiskt bistånd till den hemutrustning som behövs för att ett hem ska kunna fungera. Även TV och dator med internetuppkoppling bör ingå i en hemutrustning. Vid bedömning av behovet av dator med internetuppkoppling bör nämnden särskilt ta hänsyn till behoven hos barn och ungdomar som går i skolan. Dator med internetuppkoppling kan vara viktig för det skolarbete som görs hemma men också i sociala sammanhang barn och ungdomar emellan. Men hänsyn tagen till detta kan nämnden pröva behovet på samma sätt som för övrig utrustning till hemmet, dvs. i förhållande till om behovet kan tillgodoses på annat sätt och inom rimlig tid.

Tänk på möjligheten att använda elevdator.

Flera KR-domar anser att en **smartphone** med internetuppkoppling kan tillgodose samma behov som en dator, (till exempel 3255–18 och 354–20), och att en ansökan bör prövas inom ramen för hemutrustning.

Skälig kostnad för en smartphone varierar, men ett riktvärde kan vara 1 000 kr. Enbart router 300 kr.

Skälig kostnad för införskaffande av dator utgår från marknadspris för en ”basdator”, för närvarande ca. 2 500 kronor. Enligt dom i Kammarrätten 2017 bedöms barns lånedator kunna tillgodose även föräldrars behov, till exempel för att betala räkningar mm.

Delegat: max 15 % av prisbasbeloppet (7 875 kr 2023) - 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Internet i hemmet

Löpande kostnad för internetuppkoppling är, enligt dom i Högsta förvaltningsdomstolen 2017, nödvändig för att en skälig levnadsnivå ska uppnås och bistånd utgår därför till detta. Skälig kostnad för internetuppkoppling bedöms motsvara cirka 130 kronor per månad. Se även sid 18-19 angående internetbank.

Delegat: Handläggare, socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Inköp av vitvaror

Bistånd till inköp av t ex. spis, tvättmaskin och frys beviljas endast om särskilda skäl föreligger.

Delegat: 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Spädbarnsutrustning

Bidrag till spädbarnsutrustning kan utgå vid första barnets födelse om familjen lever på en nivå som motsvarar försörjningsstödsnormen och inte på annat sätt kan få tillgång till behövlig utrustning. För ensamstående ska i möjligaste mån den andra förälderns betalningsutrymme att bidra till spädbarnsutrustningen utredas. Posten för personliga kostnader inom riksnormen för barnet bör ge utrymme för successiv komplettering. I grundutrustning ingår bland annat:

- begagnad vagn med tillbehör
- säng och sängutrustning
- skötbädd med tillbehör
- bärsele
- bilbarnstol

2022-12-22

- tillbehör för matning inkl. stol
- utrustning för bad
- de första kläderna

Bidrag till grundutrustning betalas inte ut schablonmässigt utan prövas i varje enskilt fall. Vid syskons födelse behöver oftast endast mindre kompletteringar göras.

Delegat: max 10 % av prisbasbeloppet (5 250 kr 2023) - socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

max. 20 % av prisbasbeloppet (10 500 kr 2023) - 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Cykel

Cykel ingår i normen, men för barn i skolåldern som saknar cykel, tillämpas ett generöst förhållningssätt vid ansökan. För yngre barn räknar man med att cykel köps begagnad.

men ett riktpolis kan vara cirka 700 kronor. Beviljas bistånd till cykel ska även bistånd till cykelhjälm beviljas om detta saknas, rimlig kostnad är ca. 300 kronor. Bistånd till cykel till vuxna kan beviljas när den enskilde t ex har

långt till allmänna kommunikationer, maxbelopp 1 000 kronor. I första hand ska möjligheten att köpa begagnad cykel nyttjas.

Delegat: socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef
AMA

Körkort

Innehav av körkort ingår ej i skälig levnadsnivå och bistånd kan ej utgå. I vissa fall kan körkortslån beviljas av CSN, se <https://www.csn.se/bidrag-och-lan/korkortslan.html>

Kläder

I riksnormen ingår ett belopp som avser att täcka det vardagliga klädbehovet för hela året och även tillbehör som väska och paraply. Det är endast om särskilda skäl föreligger som bidrag utöver norm kan utgå t.ex. vid stora viktförändringar eller anknytningar till nyanlända flyktingar som anländer till Sverige vintertid och saknar kläder för årstiden. En individuell prövning ska alltid göras, men riktlinje är en extra månadsklädnorm.

Delegat: max 5 % av prisbasbeloppet (2 625 kr 2023) - socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Arbetskläder

Bistånd till arbetskläder kan utgå då särskilda kläder/skor krävs av arbetsgivaren och då arbetsgivaren inte tillhandahåller detta. Undvik inköp i yrkesbutiker som i regel är ett dyrare alternativ och billigare inköpsställen finns för godkända kläder/skor.

Delegat: max 5 % av prisbasbeloppet (2 625 kr 2023) - socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

2022-12-22

Studentmössa

Kostnad för studentmössa räknas som godtagbar utgift vid normberäkning och bistånd kan utgå till rimlig kostnad, maximalt 700 kronor. Det är vanligt att leverantörer tar kontakt med elever via skolan. I regel är dessa studentmössor ett betydligt dyrare alternativ än om den enskilde själv köper via internet.

Legitimation

Polismyndigheten utfärdar nationellt id-kort som gäller inom EU- och alla Schengen-länder. (f n 100 kr). Skatteverket utfärdar också id-kort som bara gäller inom Sverige. (f n 400 kr). Giltigt id-kort anses ingå i skälig levnadsnivå för vuxna personer. I enstaka fall har Migrationsverket ej hunnit leverera uppehållskort till sökande vid ankomst till Sverige. Då kan bistånd utgå till resa med kollektivtrafik till Migrationsverket för att få detta utfärdat. Upphållskortet är gratis.

Delegat: socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Resor

Lokala resor

Ansökningar till arbetsresor och till regelbunden sysselsättning behandlas generöst.

Försörjningsstöd till arbetsresor godkänns med billigaste färdstätt (vanligtvis kollektivtrafik) om gångavståndet mellan bostad och en sysselsättning är 4 km eller mer. För personer som har barn i barnomsorgen, lider av sjukdom eller har andra fysiska/psykiska nedsättningar kan avsteg göras från avståndsgränsen. Samråd i dessa fall med grupp eller 1:e.

För personer som uppfyller ovanstående kriterier men enbart har behov av enstaka resor per månad, så godkänns en schablon motsvarande 5 enkelbiljetter via kollektivtrafiken per månad. Enkelbiljett gäller 90 minuter från det den köps eller aktiveras. Vid resa över flera zoner räcker den 180 minuter. Behovet ska därför täcka resa både tur och retur. Det är upp till den sökande att planera sina resor och disponera det beviljade biståndet. Sjukresor mm hanteras separat.

För aktuell prisuppgift se www.vasttrafik.se.

Försörjningsstöd till busskort för skolbarn/skolungdomar för resor till och från skolan beviljas normalt sett inte, hänvisning ska göras till Barn- och utbildningsförvaltningen.

Resor till Frivården

Godtagbar kostnad.

Delegat: socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef
AMA

Genomresa, hemresa

Vistelsekommunens ansvar begränsas till att avse sådant som den enskilde behöver under sin vistelse i kommunen eller under hemresan. Detta gäller även nordiska medborgare. Om behoven kan tillgodoses genom att sökanden reser hem lämnas bidrag till reskostnaden med billigaste/lämpligaste färdstätt.

Övriga utländska medborgare som befinner sig tillfälligt i Sverige, t.ex. turister eller affärsresande, har endast rätt till bistånd i en nödsituation. I första hand ska sökanden hänvisas till egen ambassad eller konsulat.

2022-12-22

Delegat: resa inom landet – socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA
resa **utanför** landet - 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Umgängesresor

Barn har rätt till umgänge med den förälder som det inte bor tillsammans med. Föräldrarna har ett gemensamt ansvar för att behovet tillgodoses. Umgängesföräldern har det primära ansvaret för reskostnaderna. Den andre föräldern ska delta i kostnaderna efter vad som är skäligt med hänsyn till båda föräldrarnas förmåga och övriga omständigheter (FB 6 kap. 15 b §). Bestämmelsen gäller inte vid växelvis boende.

Umgängesföräldern kan få bistånd till högst två enkelresor per månad till annan ort med billigaste färdstätt. Vid tveksamhet ska umgänget styrkas/kontrolleras. Barnperspektivet ska alltid beaktas vid bedömning och barnets behov av umgänge med föräldern ska vara avgörande.

Delegat: resa **inom** landet – socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA
resa **utanför** landet - 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Koloni- och feriehemsvistelse

I den mån barn behöver koloni- eller feriehemsvistelse görs en individuell prövning av föräldrarnas ekonomiska vilja/förmåga att själva svara för insatsen. Barn som är utsatta för "sociala" risker ska vara den egentliga målgruppen.

Delegat: 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Städkostnader

Städ – eller saneringskostnad

Förlust av bostad och byte av boendemiljö kan för den enskilde innebära betydande ingrepp i livsföringen. Ansökningar om bistånd till städ- eller saneringskostnad ska därför behandlas skyndsamt och med ett generöst förhållningssätt. Beakta möjligheten till återkrav. Tänk på att den enskilde kan ha rätt till RUT-avdrag. Städningen ska då beställas av den enskilde.

I normalfallet ska kostnadsförslag inhämtas från minst två företag, varav det ena bör vara Samhällsbyggnadsförvaltningen, lokalvårdsservice.

Delegat: max 50 % av prisbasbeloppet (26 250 kr 2023) – 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA, **därutöver** - enhetschef, avdelningschef AMA

Flyttstädning

Flyttstädning ska normalt ombesörjas av den enskilde med hjälp av släkt och vänner. Om den enskilde på grund av ålder, sjukdom eller andra skäl såsom t ex. avsaknad av nätverk bör bistånd utgå till skälig kostnad. Tänk på att den enskilde kan ha rätt till RUT-avdrag. Städningen ska då beställas av den enskilde.

I normalfallet ska kostnadsförslag inhämtas från minst två företag, varav det ena bör vara Samhällsbyggnadsförvaltningens lokalservice.

Delegat: max 25 % av prisbasbeloppet (13 125 kr 2023) - 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA, **därutöver** - enhetschef, avdelningschef AMA

2022-12-22

Har sökanden godtagbara sociala eller medicinska skäl, för att uppnå skälig levnadsnivå, att flytta kan bidrag till flyttkostnaden beviljas efter sedvanlig prövning. Ersättning för milkostnad i egen eller lånad bil beviljas enligt gällande bränslepris. Avgift för hyrbil kan också utgå. Den sökande ska alltid själv stå för hyresavtalet. Om sökande inte har något kvitto pga. en bekant el. annan har hjälpt till är en rimlig kostnad maximalt 1 500 kronor, detta motsvarar den minsta kostnaden för att hyra en flyttbil. Behöver flyttfirma anlitas ska sökanden själv ombesörja att kostnadsförslag inhämtas från minst två firmor. Var observant på att anlita flyttfirma har gällande försäkring.

Utflyttningskommunen svarar för flyttkostnaden, ev. uppehälle och hyra under första månaden.

Sker ansökan efter inflyttningen ska inflyttningskommunen pröva ansökan. Har sökanden skuldsatt sig för flyttningen gäller samma överväganden som vid övriga skulder. Bedömer man att sökanden även efter flyttningen kommer att vara i behov av bistånd bör inflyttningskommunen kontaktas före flyttningen. En sådan kontakt förutsätter den enskildes samtycke.

Flyttning

Flyttning på grund av genomgripande renovering

Orsakas flyttningen av att fastigheten ska genomgå en genomgripande renovering svarar hyresvärden som regel för såväl flyttkostnaden som vissa andra merkostnader. Utbetalade ekonomiska kompensationer skall ej medräknas som inkomst vid normberäkning.

Flyttning av arbetsmarknadsskäl

Arbetsförmedlingen kan ej längre ge ekonomiskt stöd/flyttningsbidrag till en person som är eller riskerar att bli arbetslös och som flyttar av arbetsmarknadspolitiska skäl.

Information finns på www.arbetsformedlingen.se.

Flyttning till annat land - asylsökande

En asylsökande som inte får asyl kan få resan tillbaka betald av Migrationsverket. Bidraget söks på särskild blankett som tillhandahålls av Migrationsverket. Den asylsökande bör ha giltiga passhandlingar för inresa i hemlandet.

Flyttning till annat land - flyktingar

Flyktingar som önskar återvända till hemlandet eller bosätta sig i annat land kan få bidrag från Migrationsverket till skäliga resekostnader. För dem som ämnar återvända hem gäller att hemlandet utfärdat giltigt hemlandspass. För dem som önskar bosätta sig i annat land måste mottagarlandet ha utfärdat bosättnings-tillstånd. Flyktingar som blivit svenska medborgare kan inte söka detta bidrag.

Ansökningsblanketter och ytterligare information finns på:
www.migrationsverket.se.

Flyttning till annat land - övriga

Ansökning om bistånd för flyttning till annat land kan beviljas om synnerligen starka skäl föreligger.

Delegat flyttkostnader: max. 25 % av prisbasbeloppet (13 125 kr 2023) – socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

därutöver samt flyttning till annat land - 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

2022-12-22

Telefon – dator - router

Kostnader för abonnemangs- och samtalsavgifter för mobiltelefon och telefon ingår i riksnormen. Bistånd till inköp, installation och flyttning av fast telefon ska prövas individuellt och särskilda skäl ska föreligga. Av betydelse är sökandens framtida försörjningsmöjligheter och den sociala och medicinska situationen. Vid behov av trygghetslarm krävs ej fast telefon, men den enskilde behöver ha en mobiltelefon för att vara nåbar av Trygghetslarmet.

Flera KR-domar anser att en **smartphone** med internetuppkoppling kan tillgodose samma behov som en dator, (t ex 3255-18 och 354-20), och att ansökan bör prövas inom ramen för hemutrustning.

Skälig kostnad för en smartphone varierar, men ett riktmärke är 1 000 kr. Enbart router ca 300 kr.

Billigt bredband - Jämför Sveriges Billigaste Bredband (bredbandbilligt.se)

Delegat: telefonabonnemang - socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Barnomsorgsavgift

Barnomsorgsavgiften är ett tillägsbelopp till normen. Kommunen tillämpar maxtaxa. Skattepliktiga inkomster/ersättningar är avgiftsgrundande. De olika avgifterna finns på Barn och utbildnings hemsida. Avgiften debiteras 12 månader per år och betalas månadsvis i förskott. Var uppmärksam på att den enskilde lämnat korrekta inkomststoppgifter.

I tveksamma fall kontrollera med Barn och utbildning att avgiften baserats på korrekt underlag (obs. medgivande krävs).

Fr.o.m. höstterminen det år ett barn fyller tre år erbjuds barnet avgiftsfritt en plats i förskolan under 525 timmar per år (15 timmar per vecka).

Barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd för sin utveckling ska anvisas plats i förskola eller fritidshem om inte barnets behov av sådant stöd kan tillgodoses på annat sätt. När bistånd till skulder prövas ska barnets bästa särskilt beaktas.

Delegat: löpande avgift - socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA
skuld - 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Avgifter inom äldre- och handikappomsorgen

Vid avgiftsberäkning inom äldreomsorgen förbehålls pensionären en grundgaranti. Grundgarantin ska täcka utgifter för mat, hushållskostnader och personliga behov inkl. läkarvård och medicin.

De avgifter som kan komma i fråga är:

- vårdavgift
- avgift för trygghetslarm
- avgift för kost/matdistribution
- hyra – boendeavgift

2022-12-22

I vissa fall kan den enskilde på grund av särskilda omständigheter få ett högre förbehållsbelopp. Kontakta avgiftshandläggare på avdelning vuxen och funktionshinder för en bedömning av förhållandena. Är behovet av bistånd mer än tillfälligt dvs. att den enskilde inte klarar sin försörjning på grund av avgiften, ska kontakt tas med avgiftshandläggare för utredning av möjligheten att få avgiften jämkad.

Delegat: socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Dubbelhyra vid flyttning till särskilt boende/bostad med särskild service

Chef vid socialtjänstens individ- och familjeomsorg, avdelning vuxen och funktionshinder, kan bevilja ekonomiskt bistånd under max. tre månader om den enskilde vid flyttning till särskilt boende debiteras dubbelhyra och därför inte förbehålls det i lagen angivna beloppet (stäm av med avgiftshandläggaren).

Avgifter inom LSS- och rehabverksamheten

Avgifter inom socialtjänstens LSS- och rehabiliteringsverksamheter anses som godtagbara utgifter för att uppnå en skälig levnadsnivå.

Delegat: socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Reparation av hyreslägenhet

Kostnad för reparation/onormalt slitage beviljas som regel inte. Onormalt slitage eller skadegörelse från hyresgästens sida kan ge värden rätt att begära att reparationskostnaden helt eller delvis betalas av hyresgästen.

Frågan kan t.ex. aktualiseras när en hyresgäst önskar byta bostad för att sänka sin hyra eller när hyresvärden ställer betalning för reparation som villkor för att hyresgästen ska få behålla sin hyresrätt.

Förefaller värdens anspråk oskäliga kan man vända sig till hyresgästföreningen och begära en motbesiktning. Hyresgästföreningen agerar endast om hyresgästen är medlem. Blir frågan aktuell kan bidrag till medlemsavgift utgå.

För BOG och RKL-lägenheter gäller särskilda regler.

Delegat: max. 35 % av prisbasbeloppet (18 375 kr 2023) - 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Studielitteratur

Bistånd kan utgå till studielitteratur för studier som bedrivs av arbetsmarknadsskäl. På många utbildningar finns möjlighet att köpa begagnad litteratur. Inköp av kurslitteratur ska alltid styrkas med kvitto.

Delegat: socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Advokatkostnader

Rättsskydd

Rättsskydd ingår i alla svenska hem-, villa- och bilförsäkringar och är avsett för kostnader vid privaträttsliga tvister. Vad rättsskyddet omfattar framgår av försäkringsvillkoren.

2022-12-22

Rättshjälp

Rättshjälpslagen är en social skyddslagstiftning som syftar till att hjälpa den som inte kan få rättsligt bistånd på annat sätt. Lagen innehåller bestämmelser om rättshjälp och rådgivning. För ytterligare information se www.dom.se (Domstolsverkets hemsida).

Rådgivning

Rådgivning är en inledning till rättshjälp och en förutsättning för att rättshjälp ska kunna beviljas.

Allmän rättshjälp

Omfattas tvisten av rättskyddet utgår inte rättshjälp. Ansökan om rättshjälp sker hos advokat eller annan jurist som meddelar rättshjälp t.ex. i samband med rådgivning. Rättshjälp beviljas av Rättshjälpsmyndigheten i Sundsvall eller den domstol där processen förs. Kostnaden för rådgivning får som regel den enskilde själv betala. För rättshjälpen utgår en egenavgift baserad på sökandens inkomst och förmögenhet. Bistånd kan endast i undantagsfall utgå till kostnader för juridisk konsultation.

Delegat: 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Begravningskostnader

Bistånd till begravningskostnader kan utgå då dödsboet helt eller delvis saknar tillgångar som täcker kostnaderna för en skälig begravning. Kostnaden för städning och utflyttning av den avlidnes bohag ingår inte i vad som kan räknas som skälig levnadsnivå. Transportkostnad vid hämtning av bår i hemmet till bårhuset är en godtagbar kostnad utöver beloppet som kan beviljas som begravningskostnad. Kostnader för transport därefter ingår i begravningskostnaden. Begravningskostnader är en prioriterad skuld och går före alla andra kostnader som dödsboet har att betala t.ex. hyra, privata skulder och avbetalningsskulder.

Ansökan sker i den avlidnes namn och i den kommun där den avlidne hade sin hemvist vid dödsfallet. Det är oftast en nära anhörig som gör framställan men ansökan kan också göras av annan person eller myndighet som har befattning med dödsboet eller begravningen.

Om den avlidne inte efterlämnar någon som ordnar med gravsättningen, ska den ordnas av den kommun där den avlidne senast var folkbokförd eller, om den avlidne inte har varit folkbokförd i Sverige, av den kommun där dödsfallet inträffade. Kommunen har rätt till ersättning av dödsboet för kostnaderna.

Kyrkoavgift

Alla som är folkbokförda i Sverige betalar via skatten en begravningsavgift, detta oavsett medlemskap i Svenska kyrkan eller ej. Kyrkoavgift betalar den som är medlem i svenska kyrkan. Om den avlidne inte är medlem i svenska kyrkan och anhöriga väljer en traditionell begravning i kyrkan tillkommer i regel merkostnader (t ex hyra av kyrka, organist, vaktmästare). Bistånd ska ej utgå till dessa merkostnader.

Dödsfall på grund av arbetsskada, olycksfall etc.

Vid dödsfall på grund av arbetsskada eller olycksfall på väg till eller från arbetet har de efterlevande rätt till begravningshjälp från arbetsskadeförsäkringen. Motsvarande gäller bl.a. den som deltar i arbetsmarknadsutbildning, arbetsprövning eller annan arbetsmarknadspolitisk åtgärd. Begravningshjälp utgår från det statliga personskadeskyddet om dödsfallet beror på en skada under militärtjänst, under vistelse på kriminalvårdsanstalt,

§ 12-hem eller LVM-hem. Begravningshjälp administreras av Försäkringskassan.

2022-12-22

Begravningskostnad för barn

Föräldrar har försörjningsskyldighet för sina underåriga barn. Det innebär att de även ska svara för kostnaderna för ett avlidet barns begravning. Vid biståndsbedömningen beaktas således även föräldrarnas inkomst- och förmögenhetsförhållanden.

Kostnader som täcks av begravningsavgiften

För den som vid sin död var folkbokförd inom en huvudmans (Uddevalla kyrkliga samfällighet) förvaltningsområde ska huvudmannen utan kostnad för dödsboet tillhandahålla:

- gravplats eller motsvarande på allmän begravningsplats under en tid av 25 år
- gravsättning inklusive gravöppning, återfyllning och iordningsställande av öppnad grav
- transporter från det att huvudmannen övertagit ansvaret för stoftet till dess att gravsättning har skett, med undantag av transport för gravsättning utanför huvudmannens område, om inte transporten beror på ett avtal om tillhandahållande av särskilda gravplatser
- kremering
- lokal för förvaring och visning av stoftet, samt
- lokal för begravningsceremoni utan religiösa symboler.

Om någon begravs i annan församling än där han eller hon varit folkbokförd regleras kostnaderna genom obligatorisk begravningsclearing.

Bidrag till begravningskostnad

Vad som menas med rimliga begravningskostnader får avgöras från fall till fall, kostnaden ska i regel dock ej överstiga ett halvt basbelopp. Hänsyn bör tas till familjetradition, olika religiösa och etniska gruppers speciella önskemål etc. Det finns idag möjlighet att tillgodose flertalet religiösa samfundets begravningsceremonier inom landet. Svenska kyrkan ansvarar för att det finns kyrkogårdar och gravplatser för alla oavsett samfundstillhörighet. Bidrag utgår inte för transport till och begravning i annat land.

Biståndsprövning

Betalning av begravningskostnaden får som regel anstå tills boutredningen är klar (3 mån. efter dödsfallet). Tillgångarna i boet ska i första hand täcka begravningskostnaderna (Förmånsrättslagen 10 §). Detta innebär att tillgångarna ska avräknas från begravningskostnaden (riktbeloppet). Innan beslut fattas ska ha konstaterats att den avlidne inte har försäkringar som täcker begravningskostnaderna. Finns det anledning anta att ersättningar kan komma dödsboet till del i efterhand t.ex. genom skatteåterbäring, ska ansökan om bistånd enligt 4 kap. 1 § avslås, besvärshänvisning lämnas och en prövning enligt 4 kap. 2 § ske. Av beslutet ska framgå om biståndet getts med återbetalningsskyldighet.

Observera att även om det finns äktenskapsförord kan makar/ sammanboende vara försörjningsskyldiga för varandra avseende begravningskostnader.

Delegat: max. 35 % av prisbasbeloppet (18 375 kr 2023) - handläggare, socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA
särskilda kostnader därutöver enligt riktlinjerna - 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

2022-12-22

Gravsten

Bidrag till inköp av gravsten kan utgå om dödsboet helt eller delvis saknar tillgångar. Utredning och prövning enligt ovan.

Delegat: max. 20 % av prisbasbeloppet (10 500 kr 2023) - handläggare, socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Dödsboanmälan

Täcker inte tillgångarna i boet kostnaderna för begravning och tillhörande utgifter, **kan** bouppteckningen ersättas av en **dödsboanmälan**. Den görs av socialnämnden. Dödsboanmälan kan **inte** ske om det råder oklarheter om boets tillgångar eller om dödsbodelägarna är oeniga. Ej heller om den avlidne efterlämnat fast egendom eller tomträtt.

Delegat: handläggare, socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Kostnader i samband med närståendes begravning

Bidrag med skäligt belopp kan utgå för resa till närståendes begravning inom Sverige och blommor i samband med begravning. Resan ska företas med billigaste färdstätt. I undantagsfall kan bistånd även beviljas till inköp av kläder.

Som vägledning för kostnad för blommor cirka 500 kronor, vid krans kan högre belopp beviljas. Som närstående betraktas förälder och personer i förälders ställe, egna eller makes barn/barnbarn, make/maka/sambo, syskon, svär-, mor- och farförälder, svåger/svägerska.

Delegat: 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Skulder

Bistånd till skulder beviljas normalt aldrig, men kan beviljas om det skulle innebära allvarliga sociala konsekvenser för den enskilde om skulden ej betalas, t ex. vid hyresskuld, elskuld, a-kassa eller barnomsorgsskuld. Den hjälpsökande måste i första hand utnyttja de möjligheter som kan finnas för att få skulden avskriven.

Skuldsanering

Skuldsaneringslagen ger möjlighet för svårt skuldsatta personer att få en uppgörelse med sina fordringsägare. Ansökan om skuldsanering görs hos Kronofogden. För mer information se www.kronofogden.se/Skuldsanering4.html. Konsumentsekreterare på Kontaktcenter ger budget- och skuldrådgivning samt upplysningar om hur man ansöker om skuldsanering.

Hyresskuld

Förlust av bostad och byte av boendemiljö kan för den enskilde innebära betydande ingrepp i livsföringen. Ansökningar om bistånd till hyresskuld ska därför behandlas skyndsamt. Särskild hänsyn bör tas till ev. minderåriga barn, familjemedlemmarnas hälsotillstånd, bostadens betydelse för försörjningen liksom tillgången på bostäder. Se sidan 12 avseende barnperspektiv.

Om sökanden varit berättigad till, men inte sökt försörjningsstöd under den tid skulden uppkommit, kan bistånd utgå till hela eller delar av skulden. Har sökanden haft inkomster motsvarande skälig levnadsnivå eller uppburit ekonomiskt bistånd men inte betalat sin hyra kan biståndet ges mot återkrav. Uppgörelse

2022-12-22

med värden om avbetalning av hyresskulden där socialnämnden medverkar genom förmedlingsmedel kan vara en möjlighet. Kontaktcenter erbjuder hushållsekonomisk rådgivning. Tänk på möjligheten att betala via autogiro.

Om stödinsatser inte har förutsättningar att lyckas eller inte ger resultat efter långvariga försök, kan frågan om god man eller förmedlingsmedel bli aktuell. God man utses av tingsrätten på begäran av den enskilde eller med dennes samtycke efter ansökan om eller anmälan om behov av god man lämnats till överförmyndaren. Har sökanden utan godtagbar anledning misskött hyresbetalningen vid upprepade tillfällen bör en restriktiv bedömning göras, även om det skulle innebära avhysning. Finns det minderåriga barn i familjen ska det framgå av utredningen hur bostadssituationen löses samt eventuella konsekvenser för dem vid en ev. avhysning. Se särskild rutin avseende hyresskuld och störningar i boendet.

I de fall 4 kap. § 1 SoL inte är tillämplig utan bistånd till hyresskuld lämnas enligt 4 kap. § 2 SoL och sökandens inkomster väsentligt överstiger normen för försörjningsstöd, ska frågan om återkrav aktualiseras. Beslut om ekonomisk hjälp som kan komma att återkrävas ska vara skriftligt. Beslutet ska innehålla uppgift om den eller de omständigheter som enligt 9 kap. § 2 SoL utgör grund för återbetalningsplikten. Beslutet ska delges den enskilde.

Delegat: max 30 % av prisbasbeloppet (15 750 kr 2023) - socialsekreterare,

1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

max 75 % av prisbasbeloppet (39 375 kr 2023) - 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA därutöver vid mycket **brådskande** situation avseende barnfamiljer – enhetschef, avdelningschef AMA, **upprepad** skuldsättning - KSO

Elskuld

Bistånd till elskuld kan beviljas om särskilda skäl föreligger. Barnperspektivet ska särskilt beaktas vid bedömningen av rätten till bistånd till elskuld.

Delegat: max 5 000 kronor - socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA därutöver - 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Barnomsorgsskuld

Bistånd till barnomsorgsskuld kan beviljas om särskilda skäl föreligger. Barnperspektivet ska särskilt beaktas vid bedömningen av rätten till bistånd till barnomsorgsskuld. En skuld kan uppstå pga. att den enskilde lämnat felaktiga inkomstuppgifter och blivit uppräknad efter kontroll av barn- och utbildningsförvaltningen. Bistånd ska ej utgå om skuld uppkommit pga. detta.

Delegat: 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Skuld på bankkonto, kontokort.

Skuld på bankkonto eller kontokort uppkommer genom att kontot överskrides. Kommunstyrelsen ska inte bevilja bidrag till denna typ av skulder.

2022-12-22

Privata skulder

Bistånd till privata skulder beviljas i regel inte. Om den sökande varit berättigad till försörjningsstöd men tvingats ta privatlån till t ex. hyresskuld eller elskuld på grund av lång väntetid för besök hos handläggare eller varit förhindrad att uppsöka Kommunstyrelsen på grund av sjukdom eller dylikt kan bidrag utgå motsvarande det försörjningsstöd som skulle utgått från den tidpunkt behovet anmäldes.

Delegat: 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Förmedlingsmedel

En enskild kan beviljas förmedlingsmedel som bistånd. När en enskild av olika anledningar inte klarar att sköta sin ekonomi på egen hand, kan han/hon hos socialnämnden ansöka om hjälp med att hantera ekonomin. Om ansökan beviljas lämnar den enskilde en fullmakt till nämnden på sin inkomst, t.ex. lön eller pension och i samråd med den enskilde gör nämnden en plan över vilka räkningar som den enskilde behöver nämndens hjälp med att betala. Resterande belopp hanteras av den enskilde själv. Fullmakten kan när som helst sägas upp av den som lämnat fullmakten. Insatsen kan även avslutas av socialnämnden.

Skulle behovet bedömas långvarigt är god man/förvaltare alternativet. Förmedlingsmedel bygger ofta på att den enskilde kan ombesörja inlämnandet av handlingar själv. De utgifter som kan förmedlas är i princip endast räkningar såsom hyra, elräkningar, A-kassa samt barnomsorg. Vid första ansökan om förmedlingsmedel beviljas insatsen maximalt under sex månader, därefter omprövning minst en gång per år.

Delegat: 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Böter

Böter är en form av straffpåföljd. Bistånd kan inte utgå för att undanröja en straffpåföljd. Om indrivning av skulden handläggs av kronofogdemyndigheten ska sökanden hänvisas dit för utredning om betalningsförmåga och begäran om anstånd/upprättande av avbetalningsplan.

Underskott på skattekontot (kvarskatt)

Underskott på skattekontot orsakas vanligen av att man inte betalat skatt på sidoinkomster eller betalat för låg preliminär skatt. Det framgår av kontobeskedet från skattekontoret när underskottet ska vara reglerat.

Den som begär omprövning eller överklagar ett beslut kan få anstånd med betalningen. Man kan också få anstånd om betalningsförmågan är nedsatt på grund av t.ex. arbetslöshet eller sjukdom. Man ansöker om anstånd hos Skattekontoret.

Regleras inte skulden i tid skickas en betalningsuppsmaning, därefter överlämnas ärendet till kronofogdemyndigheten.

Den som under längre tid uppbär dagessättning i form av skattepliktiga socialförsäkringsförmåner och arbetslöshetskassa kan få underskott på skattekontot på grund av att skatteuttaget är lägre än kommunens skattesats. För att undvika underskott bör personer som uppbär dessa förmåner mer än tillfälligt informeras om möjligheten att söka skattejämkning s.k. plusjämkning. Bistånd ska inte utgå till skatteskulda.

Obetalda underhåll

I föräldrabalken finns regler om förbehållsbelopp vid fastställande av underhållsbidrag. Förbehållsbeloppen innefattar underhåll för egen del, hemmavarande barn och i vissa fall även maka/sambo.

2022-12-22

Förbehållsbeloppen för underhållsskyldiga överstiger socialnämndens normbelopp.

Dom eller avtal om underhåll kan, om vissa villkor föreligger, jämkas av rätten. Utgår underhållsstöd från Försäkringskassan kan den bidragsskyldige vända sig till Försäkringskassan och begära anstånd med att fullgöra återbetalningsskyldigheten om han på grund av den inte kan klara sin försörjning. Anstånd kan också beviljas med hänsyn till andra personliga förhållanden. Ett beslut om anstånd gäller för högst ett år. Den bidragsskyldige kan också ansöka hos Försäkringskassan om att fordran efterges.

Bistånd ska inte utgå vare sig till betalning av löpande underhåll eller till betalning av skuld på underhåll.

Skuld till Försäkringskassan m fl.

Vid felaktiga utbetalningar från t ex. Försäkringskassan händer det ibland att en skuld uppstår och det felaktiga beloppet reglerar myndigheten etc. vid nästa utbetalning. Vid normberäkning skall ingen hänsyn tas till detta

avdrag. Exempel på förekommande situationer är bostadsbidrag där den enskilde ej meddelat korrekta inkomster till Försäkringskassan.

Skuld avseende receptförskrivna läkemedel

Bistånd kan utgå till den löpande månatliga delbetalningen av receptförskrivna läkemedel även om sökanden inte var berättigad till bistånd när läkemedlen inhandlades. Månadskostnaden inkl. faktureringsavgift är en godtagbar kostnad vid normberäkningen.

Om det uppkommit en skuld utöver den löpande månadsbetalningen kan försörjningsstöd utgå endast under förutsättning att sökanden varit berättigad till försörjningsstöd när delbetalningen skulle erlagts.

Delegat: max 3% av prisbasbeloppet (1 575 kr 2023) - socialsekreterare, 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

därutöver - 1:e socialsekreterare, enhetschef, avdelningschef AMA

Återbetalning

Principen för ekonomiskt bistånd är att den enskilde vanligtvis får bistånd utan att han eller hon är skyldig att återbetala det. De undantag som finns från denna princip regleras av bestämmelser dels i Socialtjänstlagen, dels i socialförsäkringsbalken, (SFB).

OBS! Delegationsnivå återfinns på andra ställen i detta dokument samt i delegeringsordningen.

Återkrav enligt socialtjänstlagen

Reglerna om återkrav finns i 9 kap. SoL och delas upp i

- återbetalningsskyldighet av felaktigt eller för högt ekonomiskt bistånd (1 §)
- andra fall när socialnämnden kan återkräva ekonomiskt bistånd (2 §).

I 9 kap. 1 § SoL regleras den enskildes återbetalningsskyldighet av felaktigt eller för högt utbetalt ekonomiskt bistånd. Enligt paragrafens första stycke blir den enskilde återbetalningsskyldig om han eller hon har förorsakat den felaktiga utbetalningen.

I paragrafens andra stycke framgår att om någon, i annat fall än vad som avses i första stycket, obehörigen

eller med för högt belopp beviljats ekonomiskt bistånd och skäligen borde ha insett det, får socialnämnden också återkräva vad som utbetalats för mycket.

2022-12-22

I 9 kap. 2 § SoL anges de fall som socialnämnden kan återkräva bistånd utöver vad som anges i första paragrafen. Enligt huvudregeln är bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL inte förenat med återbetalningsskyldighet. Första stycket anger när socialnämnden kan göra undantag från huvudregeln. Bestämmelsen nämner också bistånd som beviljats enligt 4 kap. 2 § SoL, som endast får återkrävas om det getts under villkor om återbetalning.

Återkrav av bistånd som betalats ut på felaktiga grunder

Socialnämnden får återkräva bistånd som den enskilde fått felaktigt eller med för högt belopp på grund av:

- oriktiga uppgifter
- underlåtenhet att lämna uppgifter
- på annat sätt förorsakat att ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. 1 § utgetts obehörigen eller med för högt belopp. Det regleras i 9 kap. 1 § första stycket SoL.

Den som har fått ekonomiskt bistånd genom att ha lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter, underlåtit att lämna uppgifter eller på något annat sätt förorsakat den felaktiga utbetalningen är skyldig att återbetala beloppet.

Återbetalning

Återbetalningsskyldigheten gäller även om den enskilde inte orsakade den felaktiga utbetalningen avsiktligt.

Om nämnden konstaterar att den enskilde förorsakat den felaktiga utbetalningen är han eller hon skyldig att betala tillbaka. Det kallas strikt ansvar. Men socialnämnden kan ta hänsyn till orsaken till underlåtenheten eller beteendet när den prövar om återbetalningsskyldigheten inte ska gälla, enligt 9 kap. 4 § SoL.

Kommunstyrelsen ska kunna återkräva bistånd som betalats ut på oriktiga grunder, även om personen inte kan få någon straffrättslig påföljd, om han eller hon avsiktligt eller vårdslöst lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter. Det framgår av förarbetena till socialtjänstlagen (prop.1996/97:124 s. 97). Enligt regeringen bör bestämmelsen om återkrav inte påverka eller ersätta nämndens beslut att göra polisanmälan, om den enskilde avsiktligt lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter.

Om någon, i annat fall än som avses i paragrafens första stycke, tagit emot ekonomiskt bistånd obehörigen eller med för högt belopp, får Kommunstyrelsen återkräva vad som betalats ut för mycket. Det framgår av 9 kap. 1 § andra stycket SoL.

Den enskilde blir bara återbetalningsskyldig om han eller hon har insett eller skäligen borde ha insett att utbetalningen var felaktig. Den enskilde kan till exempel ha fått samma belopp utbetalt två gånger för samma period trots att det endast finns beslut om en utbetalning. En utbetalning kan också ha skiljt sig från det belopp som den enskilde tidigare fått meddelande om i beslut.

Bidragsbrott

En person kan dömas för bidragsbrott, om han eller hon lämnar oriktiga uppgifter eller inte anmäler ändrade förhållanden som han eller hon är skyldig att anmäla, och på så sätt orsakar fara för att en ekonomisk förmån felaktigt betalas ut eller betalas ut med ett för högt belopp. Det framgår av bidragsbrottslagen

(2007:612). Lagen gäller sådana bidrag, ersättningar, pensioner och lån för personligt ändamål (ekonomiska förmåner) som bland annat kommunerna beslutar om enligt lag eller förordning.

2022-12-22

Myndigheter och kommuner ska anmäla till Polismyndigheten eller till Åklagarmyndigheten om det kan misstänkas att brott enligt denna lag har begåtts, enligt 6 § bidragsbrottslagen.

Återkrav av bistånd som förskott på förmån eller ersättning m.m.

Enligt 9 kap. 2 § SoL får Kommunstyrelsen kräva tillbaka bistånd som lämnats

- som förskott på en förmån eller ersättning
- till den som är indragen i en arbetskonflikt
- till den som på grund av förhållanden som han eller hon inte kunnat råda över hindrats från att förfoga över sina inkomster och tillgångar

Återbetalning

Bestämmelsen anger när Kommunstyrelsen får återkräva bistånd som den enskilde fått enligt 4 kap. 1 SoL, utöver vad som anges i 9 kap. 1 § SoL. Enligt huvudregeln är bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL inte förenat med återbetalningsskyldighet, men ovanstående exempel (1-3) anger när det går att göra undantag från huvudregeln. Den enskilde kan vara berättigad till ekonomisk hjälp medan han eller hon väntar på en förmån.

Som förmån eller ersättning räknas utbetalningar från Försäkringskassan, till exempel löpande utbetalningar av pension, sjukersättning eller aktivitetsersättning, livränta, sjukpenning, föräldrapenning, vårdbidrag/omvårdnadsbidrag, bostadsbidrag och underhållsstöd. Andra ersättningar eller förmåner kan till exempel vara lön, arbetslöshetsersättning och studiestöd (RÅ 1987 ref. 103), eller utbetalningar av förmåner som den enskilde har rätt till men där en utbetalning är fördröjd, det vill säga förskott på till exempel nästa utbetalning av aktivitetsersättning, sjukpenning, bostadsbidrag eller underhållsstöd.

Bestämmelsen i 9 kap. 2 § SoL ger Kommunstyrelsen rätt att också återkräva ekonomiskt bistånd som någon fått när han eller hon hindrats från att förfoga över sina inkomster eller tillgångar på grund av förhållanden som han eller hon inte har kunnat råda över. Det kan handla om löner som inte betalas ut på grund av tekniska felaktigheter, en pågående arbetsmarknadskonflikt, till exempel inom bankväsendet, som medför att löner och andra ersättningar inte betalas ut eller liknande.

Ett beslut om att återkräva ekonomiskt bistånd enligt denna bestämmelse ska vara skriftligt. Beslutet ska innehålla uppgifter om de omständigheter som ligger till grund för återbetalningsskyldigheten och vilken förmån eller ersättning det gäller, och den enskilde ska ha fått meddelande om beslutet. Socialnämnden behöver kunna styrka att den enskilde verkligen har delgivits beslutet, om nämnden väcker talan om återbetalning i förvaltningsrätten.

Återkrav av bistånd som getts under villkor om återbetalning

Socialnämnden får ge bistånd utöver vad som följer av 4 kap. 1 § SoL om det finns skäl för det. Det beviljas då med stöd av 4 kap. 2 § SoL. Socialnämnden får bara återkräva sådan hjälp om nämnden också gett den under förutsättning om återbetalning.

Det är viktigt att socialnämnden försäkras om att den enskilde vet om att han eller hon ska återbetala biståndet, och att det finns en tydlig överenskommelse med den enskilde om när och på vilket sätt återbetalningen ska ske.

2022-12-22

Talan hos förvaltningsrätten

Om den enskilde inte frivilligt betalar tillbaka det ekonomiska bistånd som avses i 9 kap. 1 och 2 §§ SoL, kan socialnämnden väcka talan om ersättning hos förvaltningsrätten med stöd av 9 kap. 3 § SoL. Talan måste i så fall väckas inom tre år från det att biståndet betalades ut. Men förvaltningsrätten får inte bifalla socialnämndens krav om den ersättningskyldige genom att återbetala kostnaden eller en del av den inte kommer att klara sin försörjning eller sin livsföring i övrigt, eller om annars synnerliga skäl talar emot ersättningsanspråket (9 kap. 3 § andra stycket SoL).

Innan talan väcks måste Kommunstyrelsen på nytt utreda den enskildes möjlighet att återbetala det ekonomiska biståndet. En sådan utredning gör nämnden på samma sätt som andra utredningar om ekonomiska förhållanden. Det som ska utredas är alltså om den enskilde kan klara sin försörjning och livsföring i övrigt om nämnden vidhåller sitt ersättningsanspråk.

Det är Kommunstyrelsen som ska visa att den enskilde kan återbetala det ekonomiska biståndet (jfr RÅ 1993 not 322). Om det inte går, kan nämnden överväga eftergift enligt 9 kap. 4 § SoL. Det är den enskildes situation vid tiden för återbetalning som är avgörande i dessa fall.

Nämnden ska även ta hänsyn till om den enskilde har fått ett skriftligt beslut om återbetalningsskyldighet och om han eller hon har delgivits beslutet. Ett beslut om eftergift går inte att överklaga (*prop. 1996/97:124 s. 192*).

Om den enskilde inte lämnar uppgifter om sin ekonomiska situation och Kommunstyrelsen inte kan få uppgifter på annat sätt, kan Kommunstyrelsen ändå väcka talan hos förvaltningsrätten. Då avgör domstolen om den enskilde ska återbetala biståndet eller inte.

2023

Bilaga till Vägledande bestämmelser

Ändringar i Vägledande bestämmelser 2023

Linus Lindblad
Utredare
Kommunledningskontoret
Arbetsmarknadsavdelningen

Ändringar i vägledande bestämmelser till 2023 års version

Utöver nedan redovisade förändringar har belopp kopplade till prisbasbelopp samt egenavgifter för läkemedel etc. uppdaterats till 2023 års belopp.

Riksnorm för 2023 redovisas separat.

Ändringar:

Normer: (sid. 20-23. Vägledande bestämmelser 2023)

2022 års riksnorm

Personliga kostnader per hemmavarande barn och skolungdom, kronor per månad								
Ålder	0 år	1-2 år	3 år	4-6 år	7-10 år	11-14 år	15-18 år	19-20 år
Summa personliga kostnader	2 220	2 480	2 210	2 480	3 110	3 580	4 040	4 070
Utan lunch 5 dagar per vecka	2 090	2 280	2 030	2 210	–	–	–	–

Personliga kostnader vuxna, kronor per månad		
	Ensamstående	Sammanboende
Summa personliga kostnader	3 210	5 800

Gemensamma hushållskostnader, kronor per månad								
Antal personer	1	2	3	4	5	6	7	
Summa gemensamma kostnader	1 040	1 150	1 450	1 640	1 890	2 140	2 310	

2022 års riksnorm (Ökning med 8,6 %)

Personliga kostnader per hemmavarande barn och skolungdom, kronor per månad								
Ålder	0 år	1-2 år	3 år	4-6 år	7-10 år	11-14 år	15-18 år	19-20 år
Summa personliga kostnader	2 420	2 700	2 410	2 700	3 380	3 890	4 390	4 430
Utan lunch 5 dagar per vecka	2 270	2 480	2 210	2 410	–	–	–	–

Personliga kostnader vuxna, kronor per månad		
	Ensamstående	Sammanboende
Summa personliga kostnader	3 490	6 300

Gemensamma hushållskostnader, kronor per månad								
Antal personer	1	2	3	4	5	6	7	
Summa gemensamma kostnader	1 130	1 250	1 580	1 790	2 060	2 330	2 510	

Ökningen av riksnorm för personliga kostnader har lagts på posten livsmedel.

Ny norm för godkänd bostadskostnad (Försäkringskassans beslutsunderlag)

Vägledande norm för bostadskostnad 2022

1-2 vuxna	5 400 kr/månad
1-2 vuxna + 1 barn	6 800 kr/månad
1-2 vuxna + 2 barn	8 550 kr/månad

Vägledande norm för bostadskostnad 2023

1-2 vuxna	5 650 kr/månad
1-2 vuxna + 1 barn	7 125 kr/månad
1-2 vuxna + 2 barn	8 925 kr/månad

Särskilda skäl till förhöjt resp. sänkt försörjningsstöd

(sid. 17. Vägledande bestämmelser 2023)

Tidigare lydelse

Riksnormen får frångås om särskilda skäl föreligger. Rätt till ett högre belopp kan t.ex. föreligga när sökanden av medicinska skäl är i behov av specialkost, som är dyrare än vanlig kost. Kost för diabetiker medför i normalfallet inga merkostnader, se även sid 59. Om sökanden av rörelsehinder eller andra skäl har svårigheter att upprätthålla kontakt med andra kan nivån behöva höjas för att täcka extra utgifter för telefon och tidningar, om dessa utgifter inte täcks av annat särskilt stöd, t.ex. handikapp- ersättning/merkostnadsersättning.

En sänkning av nivån kan komma ifråga bl.a. när sökanden hamnat i vad som i rättspraxis kallas akut nödsituation eller akut nödläge och endast är i behov av tillfälligt bistånd för att reda upp situationen.

Ny lydelse

Riksnormen får i enighet med 4 kap 3§ SoL frångås om särskilda skäl föreligger. Rätt till ett högre belopp kan t.ex. föreligga när sökanden av medicinska skäl är i behov av specialkost. Se rubrik *Bistånd till specialkost* samt Socialstyrelsens handbok för ekonomiskt bistånd s 105 (*Särskilda skäl att beräkna kostnader till en högre nivå*).

En sänkning av nivån kan komma ifråga bl.a. när sökanden hamnat i vad som i rättspraxis kallas akut nödsituation eller akut nödläge och endast är i behov av tillfälligt bistånd för att reda upp situationen.

Att beräkna de kostnadsposter som ingår i riksnormen till en lägre nivå kan också komma ifråga, i det enskilda fallet, om den sökande inte använder sin riksnorm till vad den är avsedd till. Det kan till exempel gälla när en missbrukare **uppenbart** inte använder sitt bistånd till vad det är avsett för (Prop. 1996/97:124;170).

Om en sänkning av nivån sker så ska den sökande få ett avslagsbeslut med besvärshänvisning på den del som sänkningen avser.

Traktamente (sid. 26. Vägledande bestämmelser 2023)

Tidigare lydelse

Traktamenten räknas som inkomst. De utgifter som traktamentet är avsett att täcka ska verifieras och återstoden avräknas från bruttobehovet.

Ny lydelse

Traktamenten räknas normalt som inkomst. De utgifter som traktamentet är avsett att täcka ska verifieras och återstoden avräknas från bruttobehovet. Ska inte medräknas som inkomst om det avser att täcka ungdomens behov av mat som ungdomen annars skulle fått i skolan och som inte täcks av riksnormen.

Merkostnadsersättning/handikappersättning

(sid. 29. Vägledande bestämmelser 2023)

Tidigare lydelse

Den som har merkostnader för sin funktionsnedsättning kan från och med 2019-01-01 ansöka om merkostnadsersättning hos Försäkringskassan. Ersättningen kan beviljas till vuxna med funktionsnedsättning eller föräldrar till barn med funktionsnedsättning. Den tidigare handikappersättningen var till för personer som hade merkostnader eller hjälpbehov på grund av sin funktionsnedsättning. Rätten till ersättning baserades på en sammanvägning av hjälpbehov och merkostnader. I **merkostnadsersättningen** har hjälpbehovet lyfts ur eftersom flera insatser kring hjälpbehovet idag tillgodoses av kommunen och landstinget. Merkostnadsersättningen är därför en renodlad kostnadsersättning.

Till skillnad från handikappersättningen kan merkostnadsersättning beviljas på en av fem nivåer beroende på hur stora merkostnader en person har. I merkostnadsersättningen finns garanterade nivåer för personer som är blinda eller gravt hörselskadade. För mer information se: Försäkringskassan Merkostnadsersättning och handikappersättning kommer att löpa parallellt under en period framöver. Däremot är det för de allra flesta inte möjligt att ansöka om handikappersättning efter 1 januari 2019.

Uppbär en sökande handikappersättning gäller följande: vad ersättning för merkostnad är avsedd att täcka ska beaktas och ej beviljas som post utöver riksnormen. Kontakt ska tas med Försäkringskassan för information angående vad ersättningen avser att täcka alternativt ta del av det skriftliga beslutet där det framgår. Den del av handikappersättningen som inte avser merkostnader ska räknas som inkomst vid bedömning av rätt till bistånd. (Dom KR mål nr. 1085-15)

Ny lydelse

Ersättningarna ska räknas med som inkomst, förutom den del som avser merkostnader (se Försäkringskassans hemsida om merkostnadsersättning). Det är därför viktigt att utreda vilka merkostnader ersättningen avser (begär in beslut från Försäkringskassan), då dessa kostnader inte ska täckas av ekonomiskt bistånd.

Innehav av bil, motorcykel, moped och övriga motorfordon

(sid. 30-31. Vägledande bestämmelser 2023)

Tidigare lydelse

Bil, motorcykel och moped är vanligtvis lätt realiserbara och kan minska eller avhjälpa behovet av bistånd. Vid långvarigt biståndsbehov, dvs. över 2 månader, krävs en försäljning av fordonet till marknadspris. Värdering kan göras på www.bilpriser.se. Mest korrekt värdering erhålls om registreringsnummer samt ev. tillbehör och tillval till bilen anges. Lägsta angivna pris på 5000 kr bör i

normalfallet användas. Om klienten motsätter sig värderingen får en värdering ske av en märkesverkstad.

Bistånd utgår ej till värdering, men avräknas från försäljningspriset.

Fordon som bedöms vara av skrotvärde ska avyttras till bilskrot och den eventuella ersättning som utbetalas från bilskroten ska medräknas som en inkomst. Kontrollera även så att redan inbetald fordonsskatt återbetalas, även den ersättningen ska medräknas om inkomst. Viktigt att följa upp att bilen tagits bort från fordonsregistret.

Krav på att avyttra en bil bör t.ex. inte ställas i de fall den enskilde:

måste ha bilen i sitt arbete, behöver bil för att ta sig till eller från sin dagliga sysselsättning, t.ex. därför att tillgång till allmänna kommunikationsmedel inte finns med rimlig turtäthet eller inom rimligt avstånd från bostaden eller av medicinska eller sociala skäl är i behov av bil. Läkarintyg krävs. Observera möjligheten att erhålla bilstöd från Försäkringskassan.

Att en bil inköpts med hjälp av bilstöd (bidrag från Försäkringskassan för vuxna med en funktionsnedsättning) ger med automatik inte den enskilde rätt att behålla bilen då den är en realiserbar tillgång. Underlaget som berättigade till bilstöd bör krävas in då omständigheten som berättigade till stödet kan ha upphört.

I de fall den enskilde har behov av bil för att ta sig till och från arbetet på grund av obekväma arbetstider, ska detta styrkas genom ett intyg från arbetsgivaren. I intyget ska det även styrkas att arbetstiderna ej kan ändras. Den omständigheten att någon väljer att bosätta sig eller bo kvar på en plats där bil en praktisk nödvändighet medför inte generellt att bilinnehavet accepteras. Hänsyn måste tas till möjligheten att genom bostadsbyte eliminera behovet av bilresor och de konsekvenser ett bostadsbyte i övrigt skulle få.

Ny lydelse

Bil, motorcykel och moped är vanligtvis lätt realiserbara och kan minska eller avhjälpa behovet av bistånd. Vid långvarigt biståndsbehov, dvs. över 2 månader, krävs en försäljning av fordonet till marknadspris. Klienten ska ges råd om att sälja sina fordon.

Om fordonet är högst 10 år gammalt kan en bedömning av värdet göras på www.bilpriser.se. Mest korrekt bedömning erhålls om registreringsnummer samt ev. tillbehör och tillval till bilen anges.

För äldre fordon kan en bedömning av värdet ske på blocket.se. Ange modellår +/- ett år samt jämförligt mital för bästa urval. Samråd ska ske med 1:e socialsekreterare eller socialsekreterare i mottagningsgruppen. Lägsta pris på 5000 kr bör i normalfallet användas. Om klienten motsätter sig beloppet får en bedömning ske av en märkesverkstad.

Bistånd utgår till kostnaden och i första hand skickas en faktura till oss.

Fordon som bedöms vara av skrotvärde ska avyttras till bilskrot och den eventuella ersättning som utbetalas från bilskroten ska medräknas som en inkomst. Kontrollera även så att redan inbetald fordonsskatt återbetalas, även den ersättningen ska medräknas om inkomst. Viktigt att följa upp att bilen tagits bort från fordonsregistret.

Om ett fordon som uppges vara skrotat fortfarande är registrerat på den sökande, ska inom 30 dagar ett skriftligt intyg uppvisas från Transportstyrelsen om att en utredning om skrotning är inledd. Om registreringsbevis saknas och den sökande saknar bank-id uppstår en kostnad med f n 150 kr för erhållande av ett nytt registreringsbevis, annars är det gratis.

Bistånd utgår i så fall till kostnaden.

Krav på att avyttra en bil bör t.ex. inte ställas i de fall den enskilde: måste ha bilen i sitt arbete,

behöver bil för att ta sig till eller från sin dagliga sysselsättning, t.ex. därför att tillgång till allmänna kommunikationsmedel inte finns med rimlig turtäthet eller inom rimligt avstånd från bostaden eller

av medicinska eller sociala skäl är i behov av bil. Läkarintyg krävs.

Observera möjligheten att erhålla bilstöd från Försäkringskassan.

Att en bil inköpts med hjälp av bilstöd (bidrag från Försäkringskassan för vuxna med en funktionsnedsättning) ger med automatik inte den enskilde rätt att behålla bilen då den är en realiserbar tillgång. Underlaget som berättigade till bilstöd bör krävas in då omständigheten som berättigade till stödet kan ha upphört.

I de fall den enskilde har behov av bil för att ta sig till och från arbetet på grund av obekväma arbetstider, ska detta styrkas genom ett intyg från arbetsgivaren. I intyget ska det även styrkas att arbetstiderna ej kan ändras. Den omständigheten att någon väljer att bosätta sig eller bo kvar på en plats där bil en praktisk nödvändighet medför inte generellt att bilinnehavet accepteras. Hänsyn måste tas till möjligheten att genom bostadsbyte eliminera behovet av bilresor och de konsekvenser ett bostadsbyte i övrigt skulle få.

Makar och sammanboende (sid. 32. Vägledande bestämmelser 2023)

Tidigare lydelse

Makar är enligt lag underhållsskyldiga mot varandra och bör under äktenskapet leva på samma standard. Samma förhållande gäller vid registrerat partnerskap. Försörjningsskyldigheten går inte att avtala bort genom äktenskapsförord. Makarnas sammanlagda inkomster ska ligga till grund för biståndsbedömningen. Underhållsskyldigheten bör aktualiseras innan rätt till bistånd inträder.

Någon motsvarighet till äktenskapsbalkens regler om ömsesidig försörjningsskyldighet finns inte för sammanboende par. I många sammanhang jämföras dock personer som bor ihop med gifta. I försörjningsstödssammanhang bör ogifta sammanboende i princip likställas med gifta om det inte av omständigheterna framgår att samboendet är av tillfällig art. Behovsberäkningen sker på samma sätt som för makar.

Det förekommer även andra former av samboende där hushållsgemenskap föreligger t.ex. mellan vänner, syskon, förälder med hemmaboende vuxet barn. Om det är klarlagt att hushållsgemenskap inte föreligger, ska endast de poster som de sammanboende delar på påverkar bidragsberäkningen.

Ny lydelse

Makar är enligt lag underhållsskyldiga mot varandra. Samma förhållande gäller vid registrerat partnerskap. Försörjningsskyldigheten går inte att avtala bort genom äktenskapsförord. Makarnas sammanlagda inkomster ska ligga till grund för biståndsbedömningen. Underhållsskyldigheten bör aktualiseras innan rätt till bistånd inträder.

Maka/make som bor i annat land är fortfarande försörjningsskyldig gentemot sin partner. Underlag från hemlandet i form av kontoutdrag, intyg från myndighet eller liknande, ska inhämtas om denna inte kan försörja den sökande. Den sökande kan vara i behov av stöd i kontakt med Försäkringskassan för att inte gå miste om andra ersättningar.

Sammanboende par (sambos) likställs enligt praxis med gifta och har en försörjningsskyldighet gentemot varandra när de söker ekonomiskt bistånd. Att ena partnern folkbokför sig på annan adress, men i realiteten fortfarande är sambo, frångår inte försörjningsskyldigheten gentemot varandra.

Bidrag till studerande i avvaktan på första lön under ferier

(sid. 37. Vägledande bestämmelser 2023)

Tidigare lydelse

Beakta att den sökande inför sitt studieuppehåll sökt feriearbete i så god tid att tillgängliga arbeten ej hunnit tillsättas, dvs. flera månader i förväg. Studiemedel är avsedda att täcka kostnader för bostad, studiematerial och övriga levnadsomkostnader under studietiden. Av beslutet från CSN framgår den tidsperiod som studiemedlen är avsedda för.

Exempel: Om terminen slutar den 10 juni och sökanden är berättigad till bistånd ska bostadskostnaden beräknas för perioden 11–30 juni och i förekommande fall minskas med bostadsbidraget för samma period. Ger studiemedlen ett betydande normöverskott ska hänsyn tas till överskottet vid normberäkningen. Beakta även möjligheten att beräkna utifrån en lägre norm. Biståndet lämnas mot återkrav enligt 9 kap. 2 § SoL.

Ny lydelse

Beakta att den sökande inför sitt studieuppehåll sökt feriearbete i så god tid att tillgängliga arbeten ej hunnit tillsättas, dvs. flera månader i förväg. Studiemedel är avsedda att täcka kostnader för bostad, studiematerial och övriga levnadsomkostnader under studietiden. Av beslutet från CSN framgår den tidsperiod som studiemedlen är avsedda för. Studiemedlen får inte räknas bakåt i tiden utan ska täcka behovet för den period studierna är avsedda för. (HFD 2011:56).

Exempel: Om terminen slutar den 10 juni och sökanden är berättigad till bistånd ska bostadskostnaden beräknas för perioden 11–30 juni och i förekommande fall minskas med bostadsbidraget för samma period.

Avgift för ansökan om svenskt medborgarskap (sid. 50. Vägledande bestämmelser 2023)

Tidigare lydelse

Bistånd bör beviljas ifall ärendet på något sätt rör barn, bistånd bör inte beviljas ifall ärendet inte berör barn. Detta gäller både vid första ansökan och vid eventuell förlängning av ansökan. Om ärendet berör barn bör bistånd också beviljas till avgiften för barnets förälder/vårdnadshavare ifall ansökningarna har samband med varandra.

Ny lydelse

Ekonomiskt bistånd bör inte beviljas till avgiften för ansökan om svenskt medborgarskap. Svenskt medborgarskap krävs inte för att arbeta och försörja sig i Sverige.

Andrahandskontrakt (sid. 55. Vägledande bestämmelser 2023)

Tidigare lydelse

Enligt 12 kap. 39 § Jordabalken ska den som hyr ut sin lägenhet i andra hand ha tillstånd av hyresvärden. (I vissa fall kan hyresnämnden sanktionera en andrahandsuthyrning). Detta tillstånd är en förutsättning för att andrahandshyresgäster ska få sin ansökan om bostadsbidrag från Försäkringskassan prövad.

Även vid ansökan om bistånd ska boendet styrkas med andrahandskontrakt. Av kontrakt eller andra handlingar ska förstahandshyresgästens grundhyra framgå och att tillstånd till andrahandsuthyrning lämnats. Enligt en dom i Kr (2021) kan sökande som inte uppvisar ett godkänt kontrakt få hyran reducerad.

Inneboendehyra gäller då. Om den sökande kunnat få bostadsbidrag genom att ha ett godkänt andrahandskontrakt ska fiktivt bostadsbidrag medräknas som inkomst. Fiktivt preliminärt bostadsbidrag kan räknas ut via Försäkringskassans hemsida.

Hyreskostnaden kan inte reduceras på grund av tillval (extrautrustning, kabel-TV etc.) som förstahandshyresgästen godtagit och som andra-handshyresgästen inte har någon bestämmanderätt över.

Storleken på bostad och bostadskostnaden ska följa riktlinjerna i övrigt.

Ny lydelse

Enligt 12 kap. 39 § Jordabalken ska den som hyr ut sin lägenhet i andra hand ha tillstånd av hyresvärden. (I vissa fall kan hyresnämnden sanktionera en andrahandsuthyrning). Detta tillstånd är en förutsättning för att andrahandshyresgäster ska få sin ansökan om bostadsbidrag från Försäkringskassan prövad. Även vid ansökan om bistånd ska boendet styrkas med andrahandskontrakt.

Av kontrakt eller andra handlingar bör förstahandshyresgästens grundhyra framgå och att tillstånd till andrahandsuthyrning lämnats. Enligt Socialstyrelsen så ska nämnden, i de lägen det saknas godkänt kontrakt, enbart ta ställning till om hyresnivån är skälig eller inte. Viktigt att i handläggningen beakta att nämnden inte får utreda tredje person, dvs kräva in underlag från annan än den sökande.

Om den sökande kunnat få bostadsbidrag genom att ha ett godkänt andrahandskontrakt ska den sökande ges rådrom på fyra månader att ordna med ett godkänt andrahandskontrakt eller hitta annan bostad där denne kan få bostadsbidrag. Därefter ska fiktivt bostadsbidrag medräknas som inkomst. Fiktivt preliminärt bostadsbidrag kan räknas ut via Försäkringskassans hemsida. Hyreskostnaden kan inte reduceras på grund av tillval (extrautrustning, kabel-TV etc.) som förstahandshyresgästen godtagit och som andrahandshyresgästen inte har någon bestämmanderätt över. Storleken på bostad och bostadskostnaden ska följa riktlinjerna i övrigt.

Inneliggande vård (sid. 61. Vägledande bestämmelser 2023)

Nyttillkommen rubrik 2023

Del av kostnaden för inneliggande vård avser mat. Då klienten i regel redan beviljats bistånd i form av norm för perioden, är del av behovet redan tillgodosett. Delavslag ska ges motsvarande redan beviljat bistånd för mat. Matkostnad per dag enligt riksnormen beräknas enligt följande: Livsmedelsposten i riksnormen x 12/365.

Möjlighet till delbetalning (sid. 62. Vägledande bestämmelser 2023)

Tidigare lydelse

Det finns möjlighet att dela upp betalningen av läkemedelskostnaden. **I första hand ska möjligheten till delbetalning utnyttjas.** Har sökande betalningsanmärkningar går det i regel inte att få delbetalning. Ytterligare köp inkluderas i delbetalningssystemet. Varje vuxen i ett hushåll kan ha delbetalning, för barnen i hushållet räknas det gemensamt. Om inköp av läkemedel med delbetalning sker på olika apoteksföretag, kan den enskilde få flera fakturor med delbetalning samma månad.

Ny lydelse

I särskilda fall då den enskildes behov av ekonomiskt bistånd bedöms vara kortvarigt och denne själv kan tillgodose sitt behov inom en rimlig tid, bör möjligheten att delbetala läkemedelskostnaden beaktas.

Bidrag till receptförskrivna läkemedel (sid. 63. Vägledande bestämmelser 2023)

Tidigare lydelse

Hushåll som uppbär ekonomiskt bistånd ska informeras om högkost- nadsskyddet och möjligheten till delbetalning. Biståndet ska täcka den merkostnad som delbetalning medför. Delbetalning av tidigare gjorda läkemedelsinköp d.v.s. innan behovet av försörjningsstöd uppstod, ska ses som en godtagbar utgift.

Kostnaden för gjorda läkemedelsköp ska redovisas genom en s.k. receptspecifikation samt kassakvitto.

I de fall den enskilde inte kan använda det läkemedel som läkaren förskrivit, t ex pga allergi eller kraftiga biverkningar, och behov föreligger av ett ersättningsläkemedel som ej omfattas av läkemedelsförmånen är det sjukvårdens ansvar att tillse att en prövning görs om läkemedlet ska

omfattas av detta. I avvaktan på denna prövning kan bistånd utgå efter särskild prövning. En förutsättning är att en läkarbedömning styrker behovet.

Vissa läkemedel täcks inte av högkostnadsskyddet, till exempel bantnings- eller potensläkemedel. Det innebär att samhället inte subventionerar kostnaderna utan den enskilde får själv stå för alla kostnader. Det är inte meningen att socialnämnden ska ta över kostnaderna för dessa läkemedel utan vara mycket restriktiv med att ge bistånd till läkemedel som inte täcks av högkostnadsskyddet. I individuella fall kan socialnämnden göra en annan bedömning, till exempel efter samråd med en läkarkonsult. Tänk på att läkare har möjlighet att ansöka om att få vissa läkemedel att omfattas av högkostnadsskyddet

Ny lydelse

Hushåll som uppbär ekonomiskt bistånd ska informeras om högkostnadsskyddet och möjligheten till delbetalning. Överväg i första hand möjligheten till delbetalning vid kortvarigt biståndsbehov. Biståndet ska täcka den merkostnad som delbetalning medför. Delbetalning av tidigare gjorda läkemedelsinköp d.v.s. innan behovet av försörjningsstöd uppstod, ska ses som en godtagbar utgift.

Kostnaden för gjorda läkemedelsköp ska redovisas genom en s.k. receptspecifikation samt kassakvitto.

I de fall den enskilde inte kan använda det läkemedel som läkaren förskrivit, t ex pga allergi eller kraftiga biverkningar, och behov föreligger av ett ersättningsläkemedel som ej omfattas av läkemedelsförmånen är det sjukvårdens ansvar att tillse att en prövning görs om läkemedlet ska omfattas av detta. I avvaktan på denna prövning kan bistånd utgå efter särskild prövning. En förutsättning är att en läkarbedömning styrker behovet.

Vissa läkemedel täcks inte av högkostnadsskyddet, till exempel bantnings- eller potensläkemedel. Det innebär att samhället inte subventionerar kostnaderna utan den enskilde får själv stå för alla kostnader. Det är inte meningen att socialnämnden ska ta över kostnaderna för dessa läkemedel utan vara mycket restriktiv med att ge bistånd till läkemedel som inte täcks av högkostnadsskyddet. I individuella fall kan socialnämnden göra en annan bedömning, till exempel efter samråd med en läkarkonsult. Tänk på att läkare har möjlighet att ansöka om att få vissa läkemedel att omfattas av högkostnadsskyddet

Frisktvård (sid. 65. Vägledande bestämmelser 2023)

Nyttillkommen rubrik 2023

Ekonomiskt bistånd beviljas inte till Frisktvård då detta avser en försäkring som ej bedöms nödvändig för att uppnå en skälig levnadsnivå.

Hemutrustning, husgeråd m.m. (sid. 66-67. Vägledande bestämmelser 2023)

Tidigare lydelse

Bistånd till hemutrustning kan utgå på tre olika nivåer: 1. Grundutrustning, 2. Förnyelse på grund av slitage och 3. Fullständig hemutrustning. Bistånd till hemutrustning ska bedömas restriktivt. För att utröna behovet bör hembesök göras. För flyktingar gäller särskilda bestämmelser för lån till hemutrustning, se nedan. Flyktingar som har möjlighet att få komplettering av hemutrustningslån genom CSN är ej berättigade till möbler och annan hemutrustning.

Det är det individuella behovet som ska avgöra bidragets storlek. Om det redan finns viss hemutrustning eller om sådan kan anskaffas på annat sätt än genom bistånd, ska detta vägas in. Andra faktorer som har betydelse vid bedömningen är sökandens ålder och framtida försörjningsmöjligheter.

Ungdomar som flyttar hemifrån är i normalfallet inte berättigade till bistånd utan förutsätts planera sin flyttning. Enligt Regeringsrätten (RÅ 1995 ref.

180) är det rimligt att en ung biståndssökande får godta en betydligt enklare standard på hemutrustning än vad som annars är fallet. Hänsyn bör tas till

att unga biståndssökande i regel har goda möjligheter att skaffa hemutrustning som är begagnad eller som av annan anledning har ett lågt pris. För studerande ungdomar får det anses skäligt med boende i basutrustat student- rum eller inackorderingsrum.

Ny lydelse

Vad som ingår i en nödvändig/skälig hemutrustning måste bedömas från fall till fall och ska utgå från vad låginkomsttagare i allmänhet har råd att kosta på sig. Andra faktorer som har betydelse vid bedömningen är sökandens ålder och framtida försörjningsmöjligheter, samt om biståndsbehovet är kortvarigt eller långvarigt. Det finns ingen generell rätt för den som har en begränsad ekonomi att få ekonomiskt bistånd till utrustning av bostaden.

Den enskildes behov av hemutrustning kan i vissa fall tillgodoses på annat sätt än genom ekonomiskt bistånd. Finns sådana möjligheter ska dessa i första hand användas, t.ex. via det sociala nätverket. Finns inte dessa möjligheter ska möjligheten att införskaffa begagnad hemutrustning alltid beaktas. Madrasser, soffor och liknande möbler som kan innehålla skadedjur eller på annat sätt vara osanitära är skäligt att införskaffa i nyskick. *För mer information om hemutrustning, läs "Ekonomiskt bistånd – handbok för socialtjänsten" (Socialstyrelsen 2021).*

Särskilda grupper

För unga vuxna som flyttar hemifrån till sitt första egna boende så är det rimligt att godta en betydligt enklare standard beträffande hemutrustning än vad som annars är fallet (Socialstyrelsen, 2021, s.128 & RÅ 1995 ref. 180). Bistånd till unga vuxna under 25 år prövas individuellt och 10 % av prisbasbeloppet (5 250 kan tjäna som riktlinje. Belopp överstigande detta bör samrådats med 1:e.

Vid akuta situationer, t.ex. vid våldsutsatthet ska en mer generös bedömning göras, men med fokus på att lösa det akuta behovet. Se våra riktlinjer för vidare information, samt socialstyrelsens handbok om ekonomiskt bistånd avsnitt 6.4.3 "Behov av ekonomiskt bistånd vid utsatthet för våld".

Har behovet av hemutrustning uppstått i samband med flytt från annan kommun där hushållet uppburit ekonomiskt bistånd, så ska behovet av hemutrustning tillgodoses av den tidigare kommunen. Klienten ska hänvisas att kontakta sin tidigare kommun och ansöka om hemutrustning där. Vi kan vid behov vara behjälpliga med hembesök om detta behövs för den andra kommunens utredning.

Handläggning av ansökan om hemutrustning

Vid ansökan om hemutrustning ska en individuell bedömning göras. Ansökan ska journalföras i separat journalanteckning. Tänk på att det i journalanteckning och beslut ska framgå vad för hemutrustning som klienten beviljats bistånd till.

Klienten får själv inkomma med lista på hemutrustning som den har behov av, samt det pris som den har hittat varan för. I Lifecare finns ett arbetsdokument över priser för hemutrustning som kan ge vägledning i bedömningen.

Hembesök ska i regel alltid göras för att utreda behovet, om det inte bedöms obehövligt utifrån den aktuella situationen. Söker klienten bistånd till trasiga eller utslitna möbler bör detta kunna påvisas vid hembesöket. Stäm annars av med 1:e.

Legitimation (sid. 70. Vägledande bestämmelser 2023)

Tidigare lydelse

Polismyndigheten utfärdar nationellt id-kort. Id-kortet kostar 400 kronor inklusive foto och avgiften betalas vid ansökningstillfället. Giltigt id-kort anses ingå i skälig levnadsnivå för vuxna personer. I enstaka fall har Migrationsverket ej hunnit leverera uppehållskort till sökande vid ankomst till Sverige. Då kan bistånd utgå till resa med kollektivtrafik till Migrationsverket för att få detta utfärdat.

Ny lydelse

Polismyndigheten utfärdar nationellt id-kort som gäller inom EU- och alla Schengen-länder. (f n 100 kr). Skatteverket utfärdar också id-kort som bara gäller inom Sverige. (f n 400 kr). Giltigt id-kort anses ingå i skälig levnadsnivå för vuxna personer. I enstaka fall har Migrationsverket ej hunnit leverera uppehållskort till sökande vid ankomst till Sverige. Då kan bistånd utgå till resa med kollektivtrafik till Migrationsverket för att få detta utfärdat. Uppehållskortet är gratis.

Lokala resor (sid. 70. Vägledande bestämmelser 2023)

Tidigare lydelse

Ansökningar till arbetsresor/sysselsättning behandlas generöst.

Bistånd till lokala resor med allmänna kommunikationer kan beviljas om särskilda skäl föreligger. Det kan t.ex. gälla personer som har gångsvårigheter men inte är berättigade till färdtjänst, personer som behöver särskild stimulans för att ta del av samhällsservice eller hålla kontakt med det närmaste nätverket, barns resor till fritidsaktiviteter etc. I varje enskilt fall prövas behovet av typ av kort (kontoladdning, periodkort, etc.).

För aktuell prisuppgift se www.vasttrafik.se.

Försörjningsstöd till busskort för skolbarn/skolungdomar för resor till och från skolan beviljas normalt sett inte, hänvisning ska göras till Barn- och utbildningsförvaltningen.

Ny lydelse

Ansökningar till arbetsresor och till regelbunden sysselsättning behandlas generöst. Försörjningsstöd till arbetsresor godkänns med billigaste färd sättet (vanligtvis kollektivtrafik) om gångavståndet mellan bostad och en sysselsättning är 4 km eller mer. För personer som har barn i barnomsorgen, lider av sjukdom eller har andra

15 (15)
Dnr:

fysiska/psykiska nedsättningar kan avsteg göras från avståndsgränsen. Samråd i dessa fall med grupp eller 1:e.

För personer som uppfyller ovanstående kriterier men enbart har behov av enstaka resor per månad, så godkänns en schablon motsvarande 5 enkelbiljetter via kollektivtrafiken per månad. Enkelbiljett gäller 90 minuter från det den köps eller aktiveras. Vid resa över flera zoner räcker den 180 minuter. Behovet ska därför täcka resa både tur och retur. Det är upp till den sökande att planera sina resor och disponera det beviljade biståndet. Sjukresor mm hanteras separat.

För aktuell prisuppgift se www.vasttrafik.se.

Försörjningsstöd till busskort för skolbarn/skolungdomar för resor till och från skolan beviljas normalt sett inte, hänvisning ska göras till Barn- och utbildningsförvaltningen.

2023-01-25

Dnr KS 2022/00592

Handläggare

Utredare Linus Lindblad

Telefon 0522-69 63 51

linus.lindblad@uddevalla.se

Utvärdering av verksamheten NIKE, uppdrag nr 2 i uppdragsbilaga till Plan integration 2030

Sammanfattning

Efter önskemål från arbetsmarknads- och integrationsutskottets nytilträdde presidium redovisas utvärderingen av verksamheten NIKE på nytt.

2021 togs beslut om den strategiska Plan integration 2030 där ett av de tre strategiska områdena är Arbete och studier. Nikes verksamhet finns inte med i Kommunstyrelsens reglemente eller i mandatperiodens strategier och uppdrag. Därför togs beslut om att utreda verksamheten i syfte att se över organisering, målgrupp, och behov.

I utredningen har medarbetare och chefer från verksamheterna svarat på frågor om hur de ser på verksamheten, organisationen, metoder och samverkansaktörer, samt styrkor och utmaningar.

Samtliga respondenter i utredningen är positiva till att verksamheten är organiserade mellan våra två förvaltningar, Kommunledningskontoret och Barn och utbildningsförvaltningen. Däremot behöver samverkansorganisationen ses över, den gemensamma målstyrningen är inte helt tydlig och det finns enbart en äldre överenskommelse mellan förvaltningarna som behöver uppdateras.

Nikes resultat är mycket bra, mellan åren 2018–2021 lyckades 77% av deltagarna gå vidare till något sorts arbete eller studier. Målgruppen har däremot förändrats och det behövs ytterligare anpassade verksamheter med mer yrkespraktiska inriktningar.

Några avslutande rekommendationer: Det bör ges ett uppdrag till en chefsgrupp med representanter ifrån barn och utbildningsförvaltningen, socialtjänsten och arbetsmarknadsavdelning att organisera sig gällande det kommunala aktivitetsansvaret och anpassade insatser/verksamheter för olika målgrupper som har behov av sådana insatser. Uppdraget bör definieras tydligare, en framtagna rambudget behövs också för verksamheten.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse 2023-01-25

Utredning NIKE 2022

Arbetsmarknad och integrationsutskottets protokollsutdrag 2022-11-29 § 43

Förslag till beslut

Arbetsmarknad och integrationsutskottet beslutar

att notera informationen till protokollet

Utredning Nike Ungdom

Uppdrag plan Integration 2030

2022-11-14
Kommunledningskontoret
Said Osman
Dnr:2022/00592

Innehåll

1	Bakgrund till utredningen	3
2	Syfte och mål	3
3	Metod	3
4	Beskrivning av verksamheten Nike Ungdom	4
4.1	Kompetens i arbetsgruppen	4
4.2	Vilka metoder och verktyg använder sig verksamheten av?	5
4.3	Målgrupper som är anvisade till NIKE	6
4.4	VI-projektet och målgrupp 20–24 år	6
4.5	NIKE & samverkan med andra aktörer	7
4.6	Nike och organisation	7
5	Gymnasieskolan – Individuella programmet (IM)	8
5.1	Verksamhetsinriktningar på IM	9
5.2	Behov och utveckling	10
5.3	Det kommunala aktivitetsansvaret - ungdomskonsulent på IM	11
5.3.1	Kommunikation och gemensamt ansvar för KAA	11
5.3.2	Målgrupper som KAA-handläggaren möter	12
5.3.3	Utmaningar och utvecklingsområden	13
6	Statistik Nike 2018–2021	14
7	Tidigare granskning av KAA-uppdraget 2020	15
7.1	Resultat av tidigare granskning samt ärende i Kommunstyrelsen 2022....	15
8	Slutsatser och rekommendationer	16
9	Rekommendationer för arbetet vidare	16

1 Bakgrund till utredningen

Nike Ungdom vänder sig till ungdomar mellan 16–20 år och som inte slutfört grundskolan/gymnasieskolan eller som är på väg att hoppa av gymnasiet. Verksamheten är en del av de aktiviteter som erbjuds inom KAA-uppdraget (Kommunala aktivitetsansvaret). Målet är att motivera ungdomarna till att gå tillbaka till studier. Verksamheten jobbar utifrån konstnärliga processer (bland annat bild/målning/pyssel, musik, film, foto) i kombination med studier ihop med specialpedagog. Det primära målet för Nike är att ungdomarna ska återgå till ordinarie skolverksamhet. På Nike får ungdomar som av olika anledningar inte har behörighet till gymnasieskolan, en individanpassad studieplan, där de får studera i egen takt och efter egen förmåga. Under sommaren erbjuds ungdomarna tre veckors feriepraktik (tex målning av kontorslokaler, målning/konstnärligt arbete, strandstädning). Verksamheten NIKE startade som ett ESF projekt 2009–2011. Syftet med Nike var formulerat på följande sätt: ”*Varje med ansträngning tillkämpad framgång*”, är att erbjuda ungdomar en meningsfull framåtsyftande verksamhet med målsättningen att gå vidare med studier på heltid eller till arbete. NIKE ska innehålla skapande i de fria konstformerna och vara en kontaktyta ut mot näringslivet för ungdomarna. Sedan 2011 är NIKE en verksamhet som drivs genom en överenskommen samverkan mellan Barn och utbildningsnämndens (BUN) IM-gymnasium och Kommunledningskontorets (KLK) Arbetsmarknadsavdelningen (AMA).

2021 togs beslut om den strategiska Plan integration 2030, där ett av de tre strategiska områdena är Arbete och studier. Det står inget om Nikes verksamhet i Kommunstyrelsens reglemente eller i mandatperiodens strategier och uppdrag, varför det togs beslut om att slå fast att utreda verksamheten för att se över organisering, målgrupp, och behov, samt att ev bredda målgruppen till att omfatta ålder 20+.

2 Syfte och mål

Syftet med utredningen är att utvärdera kommunstyrelsens verksamhet NIKE och ge förslag på Uddevalla kommuns fortsatta arbete gällande utförande insatser inom KAA (kommunala aktivitetsansvaret) för ungdomar 16–20 år.

Utredningen ska även beskriva utvecklingen av behovet av insatserna över tid, samt beskriva hur samverkan mellan Kommunledningskontoret/AMA och Barn och utbildningsförvaltningen kan se ut. Utredningen ska även försöka beskriva om samverkan med BoU skulle kunna utökas även för de elever/deltagare som är över 20 år, samt uppdatera med ett nytt avtal.

3 Metod

Utredningen har genomförts genom samtal med verksamheten Nike, KAA-handläggare, samt deras chefer (Barn och utbildningsförvaltningens

IM-gymnasium och Kommunledningskontorets Arbetsmarknadsavdelningen).

Jag har utgått från följande frågeställningen och frågat vad som fungerar bra idag och vad som behöver utvecklas:

- Beskrivning av verksamhet/uppdraget (innehåll, funktioner, kompetens)?
- Hur är verksamheten/uppdraget organiserad idag?
- Vilka metoder och verktyg använder sig verksamheten/funktionen av?
- Vilka målgrupper anvisas?
- Andel som går vidare till arbete eller studier?
- Vilka aktörer finns i samverkan på individnivå och organisationsnivå?

Utöver denna frågeställning har jag använt mig av den kartläggning och utredning över KAA-uppdraget som gjordes i december 2020, samt tjänsteskrivelse från Barn och utbildningsförvaltningen till Kommunstyrelsen 2022.

Statistiken är hämtad från verksamhetssystemet ACCORDA och innefattar resultat gällande antal inskrivna män och kvinnor, antal avslut, samt avslutsorsak för åren 2018–2021.

4 Beskrivning av verksamheten Nike Ungdom

Personalgruppen beskriver Nike som en verksamhet som innehåller komplexa lösningar för enskilda individers stegvisa förflyttningar mot studier, praktik och jobb. Alla elever har olika behov, Nikes arbete utgår från att de måste bygga upp en tillit hos var och en av ungdomarna, för att kunna hjälpa dem framåt. För vissa ungdomar kan det ta flera år.

Det finns en komplexitet runt varje individ. De behöver arbeta med att hitta motivation, inre driv, bygga självkänsla, öva på sociala samspel, öva sig på att vara runt andra människor till exempel i bowling/gå på restaurang/åka kollektivt/genom studiebesök.

Verksamheten arbetar också med utveckling genom kreativa processer där eleverna får använda olika konstmedier, foto, film, målning, samt studiebesök. Eleverna får arbeta med både egna och gemensamma projekt med handledning.

4.1 Kompetens i arbetsgruppen

Det finns idag ingen beslutad beskrivning över kompetensbehovet i verksamheten, efter projektet fortsatte medarbetarna i projektet att arbeta

kvar. Däremot har befattningen ungdomskonsulent använts på AMA, samt speciallärare/pedagog från IM-gymnasiet. Arbetsgruppen består idag av medarbetare som har blandade kompetenser som beteendevetare, lärare, konstnär, teaterlärare och kommunikatör.

Verksamheten beskriver vidare att de arbetar med att utveckla verksamheten bland annat med mer anpassningar för elever med exempelvis NPF-diagnos. Dessa anpassningar tar sig form i avgränsade studieplatser i tyst rum, bilder som stöd, digitala och fysiska hjälpmedel, tydlig struktur och dagliga rutiner.

4.2 Vilka metoder och verktyg använder sig verksamheten av?

En av de viktigaste metoderna är att helt enkelt jobba med relationen som ett verktyg, samt försöka arbeta med hjälp till självhjälp. Det är genom relationskapital som tilliten byggs mellan medarbetarna och eleverna och detta nämns som det viktigaste verktyget de har för att skapa tillitsfull relation, för att eleven på så sätt lättare kan göra en stegvis förflyttning. Personalgruppen berättar att de genom verksamhetens inriktning med kreativa processer i kombination med metoder som *Motiverande samtal*, *traumamedveten omsorg*, *7tjugo* och *lågaaffektivt bemötande*, skapas en flexibel verksamhet där elever utifrån sin egen förmåga och möjlighet, kan göra en successiv stegförflyttning. De kreativa processerna används för att motivera eleverna, samt försöka möta eleverna där dem är och försöka hitta deras intressen och styrkor. För att lyckas att hitta en nivå som varken ställer för höga eller för låga krav för eleven, så innebär det att medarbetarna måste vara väldigt flexibla och kreativa.

Det primära målet är att eleven ska tillbaka till skolan och fullfölja sina studier, men det finns även sekundära mål som att kunna arbeta tryggt i mindre grupper, social kompetens, hushållsekonomi osv. Verksamheten försöker koppla ihop ämnesstudier till alla de olika aktiviteterna som eleverna gör i grupp, men även enskilt.

I verksamheten finns olika aktivitetsrum, bland annat konstateljé, musikstudio, brusreducerande studierum, större rum för fysisk aktivitet, fotostudie/filmrum, uppehållsrum, vilorum och all-funktionsrum. Det unika med verksamheten Nike är just kombinationen mellan praktik och studier i en anpassad miljö och anpassad studieform.

En utmaning är enligt personalgruppen att de beroende på elevunderlaget kan vara svårt att få en stabil och anpassad bemanning. Ibland är de för få medarbetare, ibland är de för många, det är svårt att anpassa när elevunderlaget svajar. När elevunderlaget är lågt, kan de däremot ha förutsättningar för att ge mer individuellt anpassat arbete, tex göra hembesök och åka och hämta elever som annars inte hade kommit till verksamheten.

En annan utmaning är att när variationerna över elevernas problematik blir för stora, minskar det flexibiliteten, det blir då svårare att jobba med

gruppverksamhet och då ökar behovet av att arbeta individuellt med respektive elever, vilket i sin tur är väldigt resurskrävande. Personalgruppen tycker att styrkan ligger i att de som medarbetare har olika bakgrund och utbildning, samt att det är viktigt med ”rätt” personlig kompetens.

4.3 Målgrupper som är anvisade till NIKE

Målgrupperna skiftar från termin till termin, men många av eleverna har någon form av neuropsykiatriska funktionsvariationer samt psykisk ohälsa och olika högfungerande funktionsvariationer. Flera av eleverna omfattas av den målgrupp som brukar benämnas *de som varken arbetar eller studerar* (UVAS). Där brukar oftast en mående-problematik ligga som orsak, men det kan se väldigt olika ut.

De senaste åren har personalgruppen märkt av en ökning av elever som tidigare har gått grundsärskola, elever som upplevs vara i en ”gråzon” där problematiken kan upplevas som diffus av olika professioner.

Enligt personalgruppen så har de flesta eleverna i Nikes verksamhet klarat av grundskolan och högstadiet, men sedan klarar de inte av gymnasiet av olika anledningar. Gymnasieskolan har större krav och en del elever klarar inte av de kraven. Sedan blir det också ett problem när elever får gå om årskurs efter årskurs, de blir två, tre år äldre än sina klasskamrater och känner sig därför utanför. Det som är gemensamt med samtliga elever på Nike är att alla har haft en problematisk skolgång av olika anledningar.

En del elever vill hålla kontakten även efter avslutad insats, de kommer ibland och tar en fika. En del behöver en viss vägledning vidare i livet och kan då få viss hjälp med att söka sig vidare.

4.4 VI-projektet och målgrupp 20–24 år

VI-projektet var ett tvåårigt ESF-projekt som ägdes av Folkhögskoleförvaltningen ihop med ett tjugotal kommuner, där Uddevalla kommun var samverkanspartner genom verksamheten Nike. Projektet genomfördes mellan augusti 2020 och maj 2022. Syftet var att fånga upp målgruppen Unga som varken arbetar eller studerar (UVAS) mellan 15–24 år och bli utvecklade ett bättre bemötande, öka motivation, fullföljda studier och få allt fler att närma sig arbetsmarknaden. Nikes verksamhet arbetade redan med denna målgrupp för de mellan 16–20 år och fick genom projektet en utökning av målgruppen och innefattade då också målgruppen 20–24 år. Eftersom verksamheten arbetar nära KAA-handläggaren, identifierades tidigt problem med att elever skrivs ut från listan när de fyllt 20 år, fastän att de fortfarande kunde ha ett stort behov av stöd. Däremot skapades via projektet en ny rutin med samtycke för de elever som fyller 20 år, samt en utökad kontakt med handläggare från vuxenutbildningen. Projektet identifierade även att behovet av verksamhet för unga över 20 år var relativt stort, de behöver ett liknande stöd för att komma vidare till vuxenutbildning, folkhögskolor och så vidare.

4.5 NIKE & samverkan med andra aktörer

Verksamheten Nike samarbetar mycket med IM och gymnasieskolan och elevhälsan. Var sjätte vecka görs en elevgenomgång, där är rektor sammankallande och ihop med elevvårdshälsoteam, lärare och ungdomskonsulent går de igenom alla elever. En gång i månaden deltar personalen på Jobbcentrum, där det finns handläggare, studie- och yrkesvägledare, arbetskonsulenter osv från Arbetsförmedling, Arbetsmarknadsenhet, försörjningsstöd och Vuxenutbildning mm. Personalgruppen i NIKE samarbetar även ihop med KAA-handläggaren, där de tex går igenom KAA-listan och genomför uppsökande verksamhet genom att de följer med och knackar dörr tillsammans. Det finns även en bra fungerande samverkan mellan föräldrar, samt boendepersonal i de sammanhang som elever bor på gruppboende.

Andra aktörer som verksamheten samarbetar med är bla:

- Drogförebyggande samordnare besöker verksamheten och informerar om deras drogförebyggande arbete.
- Barn och ungdomspsykiatri (BUP) – i de fall som det är aktuellt sammankallar BUP till SIP-möten (Samordnad Individuell Plan) som personalen medverkar i.
- Arbetsgivare – det finns ett mindre nätverk med olika arbetsgivare där elever kan få praktikplats. Här önskar personalgruppen ett utökat samarbete för att kunna finna fler platser åt målgruppen som finns på NIKE.
- Fältsekreterare – samarbetet har tyvärr minskat, något som bör utvecklas. Fältsekreterare möter många i målgruppen i deras arbete.

4.6 Nike och organisation

Personalgruppen tycker att det är bra att verksamheten är organiserad på Kommunledningskontoret och Arbetsmarknadsavdelningen och har ett kommunövergripande perspektiv ihop med Barn och utbildningsförvaltningen. På Arbetsmarknadsavdelningen kan verksamheten anpassa olika sociala och arbetsmarknadspolitiska åtgärder, praktik och arbetsträning i kombination med ämnesstudier. De praktiska åtgärderna kan skilja sig från de ämnesspecifika, som i sin tur är begränsade av Skolverkets läroplaner. Verksamheten kan erbjuda en bra praktiskt och teoretisk kombination. Genom befintlig organisation upplever personalgruppen att det är lättare att få ta del av annan samverkande verksamhet, som tex Jobbcentrum och Lärlingscentrum, samt även sommarlovspraktik som hanteras genom kommunens Arbetsmarknadsavdelning.

En bra samverkan har också funnits mellan NIKE och verksamheten FENIX, där målgruppen bla varit elever med neuropsykiatriska variationer som läser ämnen från olika nationella program. Just när utredningens

skrivs ska Fenix fasas ut och ingå i ett nytt program, *Alternativ studieväg*, med två olika inriktningar, en studieväg med samhällsinriktning och en med försäljning och service. Där hoppas arbetsgruppen på att det kommer fler alternativ, många elever har behov av mer praktiska yrkesutbildningar, tex Bygg och anläggning, fordon osv.

På frågan om vad som kan förbättras gällande organisationen, så lyfter personalgruppen på NIKE att det bör finnas bättre anpassade insatser mycket tidigare, innan eleverna hamnar på NIKE. Många av eleverna har varit hemmasittare en längre tid, en problematik som började redan tidigt i grundskolan. Idag finns det i Uddevalla kommunprojektet Tidiga och samordnade insatser, med ett team som heter TSI-teamet Magneten, där socialtjänst och grundskolans elevhälsa samarbetar och hittar nya arbetssätt. Personalen reflekterar kring att om TSI/Magneten hade funnits för tio år sedan, så hade deras elever varit med där och förhoppningsvis fått ett anpassat, förebyggande och kompensatoriskt stöd och blivit mer inkluderande i grundskolan och gymnasiet.

Personalgruppen lyfter även att de tycker att KAA-uppdraget behöver sättas i ett större sammanhang, både när det gäller styrning och ledning av verksamheten, men även när det gäller att hitta insatser och verksamhet för KAA-ungdomarna. Samverkan och övergång mellan grundskolan, gymnasieskolan och vuxenutbildningen skulle kunna bli bättre, speciellt tillsammans med socialtjänsten. En lösning är att se över om det går att få en kommunövergripande KAA-styrgrupp, samt att vi i kommunen ska använda ett mer tvärprofessionellt teamarbete även när det gäller KAA-uppdraget.

Enhetschefen på Nike tycker att det borde finnas fler olika inriktningar när det gäller yrkespraktiken. Idag finns bland annat Lärlingscentrum, det borde kunna gå att hitta anpassade Lärlingsutbildningar för den målgrupp som hamnar på Nike. Problematiken hos de Uvas som är 20 år och äldre handlar oftast om psykisk ohälsa och/eller missbruk, denna målgrupp behöver också ha en anpassad insats där de blir sedda, bekräftade och kan få utvecklas utifrån sin egen förmåga. Det efterfrågades fler praktikplatser med strukturerat samarbete inom olika branscher för målgruppen, tex Ikea eller andra större företag. Något som lyfts från personalgrupp och chef är att det behövs fler professioner som samverkar och brygger över till och mellan Nike och annan verksamhet. Tex sjukvården gällande psykisk ohälsa/sjukdom som får stå för vård och behandling, socialtjänsten som arbetar socialt förebyggande, samt samarbete med polisen.

5 Gymnasieskolan – Individuella programmet (IM)

Det är främst genom Individuella programmet (IM) som elever blir anvisade till NIKE. Rektorn berättar att IM består av fyra olika verksamhetsinriktningar som beskrivs nedan.

5.1 Verksamhetsinriktningar på IM

- IM-S – Programmets inriktning är språkintröduktion där målgruppen är nyanlända elever som kommit till Sverige inom de senaste 4 åren. Just nu går ca 50 elever här, men är den grupp som mest brukar variera i storlek. För några år sedan var det flera 100 som gick språkintröduktion.
- IM-A - Individuellt alternativt, inriktningen är att eleverna ska kunna komplettera betygen för att få behörighet till ett yrkesprogram. Det är här de flesta elever på IM går. Här går många elever som har psykisk ohälsa. Många har fått i mindre grupper i grundskolan pga. anpassad verksamhet, på IM har man inte samma möjlighet, eleverna förväntas klara större klasser. Det klarar inte många, här behövs social träning, det borde det ha tränats på tidigare tycker rektorn. Det är svårt att komma i kapp när man kommit till gymnasieåldern.
- IM-Y – Yrkesintröduktion, här går elever som ligger för långt ifrån att hinna komplettera betyg till ett nationellt program. Här går inte så många (ett tiotal), men det beror på att det finns ont om plats. Verksamheten är beroende av att det finns nationella program som det finns plats på, alternativt praktikplats. Men när det gäller praktikplatser står inte IM först i kön, finns många som behöver praktikplatser. Rektorn på IM poängterar att det är väldigt svårt att hitta insatser med praktisk yrkesinriktning för denna målgrupp.
- IM-V – Här går de som är nära till behörighet på de program de söker, bara vissa ämnen saknas.

Verksamheten NIKE får anvisningar från alla olika IM-inriktningar, men främst från IM-A och när det gått ett år eller två. IM hanterar även anvisningarna från andra nationella program, i de fall där eleverna hoppar av och hamnar på IM.

Utöver lärare och elevhälsa, så har IM fyra medarbetare som är anställda som ungdomskonsulenter, en funktion som inom Barn och utbildningsförvaltningen främst finns inom IM. En ungdomskonsulent skriver in eleverna, kollar närvaron, har kontakt med hemmet och andra myndigheter och aktörer. En av dem arbetar också med KAA-uppdraget och handläggare KAA-ärenden.

När det gäller samverkan är rektorn på IM bland annat med i Religionsdialoggruppen (ihop med Dalabergsskolan, Hovhultsskolan och Ramnerödsskolan) och Samverkan Integration Verksamhet (SIV-gruppen). Tidigare var rektorn även med i samverkan kring lokal överenskommelse för vissa nyanlända, men den gruppen finns inte kvar längre. Idag finns det en chefsstyrgrupp för Jobbcentrum, det finns idag önskemål att rektorn på

IM ska ingå i den chefsgruppen, men finns ännu inget beslut på det. Det som är avhängigt är om Jobbcentrum arbetar med det åldersspann som finns inom ramen för Individuella programmet. Arbetsförmedlingen arbetar med de som är 18 år.

När det gäller Nikes verksamhet finns en etablerad samverkan med rutiner som fungerar väldigt bra. Det finns även möjligheter att samverka med olika resurser vid behov, tex finns minibussar att använda för Nike under sommarlovspraktik, men det kan även handla om annan samverkan för att använda resurser på bästa och olika sätt.

5.2 Behov och utveckling

Rektorn på IM hade flera tankar kring vad han ansåg skulle behöva utvecklas gällande olika behov som eleverna på IM och Nike skulle gynnas av:

- IM har behov att få fler praktikplatser inom kommunen, tex socialtjänstens vård och omsorg, förskola mm. Det finns stor konkurrens mellan olika verksamheter, det finns många som söker efter olika praktikplatser, men ingen kommunövergripande samordning. Vissa verksamheter är enklare att få platser på än andra, tex LSS-verksamheter.
- Finansieringen på IM bygger på elevpengen. Detta blir problematiskt ju mer man behöver anpassa verksamheten, tex när det gäller just UVAS-målgruppen som har svårt för större grupper, det blir då svårt att matcha kostnaderna. Det hade varit enklare att ha en rambudget för en sådan riktad verksamhet. Den flexibiliteten som krävs för målgruppen kräver krav på kompetens, som i sin tur kräver en stabil och grundad verksamhet. Med svajande elevunderlag blir det svårt att hålla en jämn nivå.
- Det hade behövts fler platser för IM-elever på nationella programmens olika yrkesplatser (bygg, svets, fordon mm). En lösning är om vi anpassar och försöker driva en egen avdelning med olika yrkesinriktningar. En sådan lösning menar rektorn att Trollhättans stad har gjort på Nils Ericsonsgymnasiet och Magnus Åbergsgymnasiet.
- Om kommunen hade kunnat lösa tex truckkort för fler, hade det varit en bra lösning för de som främst vill ha ett arbete, de som har truckkort får idag lätt jobb.
- Kommunens samverkansorganisation gällande KAA-uppdraget och olika insatser som erbjuds behöver ses över. Se stycket i utredningen gällande *Tidigare granskning av KAA-uppdraget*.
- Det hade varit bra med ett projekt som liknade projektet LINK som fanns tidigare, det hade gått att utveckla till något bra. Det finns önskemål om att starta upp något

liknande igen, det var ju uppsökande verksamhet där de unga blev vägleda till olika insatser och verksamheter utifrån deras olika förmåga.

5.3 Det kommunala aktivitetsansvaret - ungdomskonsulent på IM

Alla kommuner har ett aktivitetsansvar för ungdomar enligt Skollagen 29 kap. 9 §. Kommunen har därigenom ansvar att löpande hålla sig uppdaterad om hur sysselsättningen ser ut för främst våra ungdomar som inte har, eller som inte genomför en gymnasieutbildning och är under 20 år. Det är också kommunens ansvar att erbjuda dessa ungdomar andra lämpliga individuella åtgärder. I Uddevalla är uppdraget för KAA organiserat på Barn och utbildningsförvaltningen och gymnasieskolans Individuella Program. Detta uppdrag går såklart att organisera på olika sätt, men KAA-ansvaret är reglerat i Skollagen och det är således Barn och utbildningsförvaltningen som har huvudansvaret.

På IM är det en av ungdomskonsulenterna som har ansvaret för att följa upp KAA-ansvaret. En stor del är främst ett administrativt arbete att söka information, söka kontakt via telefon, mejl och brev, för att löpande följa upp och kunna erbjuda lämpliga individuella åtgärder. KAA-handläggaren berättar att det egentliga syftet är att föra tillbaka eleverna till skolan, men det är ett arbete som kan ta tid, det handlar om motivation och mognad. Sedan så saknas det också en variation av aktiviteter och individuellt anpassade åtgärder, där brister vi i kommunen idag enligt KAA-handläggaren. Även om Nike hanterar en del elever, så finns inte tillräckligt med attraktiva åtgärder som fångar ungdomarnas intresse. En del av dem har av olika anledningar valt bort skolan, det är då svårt att få tillbaka dem dit igen. Handläggaren menar att han har själv inte kan klara av att lösa alternativa aktiviteter för många av ungdomarna. Ibland ligger ett stort arbete bakom att få kontakt med samtliga, eller att veta att de redan är omhändertagna av kommunen inom annan lagstiftning, tex socialtjänstlagen. Handläggaren hade önskat ett större gemensamt ansvar, tex att de aktörer och professioner i kommunen som möter ungdomar som är 16–20 år, där kunskap finns att de inte går i skolan, inte har en gymnasieutbildning osv, att de alla bör känna till kommunens aktivitetsansvar och kontakta KAA-handläggare som kan ”bocka av” att ungdomen har en annan aktivitet, sysselsättning eller liknande.

5.3.1 Kommunikation och gemensamt ansvar för KAA

En del professioner hör av sig, vissa inte, men oftast handlar det om sekretess. Men det kan räcka att KAA-handläggaren enbart får en indikation från en kurator eller liknande att ungdomen är placerad, har flyttat eller liknande. De som är elever i skolan och som finns i systemen, de har man god uppföljning på. Men de som ej finns i skolsystemen vet vi inget om. Samtliga uppgifter behöver också uppdateras efter 6 månader då

situationen förändras hela tiden.

Den löpande uppföljningen ska rapporteras till SCB. KAA-handläggaren menar att han bara behöver veta att det är en aktör som tar hand om ungdomen på något sätt, det räcker. Men det finns idag inga bestämda rutiner gällande kommunikationen kring ungdomar inom kommunens aktivitetsansvar. Även om ansvaret finns på en förvaltning, så är det egentligen hela kommunens ansvar, det bör finnas en samverkan och samordning där vi tar ett gemensamt ansvar.

En del kommuner har löst just denna kommunikation genom att ha en så kallad förbehållsblankett som hanteras internt, detta för att säkerställa nivån på den information som lämnas, samt vem som lämnar vad till vem. KAA-handläggaren deltar i handläggargruppen på Jobbcentrum en gång i månaden, det är ett av få forum där KAA-handläggaren kan få viss information från flera funktioner samtidigt.

Det är många brev som skickas ut med frågor som sedan ska skickas tillbaka med svarspost. All kontakt ska registreras i Edlevo, det IT-stöd som skolan använder sig av för KAA-hantering.

Utöver telefon och brevkontakt, arbetar KAA-handläggaren även med uppsökande verksamhet genom att åka ut och knacka dörrar på de adresser där ungdomarna är folkbokförda. När det gäller dörrknackning, så måste de vara två som gör detta. KAA-handläggaren gör oftast detta ihop med personalen på NIKE, men det är inget som egentligen ingår officiellt i deras ordinarie arbetsuppgifter. KAA-handläggaren tycker att vi borde ha fler uppsökande funktioner, gärna olika professioner som hjälptes åt. Då hade de kunnat åka ut lite mer och besöka ungdomarna på plats och möta dem direkt i stället för telefon och mejl.

5.3.2 Målgrupper som KAA-handläggaren möter

Dessa målgrupper menar handläggaren är de som har mest behov:

- En målgrupp är ungdomar som sitter hemma eller "hänger" på olika platser nära hemmet. De har oftast en måendeproblematik eller liknande, tex OCD-tvångssyndrom, Neuropsykiatrisk funktionsvariation - NPF, eller någon slags psykosocial problematik.
- En annan målgrupp är de som vägrar vara i skolan. De tycker kanske att skolan är skadlig, skolan är inget för mig, de ser helt enkelt ingen mening med att gå i skolan. En del av dessa har kanske inte lyckats få ett enda betyg, men det ser såklart olika ut. Dessa vill oftast bara ha ett jobb.
- En del av denna målgrupp som är extra svår, är de som samtidigt vägrar skolan, men även anser att ingen annan ska få bestämma över dem. Dessa vill starta eget företag eller liknande. När de inte får jobb eller lyckas starta eget där de får en inkomst, finns risken att denna målgrupp hamnar i kriminell organiserad verksamhet eller liknande. Ibland kommer signaler om detta från elevhälsan, kuratorer eller liknande, att de känner oro över att ungdomar hamnar i fel

umgängeskretsar och liknande. Det är viktigt att dessa fångas upp snabbt. Det görs såklart orosanmälningar, men det är inget som följs upp hur det går enligt KAA-handläggaren, men hoppas ändå att det hanteras av Socialtjänst och Polis. För KAA-handläggaren information om tex drogförsäljning eller liknande, lämnas den informationen till drogförebyggande samordnaren på gymnasiet, samt ihop med kurator gör orosanmälan till Socialtjänsten.

- Sen har vi personer som befinner sig inom hederskultur, exempelvis unga tjejer med utländsk bakgrund, som slutar skolan och skolan sedan inte får någon kontakt, men de är oftast fortfarande folkbokförda på en adress. Ibland får handläggaren få kontakt med föräldrarna, om tjejerna är 18 år så är det svårt för föräldrar att veta och ha kontroll. En del meddelar att tjejerna är utomlands, sedan är dem tillbaka i Sverige igen, men har samtidigt gift sig osv. Denna information kan ges av föräldrar eller släktingar, men det är svårt att få kontakt med ungdomen direkt.
- Något som är generellt för flera målgrupper är att många vill ha en betald lön. De kan tex sluta en praktikplats för de får ingen lön, de förstår inte att man måste lära sig något innan man kan arbeta. Alla nappar inte på en praktikplats som inte ger någon inkomst. För denna målgrupp är det svårt att erbjuda något, det kan vara sommarlovspraktik eller liknande som kan vara aktuellt.

5.3.3 Utmaningar och utvecklingsområden

Vid frågan om utmaningar och utvecklingsområden, lyfta KAA-handläggaren att det hade varit bra om KAA-uppdraget var ett team med olika funktioner som arbetar uppsökande från olika förvaltningar. Det kan handla om fältsekreterare, fritidsledare, gärna även någon från vården, många mår dåligt och då behövs sjukvårdspersonal. Det som önskas är alltså ett team med flera professioner som jobbar gemensamt, har samsyn och kan fånga upp ungdomarna olika problematik utifrån respektive profession och kärnuppdrag.

Vidare lyfts det tidigare projektet LINK som även rektorn på IM nämnt, handläggaren tyckte att det varit jättebra om en liknande verksamhet fanns och kunde utvecklas, även till de som är över 20 år. Det var jättebra att kunna lämna över KAA-listor med samtycke från ungdomen. Genom de erfarenheter vi lärde oss genom VI-projektet, skulle vi kunna använda oss av samtycke även för de som är 20 år och uppåt.

Idag finns en ny verksamhet/inriktning på gymnasieskolan som kallas Alternativa studievägar. Det är en verksamhet som ska ersätta IM-verksamheten Fenix. Det finns idag två inriktningar, Samhällsinriktning, samt Försäljning och service. Det är bra att det finns, men kräver att alla får plats och passar för dessa inriktningar. Det bör finnas även andra

områden, men handläggaren hoppas på att det startas upp med dessa nu, men kommer fler inriktningar längre fram.

Det finns så många föräldrar som är förtvivlade, de vet inte vad de kan göra, de vet inte vart de kan vända sig för att få hjälp. Dessa föräldrar kan inte tvinga sina barn, det uppstår sådana konflikter när ungdomen inte vill själv. Det är jätteviktigt att ungdomarna måste vilja själva, men då krävs en trygg och tillitsfull vuxenrelation med någon som kan stötta ungdomarna på rätt sätt.

Ett sådant arbete kan göras i en relativt kravlös lågtröskelverksamhet i början, för att fånga upp en trygg och tillitsfull relation. Just Nike är ett exempel på en sådan verksamhet. Men det är inte alla som passar i en sådan verksamhet, de behöver en annan inriktning. Det är så viktigt att fånga ungdomarna innan de börjar glida i väg, det kan vara tidigt i åldern som elever hamnar i fel sällskap. Det gäller att vi försöker att ha attraktiva åtgärder som fångar upp deras fokus innan det går för långt.

6 Statistik Nike 2018–2021

Nedan följer en sammanställning över antal inskrivna per år (ej unika), andel män och kvinnor, andel avslutade, andel som avbrutit, andel till arbete respektive studier, samt totalt som gått vidare till arbete eller studier.

År	Inskrivna	Kvinnor	Män	Antal avslutade	Avbrutit	Till arbete	Till studier	Totalt studier/arbete	Resultat vidare %
2018	33	55%	45%	14	2	1	11	12	86%
2019	38	55%	45%	23	6	2	15	17	74%
2020	34	62%	38%	15	5	1	9	10	67%
2021	30	59%	41%	18	4	3	12	15	83%
Summa	135	58%	42%	70	17	7	47	54	77%

Mellan åren 2018-2021 var det totalt 72 unika elever som varit inskrivna. En del elever är inskrivna i kortare perioder, en del i längre. För en del elever kan det ta flera år innan de antingen avslutas eller att de lyckas komma vidare till studier eller arbete. Men de flesta gör det, snittet som går vidare till studier eller arbete mellan åren 2018–2021 är 77%. Det är ett väldigt bra resultat. Men det beror även på att Nike inte släpper ungdomarna helt förrän de fått möjlighet att lyckas. En del ungdomar behöver lång tid på sig för att klara av att lyckas.

7 Tidigare granskning av KAA-uppdraget 2020

En intern granskning av det kommunala aktivitetsansvaret gjordes av Barn och utbildningsförvaltningen i december 2020. (Dnr 2022/00225). Granskningen lyfte bland annat att det finns brister i styrningen och ledningen av KAA enligt de riktlinjer som omnämns i Skolverkets allmänna råd för KAA. Vidare lyftas att det saknas en ändamålsenlig organisation med en tydlig ansvarsfördelning och en strukturerad handlingsplan för arbetet med KAA, samt en tydlighet gällande den ekonomiska styrningen och vilka krav/mål huvudmannen Uddevalla kommun har på arbetet med KAA. Utifrån granskningens rekommendationer, lyftes en tjänsteskrivelse till Kommunstyrelsen 25 maj 2022 (BUN 2022/00196), där Barn och utbildningsförvaltningen hade fyra förbättringsåtgärder:

- att en arbetsgrupp för arbetet med det kommunala aktivitetsansvaret skapas där representanter ifrån barn och utbildningsförvaltningen, socialtjänsten och arbetsmarknadsavdelningen inom kommunledningskontoret deltar regelbundet,
- att ett samarbete med externa aktörer återupptas kring det kommunala aktivitetsansvaret,
- att en årlig handlingsplan för arbetet med det kommunala aktivitetsansvaret utvecklas med tydliga huvudmannamål för hur arbetet ska bedrivas inom barn och utbildningsförvaltningen, socialtjänsten och arbetsmarknadsavdelningen.
- att huvudmannen Uddevalla kommun årligen genomför en uppföljning av barn och utbildningsförvaltningens, socialtjänstens och arbetsmarknadsavdelningens gemensamma arbete med det kommunala aktivitetsansvaret utifrån uppsatta huvudmannamål i handlingsplanen.

7.1 Resultat av tidigare granskning samt ärende i Kommunstyrelsen 2022

Kommunledningskontoret svarade att de ser positivt på de föreslagna åtgärderna och kommer att delta utifrån sin profession kommunala arbetsmarknadsinsatser. Kommunledningskontoret gjorde bedömning att ansvaret för KAA är barn och utbildningsnämndens enligt kommunens reglemente och föreslog därför att barn och utbildningsnämnden fattar beslut om utvecklingsinsatser för verksamheten.

Inga andra beslut har tagits sedan dess. Jag ville i denna utredning ändå ha med information om tidigare granskning av KAA-uppdraget. Den visar på att det finns en viljeinriktning inom både Barn och utbildningsförvaltningen och Kommunledningskontoret, att en förvaltningsövergripande organisation och samordning krävs och behövs.

8 Slutsatser och rekommendationer

Uddevalla kommun ska vara stolta över att ha en verksamhet som Nike Ungdom, det är få kommuner som har en liknande verksamhet som funnits så många år. I VI-projektet var syftet att fånga upp målgruppen unga som varken arbetar eller studerar (UVAS), verksamheten (NIKE) insåg då att de redan gjorde det i Uddevalla. I alla fall för målgruppen 16–20 år. Resultaten av verksamhetens insatser ser också väldigt bra ut, flera ungdomar kommer på något sätt vidare genom Nike. Målgruppen som befinner sig inom kommunens KAA-uppdrag (och Nikes verksamhet) har en väldig variation och en differentierad problematik. Det är en utmaning att lyckas skapa en anpassad verksamhet för alla enligt lagstiftningens intentioner. Men med en tvärprofessionell chefsgrupp skulle vi kunna få en samsyn och hitta de synergier som behövs för att hitta en ökad variation av insatser, inriktningar och verksamheter.

Det som är viktigt för just målgruppen är att det är viktigt med balans mellan individens förmåga och krav från omgivningen. Det är varken bra med underkrav eller överkrav, det är viktigt att hitta den enskildes egna utvecklingsnivå. Det kan göras genom att anpassa omgivningen eller på olika sätt stärka individen själv. Alla individer behöver utmaningar, utveckling och beröm, vi alla behöver få bekräftelse på att det vi gör är bra, samt att vi duger som vi är.

Enligt de jag intervjuat är det enbart fördelaktigt att verksamheten finns i en samverkan mellan Kommunledningskontoret och Barn och utbildningsförvaltningen. Däremot bör verksamheten styrning ses över, samtliga lyfter att det behövs en tvärprofessionell chefsgrupp som ansvarar för områden som arbetsmarknad, gymnasieskolan, vuxenutbildning och socialtjänst. Det behövs en samsyn och gemensamma mål för att kunna arbeta mot samma målbild. Det finns idag redan en chefstyrgrupp för bland annat Lärlingscentrum, som uppdraget skulle kunna organiseras till.

Även Kultur och fritid har nämnts då de i sina verksamheter också möter flera unga som varken arbetar eller studerar. Det är även viktigt med en kontinuerlig samverkan mellan BUP och Vuxenpsykiatri för de som behöver psykiatrisk sjukvård. I denna utredning kommer det inte finnas en reviderad överenskommelse mellan Arbetsmarknadsavdelningen/KLK och IM-gymnasiet/BUN. Rekommendationen är att denna överenskommelse i stället skrivs ihop med verksamhetsansvariga chefer.

9 Rekommendationer för arbetet vidare

- Ge uppdrag till en relevant chefsgrupp med representanter ifrån barn och utbildningsförvaltningen, socialtjänsten och arbetsmarknadsavdelning att organisera sig både gällande det kommunala aktivitetsansvaret, samt anpassade insatser/verksamheter/aktiviteter. Med fördel om möjligt i redan befintliga chefstyrgrupper som tex Lärlingscenter, och komplettera med representanter från fler förvaltningar. I uppdraget bör det även ingå att

samverka med andra externa aktörer kopplat till det kommunala aktivitetsansvaret.

- Definiera uppdraget i reglementet gällande Nikes verksamhet. Det står idag inget om Kommunstyrelsens verksamhetsansvar gällande Nikes verksamhet i Kommunstyrelsens reglemente. Det finns inte heller några tydliga uppdrag i mandatperiodens strategier och uppdrag. Även om en reviderad överenskommelse skrivs mellan verksamheterna är det en rekommendation att definiera uppdraget tydligt i reglementet.
- Utifrån befintliga uppdrag och organisation, skapa ett tvärprofessionellt team med gemensamma mål.
- En framtagna rambudget behövs för verksamheten.
- Utöka målgruppen till att insatser ska kunna erbjudas även till de som är över 20 år.
- Arbeta för möjligheten för fler praktiska yrkesplatser och praktikplatser både internt i kommunen och externt, där det går att anpassa för de ungdomar/elever som behöver anpassad verksamhet.

Med vänlig hälsning

Kommunledningskontoret

Said Osman

Enhetschef

2022-11-29

§ 43

Dnr KS 2022/00592

Utvärdering av verksamheten NIKE, uppdrag nr 2 i uppdragsbilaga till Plan integration 2030

Sammanfattning

2021 togs beslut om den strategiska Plan integration 2030 där ett av de tre strategiska områdena är Arbete och studier. Nikes verksamhet finns inte med i Kommunstyrelsens reglemente eller i mandatperiodens strategier och uppdrag. Därför togs beslut om att utreda verksamheten i syfte att se över organisering, målgrupp, och behov.

I utredningen har medarbetare och chefer från verksamheterna svarat på frågor om hur de ser på verksamheten, organisationen, metoder och samverkansaktörer, samt styrkor och utmaningar.

Samtliga respondenter i utredningen är positiva till att verksamheten är organiserade mellan våra två förvaltningar, kommunledningskontoret och barn och utbildningsförvaltningen. Däremot behöver samverkansorganisationen ses över, den gemensamma målstyrningen är inte helt tydlig och det finns enbart en äldre överenskommelse mellan förvaltningarna som behöver uppdateras.

Nikes resultat är mycket bra, mellan åren 2018–2021 lyckades 77% av deltagarna gå vidare till något sorts arbete eller studier. Målgruppen har däremot förändrats och det behövs ytterligare anpassade verksamheter med mer yrkespraktiska inriktningar.

Några avslutande rekommendationer: Det bör ges ett uppdrag till en chefsgrupp med representanter ifrån barn och utbildningsförvaltningen, socialtjänsten och arbetsmarknadsavdelning att organisera sig gällande det kommunala aktivitetsansvaret och anpassade insatser/verksamheter för olika målgrupper som har behov av sådana insatser. Uppdraget bör definieras tydligare, en framtiden rambudget behövs också för verksamheten.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse 2022-11-18.
Utredning NIKE 2022.

Beslut

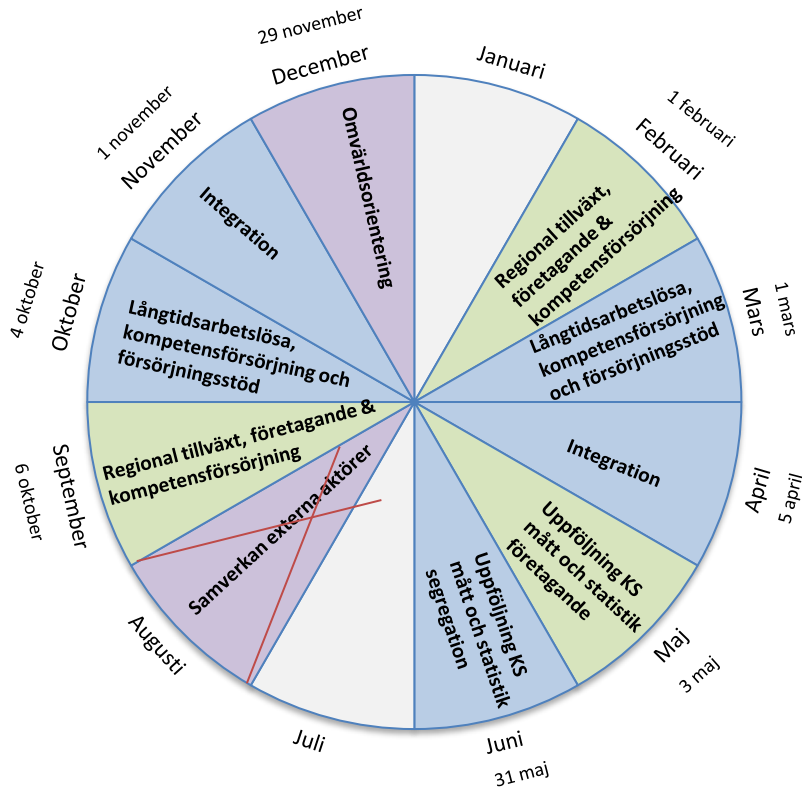
Arbetsmarknads- och integrationsutskottet beslutar

att notera informationen till protokollet.

Årshjul AIU 2021-2022

(datum för möten gäller år 2022)

- Månadernas informationer är uppdelade efter ansvarig avdelning så långt det är möjligt (*Grön Hållbar tillväxt, Blå Arbetsmarknadsavdelningen (+ Vux ibland), Lila (flera)*)
- Avdelningen ansvarar för innehållet, men ett förslag på innehåll redovisas här nedan
- Information ska ges ledamöterna skriftligt innan mötet. Tiden ska sedan disponeras utifrån principen 1/3 redovisning och 2/3 till frågor/dialog/diskussion

Februari – Regional tillväxt, företagande & kompetensförsörjning

- ÖK Idé
- Status IOP
- Arbetsmarknad
- Företag
- Kompetensförsörjning
- Plan Valfärd (T3)

Mars – Långtidsarbetslösa, kompetensförsörjning och försörjningsstöd

- Jobbcentrum
- Status arbetsmarknadsinsatser
- Status utbildningsinsatser (Vux)
- Försörjningsstöd
- Kompetensförsörjning (AMA + Vux)
- Plan Integration (T3)

April – Integration

- Statliga ersättningar för nyanlända + asyl
- SIV/EG

Maj – Uppföljning KS mått och statistik företagande

- Plan Valfärd (T1)
- Uppföljning KS mått företagande

Juni - Uppföljning KS mått och statistik segregation

- Plan Integration (T1)
- Uppföljning KS mått arbetsinsatser och försörjningsstöd
- Statistik segregation
- Utanförsöksindex

Augusti - Samverkan externa aktörer

- Samverkansavtal externa aktörer
- Status samverkan civila samhället (ej IOP)
- Nationella minoriteter och minoritetsspråk
- BRÅ
- Hedersrelaterat våld och förtryck

September - Regional tillväxt, företagande & kompetensförsörjning

- Status IOP
- Plan Valfärd (T2)
- Arbetsmarknad
- Företag
- Kompetensförsörjning

Oktober - Långtidsarbetslösa, kompetensförsörjning och försörjningsstöd

- Jobbcentrum
- Status arbetsmarknadsinsatser
- Status utbildningsinsatser (Vux)
- Försörjningsstöd
- Kompetensförsörjning (AMA + Vux)
- Plan Integration (T2)

November – Integration

- Prognos nyanlända
- Bostadsanvisning och mottag
- Samhällsorientering

December - Omvärldsorientering

- Omvärldsorientering näringslivet
- Omvärldsorientering arbetsmarknad
- Omvärldsorientering utbildningsinsatser
- Regional utveckling